

వివాదాలు

అంతర్జాతీయ తెలుగు మాసపత్రిక
సంపాదకుడు: కె.వి. గోవిందరావు

మార్చి '90
65 3/-

వినుదగా

తెలుగు మానవ పత్రికకు
అన్ని స్రవణాలలోనూ, పట్టణాలలోనూ
సమర్థవంతమైన ఏజంట్లు కావాలి!

ఏజెన్సీ వివరాలకు
వెంటనే వ్రాయండి.

సబ్స్క్రిప్షన్ మేనేజర్

వినుదగా

9, వేణికా రోడ్డు, మైలాపూరు,
మద్రాసు - 600004.

అంతర్జాతీయ తెలుగు సచిత్ర పాఠసంపుట

సంపాదకవర్గం

సంపాదకుడు:

లయన్ కె.వి.గోవిందరావు
ఐ.ఎస్.ఎల్.ఎల్.ఎస్.

సౌరభ సహాయ సంపాదకులు:

టి.ఎల్.ఎస్.రావు ఐ.ఎస్.సి.

వి.బాలకృష్ణమూర్తి ఎమ్.ఎస్.ఎల్.

సహాయకులు:

కె.వి.ఎస్.శ్రీరామ్ ఐ.ఎస్.ఐ.ఎల్.ఎల్.

కె.వి.ఎస్.విజయకృష్ణమూర్తి ఐ.ఎస్.

కె.రత్నకృష్ణమూర్తి

చందివివరాలు

శీలిత చందా.....రూ. 400/-

3 సంవత్సరాల చందా.....రూ. 1000/-

సంవత్సర చందా.....రూ. 333/-

ఎయిర్ మెయిల్ (4 సం.)... రూ. 1300/-

ఫ్రీ మెయిల్ (4 సం.).....రూ. 750/-

చందా సమవలసిన బిల్లును

రత్నా ఏజన్సీస్

రిజిస్టర్డ్, ఫ్రైలీ హౌస్, మద్రాస్-600004.

ఫోన్: 73327

ఈ సంచికలో

మార్చి 1990

ధ్యాన-సంపాదకుని పేజీ	- 2
నేషనల్ మ్యూజియంలు	- 4
మీవిజ్ఞానం వరీక్షించుకోండి	- 6
ఉదజని-రేవటి ఇంధనము	- 8
మారేడు వండు	- 9
కాలం వృధా చేయవద్దు	- 11
జాగ్రఫీ-విజ్ఞానదాయకము	- 15
వజ్రాలు	- 17
ఔషధద్రవ్యపదం	- 19
మూలద్రవ్యము- హిలియం	- 20
నిద్ర-కొన్ని క్రొత్త విషయాలు	- 25
మనరాష్ట్రాలు-గుజరాత్	- 26
నవభారత నిర్మాతలు-జె.ఆర్.డి. టాటా	- 35
మేలోకొట-సుప్రసిద్ధ దేవాలయం	- 38
కలంస్నేహితులు	- 40
అనందం అభివృద్ధి చేసుకో	- 45
మన ఆదిమనాసులు-చెంచులు	- 46
'బో' మరియు 'పైథాన్'	- 48
స్క్రీన్ బాంకులు	- 50
పనితీరులో	- 51
అంటార్కిటికాను గురించి కొన్ని వాస్తవ విషయాలు	- 53
హెలికాప్టర్	- 54
తెలుగు నవల	- 55
గొల్ల	- 60
వీరిని గురించి తెలుసుకోండి	- 62
వైద్యరంగం	- 63

ముఖాభివృద్ధి
కలక్టర్ ట్రాన్స్మిషన్
ఎ.వి.భాస్కర్

తెలుగు విస్మయం కు ఇది తొలి దశ సంపుట

ధ్యానం

సంవాదకునివజ్ర

బెదార్యం అలవరచుకో

వివేకమే నేర్పు

—జేమ్స్ ఎలెస్

మనస్సులో ఎన్ని భావాలు! ఎన్ని వికారాలు! ఎన్ని అవేశాలు! అత్యాశ, లుబ్ధత, అనూయ, ఈర్ష్య, ఓర్వలేని తనము, అనుమానాలు వంటి దుర్గుణాలు మనస్సులో పాతుకుపోయి ప్రవృద్ధి చెందుతూంటే జీవితంలో మంచి అనేదంతా పూర్తిగా నశించిపోతుంది. కష్టాలపాలై పోతావు సుఖనంతపాలుండవు. విశాలహృదయంతో బెదార్యంగా ఉదారబుద్ధిని అలవరచుకో. ఆత్మవిశ్వాసం అభివృద్ధి చేసుకో. ధారాళ బుద్ధితో ఉండటం నేర్చుకో. నీ ఇరుగు పొరుగువారు వారి స్వాతంత్ర్యాన్ని అనుభవించనీ. పవిత్రమైన ఆశయాలో ధృఢమైన చిత్తంలో ఆనందం అంకురిస్తుంది పరిశుద్ధమైన ఊహలవల్ల నీవు పరిశుద్ధుడవు అవుతావు. ముఖం చూస్తే చాలు మనసులో ఉన్నది తెలిసిపోతుంది

(మిగతా 3 వ పేజీలో)

జీవితరంగంలో విజయం సాధించాలంటే వివేకం ఉండి తీరాలి సామాన్య పరిజ్ఞానమే వివేకం నిత్యజీవితంలో విజయం సాధించడానికి తెలివి తేటలా లేక నేర్పు ముఖ్యవసరం అనే ప్రశ్నలు వేసే పెద్ద మనుషులు సామాన్యంగా చాలామంది ఉంటారు. మనిషిగా వుట్టిన ప్రతి ప్రాణికి జ్ఞానం ఉండకమానదు. కానీ వివేకం, చాతుర్యం, నేర్పు లేకుండా ఏ పనీ సక్రమంగా నెరవేరదు

జీవిత పోరాటంలో తెలివి అనే జ్ఞానశక్తి అపూర్వమనే విషయం నిజమే కానీ వివేకం వల్ల నేర్పు సామర్థ్యం అలవడుతుంది నేర్పు వల్లే శక్తికి కళ్లెంచేసి నియంత్రించగలుగుతాము. ఒక కిలోగ్రాము జ్ఞానం సార్థకంగా వినియోగించుకోడానికి 10 కి గ్రాంల సామర్థ్యం అవసరం

బుద్ధి బలాలలో సామర్థ్యబలం తలమానికం అని చెప్పుకోక తప్పదు ఒక పనిని ధర్మబద్ధంగా నిర్వహించడమే కాదు. అటువంటి పనిని యుక్తమైన చోట సకాలంలో సక్రమంగా నిర్వహించాలి

ఏంచేయాలో జ్ఞానంవల్ల తెలుస్తుంది. ఎప్పుడు, ఎలా చేయాలో వివేకంవల్ల తెలుస్తుంది. ఉన్నదానిని ఉన్నట్టుగా చూడడం, చేయవలసిన పనిని చేయవలసిన విధానంలో సక్రమంగా చేయడం సామర్థ్యం అనిపించుకుంటుంది. అదే వివేకం, నేర్పు. సకాలంలో నేర్పుతో నిర్వహించే వ్యక్తి వివేకమే ఉత్తమోత్తమమైన వివేకం!

“అతికష్టమైన పని ‘నిన్ను నీవు తెలుసుకోవటం’, అతి తేలికైన పని ‘ఇతరులకు సలహాలివ్వటం.’”

— లెరిటన్

వివేక శూన్యమైన చదువు నిరర్థకం నిత్య జీవితంలో అట్టివారు అనమర్థులు. పెద్దపెద్ద ఉద్ధృంద వరసంవల్ల మనం అధికంగా పొంది

లాభం ఏమీ ఉండదు విజయసాధనకు అనుభవంతో కూడిన వివేకం ఉండాలి. ప్రతిభావాన్ని విచక్షణా బుద్ధితో పరిశీలించగల అనుభవజ్ఞులు ఈనాడు ఎంతో అవసరం.

కళ్ళ జబ్బులకు మెడికేటెడ్ ఫోలిమెర్ ఫిల్ము

స్ట్రాబియోస్ యూనియన్ మార్కెట్ కంట్రబుటర్స్ కంట్రీబ్యూటర్స్ కుదర్చడానికి ఒక కొత్త విధానాన్ని అభివృద్ధి చేసారు. అండాకారంలో టెంప్లెట్ గుణం కలిగిన ఫోలిమెర్ ఫిల్మును ప్రతీరోజూ ఉదయం రోగి కంటికి పెడతారు. కొద్ది సెకన్లలోనే ఇది బాగా నంపడానికి ఎటుగా మెత్తబడే పోతుంది. పూర్తిగా పారదర్శకంగా ఉంటుంది. కంటిలో ఉన్న ఉన్నట్లు అనిపించదు. కొంతకాలంపాటు ఈ ఫిల్మ్ కు మెలిమెలిగా కరుగుతూ రోగినివారం టెంప్లెట్ పడు లుతూ ఉంటుంది. ఇటువంటి ఫిల్ములు డాక్టర్స్ డిస్కాస్ మొదలైన వాటికి మరియూ చెడిపోయిన కార్నియా నెరాల ఇల్లపించకు కూడా ఉపయోగ పడతాయి. ఈ ఫిల్ములను ఎక్స్ పెర్ట్ లోకల్ మెడికల్ షాపు

పరస్పరాశ్రయం లేకుండా బ్రతుకలేరు

చెట్టుపై ఆకుని అడగండి: 'నీ అంతట నీవు ఇంకొకరి ఆశ్రయం లేకుండా ఉన్నావా?' లేదు. 'నా జీవితం అంతా కొమ్మలపై ఆధార పడి ఉంది' అంటుంది ఆకు ఆకొమ్మని అదే ప్రశ్న వేయండి 'లేదు నా జీవితం చెట్టు కాండంపై ఆధారపడి ఉంది' అంటుంది కాండాన్ని అడగండి అప్రశ్న: 'లేదు నాజీవితం వ్రేళ్లను ఆధారం చేసుకుని ఉంది' అంటుంది. వ్రేళ్లను పట్టుకోండి - సత్యంచెబు తుంది. 'నాజీవితం పూర్తిగా కాండంమీద, కొమ్మలమీద, ఆకులమీద ఆధారపడి ఉంది వీటిలో ఏ ఒక్కటి లేకపోయినా నేను సగించి పోతాను' అంటుంది. అలాగే మానవ వృక్ష జీవితం ప్రతీ దేశంలోను, సంఘంలోను, కుటుంబంలోను ఇదేసత్యం. ఏఒక్క ప్రత్యేక వ్యక్తి ఎవరికివారే పరిపూర్ణులుకారు. ఒకరు లేకుండా ఇంకొకరు జీవించలేరు పరస్పరాశ్రయం లేకుండా ప్రవృద్ధి పొందలేరు, విజయం సాధించలేరు

(2 వ పేజీ తరువాయి)

మనసు నిర్మలంగా, శాంతంగా ఉంచుకో నీవు తేజోవంతుడవు అయిపోతావు అహంకార మమకారాలు సగించి హృదయం నిర్మలమైతే సత్యం ప్రకాశిస్తుంది. స్నేహితు లను, అతిథులను ఆహ్వానిస్తావు. సుఖ సౌభాగ్యాలతో తులతూగుతావు. బుద్ధిని నిరామయం చేసుకుంటే నీకంతా శాంతే. వినయ సౌభిల్యాలతో కూడిన ఉత్సాహాశక్తి వల్ల సాధన సఫల మవుతుంది.

“నలభైకే నిరాశతో, నిస్సహతో క్రుంగిపోయే వారికంటే డెబ్బై దాటినా భవిష్యత్తులోకి ఉత్సాహంతోను, ఆశాపూరితంగానూ చూసేవారు మెరుగు.” — హెమామ్మ

నేషనల్ మ్యూజియంలు

స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించిన తరువాత 1947లో నేషనల్ మ్యూజియం (జాతీయ పురావస్తుశాల) లను స్థాపించారు. ఇప్పుడు దేశంలో మొత్తం మూడు నేషనల్ మ్యూజియంలు నిర్వహించబడుతున్నాయి.

1948లో న్యూఢిల్లీలో స్థాపించబడిన నేషనల్ మ్యూజియం ముఖ్యంగా దృశ్యశ్రవణ విద్యావిధానానికి ఎక్కువగా తోడ్పడుతుంది. వస్తువులను సేకరించుట, ప్రదర్శించుట, భద్రపరచుట, ప్రచురించుట మరియు విద్య నేర్పుట దీని ముఖ్య కార్యక్రమము. హరప్పా, మొహెంజోదారో నుండి గ్రహించబడిన అపూర్వ వస్తువులు ఇక్కడ ఉన్నాయి. సుంచుని ఉన్న బుద్ధవిగ్రహం, స్థానం చేస్తూన్న స్త్రీ, కర్ణాటకలో అయ్ హెలాలో నుంచి తీసుకు వచ్చిన విద్యాధర దంపతులు వంటి అపూర్వమైన శిల్పాలు కొన్ని ఇక్కడ ఉన్నాయి. రక రకాల బట్టలు, పర్షియన్ మరియు అరబిక్ లిఖిత గ్రంథాలు, అహిచాత్రనుండి తీసుకు

వచ్చిన గంగాయమునా బీమ్మలు, భారతదేశపు కుడ్య శిల్పాలు ఇక్కడ భద్రపరచబడ్డాయి.

ఇండస్ నాగరికతకు చెందిన మొహెంజోదారో నుంచి తెచ్చిన నృత్యంచేస్తూన్న కంచు విగ్రహం ఇక్కడ ప్రదర్శించబడుతుంది. రాజపుట్లో మరియు పహారీ పెయింటింగులు, సుప్రసిద్ధమైన మధ్య ఆసియా దేశపు కుడ్య చిత్రాలు మ్యూజియంలో చాలా ఉన్నాయి. ఇక్కడ ఉన్న

ప్రకృతిసిద్ధమైన కీటక నాశినులు

అభివృద్ధి పొందుతున్న దేశాలలో ప్రకృతిసిద్ధమైన కీటక నాశినుల రోజుకొకటి విస్తృతం అవుతున్నాయి. వీటిని సమగ్రంగా కలిపిస్తుంటే అయిదవ కీటకనాశిని మందులలో చాలా అయోధుంగను, శిమ్మంగాను పరిచిన పైరిథ్రిన్ (Pyrethrin) ప్రకృతిసిద్ధంగా లభిస్తుంది. ఇది అధికారోచితమైనదిగా సుదీర్ఘకాలం వాడవలసిందిగా ఉత్పత్తి చేయబడుతుంది. ఇది అతిశయంగా సాంబాడోతుంది కాబట్టి కృత్రిమ కీటకనాశిని మందులులాగా బాధకాలం ఉండదు.

పల్లిప్రాన్ ఇంటర్నేషనల్ రైస్ రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్లో రేపే ఆకుల నింజలనుంచి తయారైన రోడిచి ఉదాహరణ ద్వారా ప్రయోగించారు. పంట వరకు చేపండులు 123 రకాల కీటకాలను ఏకాగ్ర భాగాలలో వురుగుబాటు చేశారని తెలుసుకున్నారు.

అభివృద్ధి పొందుతున్న దేశాలలో పంటలకు ఇండోమ్ మొక్కజొన్న మూలకాంబి మొదలైనవి వంటివి నుంచులును కలుపు విషాదపదార్థాలు ఉపయోగిస్తున్నారు.

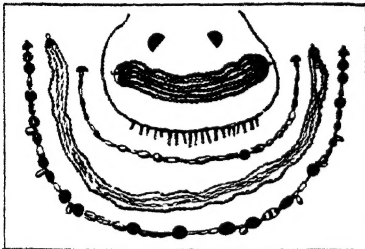
— సీతాబెన్ద్రానెన్ రెహమానీ

“మనం కొండంత సలహానిస్తాం
కానీ, తీసుకునేది అవగింజంతే!”

—అల్లర్

చోరులకాలంనాటి కంచు విగ్రహాలలో నకురాజు విగ్రహం అందాలు చిందుతుంటుంది.

కలకత్తాలో ఇండియన్ మ్యూజియం దేశంలో మొట్టమొదటి మ్యూజియం. ఇది 1814లో స్థాపించబడింది. భారతదేశం అంతటా అనేకచోట్ల లభించిన రాతియుగపు పనిముట్లు, హరప్ప, మొహెంజోదారో క్రవ్యక

లలో లభించిన పనిముట్లు ఇక్కడ ఉన్నాయి. ఖజురాహో కళ మరియు బెంగాల్ సాలా శిల్పకళ ఇక్కడ ప్రదర్శించబడతాయి వివిధ భారతీయ నాణాలు భద్రపరచబడిన ప్రపంచపు మ్యూజియంలో ఇది ఒక్కటి.

హైదరాబాద్ సాలార్జుంగ్ మ్యూజియంలో ప్రపంచంలో వివిధ ప్రదేశాలకు చెందిన వింత వస్తువులు ఎన్నో ఉన్నాయి. ప్రసిద్ధి కెక్కిన హైదరాబాద్ సాలార్జుంగ్ కుటుంబానికి చెందిన చివరి నవాబు మీర్యానస్ ఆలీఖాన్ వీటిని సేకరించాడు. ఇదొక్కటే భారతదేశంలో మధ్య మరియు అధునాతన యుగపు కళాఖండాలు, వస్తువులు ఉన్న బ్రహ్మాండమైన మ్యూజియం. ఈ మ్యూజియంలో 7500 వస్తువున్న అరబిక్, ఉర్దూ లిఖిత గ్రంథాలు ఉన్నాయి. లేజోపంతంగా ప్రకాశించే ఖురాన్ ఒకటి ఉంది. ఇక్కడి అనేక రకాల అట సాముగ్రి, బొమ్మల సేకరణ చాలా ముఖ్యమైనవి. మొగలాయి చక్రవర్తులు ఉపయోగించిన

పెద్దపెద్ద బాకులు, పట్టా కత్తులు (ఖడ్గము), బల్లెములు మొదలైన వాటిలో వచ్చులు మరియు కెంపులు సాదగిన సూర్యహన్ బాకు చూడదగినవి. 14వ లూయా మరియు 15వ లూయా చక్రవర్తులు ఉపయోగించిన అందమైన నగిషీలతో కుర్చీలు, బల్లలు కూడా ఇక్కడ చోటు చేసుకున్నాయి.

ధన్యవాదాలు చెప్పడానికి లుబ్ధత్యం వద్దు

ఒక కార్యం ఎంత ధన్యంగా ముగించినా కొందరు అనుచు చెప్పుకొను విధ అయ్యారైనా మనోభాగం పోతుందని భూత పదవితాడు. దివిదైవా సంధించాలంటే విమర్శించాలంటే ఎంత ఉత్సాహంతో జరిగిపోయినా పురుషుల చేసిన పనిని ఇబ్బందిపడాలంటే దురాత్మ్యం ఉదాత్త వికారవృద్ధయం ఉండాలి.

— ఎమ్. సి. బాబా

రోల్స్ రాయిస్ ఏరో-ఇంజనీలను 12,000 సివిల్ మరియు మిలటరీ విమానాలకు అమర్చారు

ప్రపంచంలో 12,000 సివిల్ మరియు మిలటరీ విమానాలకు బ్రిటన్ లో తయారయే రోల్స్ రాయిస్ ఏరో ఇంజనీలను అమర్చారు. వీరిమొత్తం వ్యాపారంలో నగానికీపైగా మిలటరీ ఎయిర్ క్రాఫ్ట్ ఇంజనుల వ్యాపారం!

వీరి ఇంజనులు 80 వివిధరకాల విమానాలకు అమర్చారు. ఈ ఇంజనులు అమర్చిన విమానాలను 110 ఎయిర్ సోర్సులు, 270 ఎయిర్ లైన్స్, 700 కార్పొరేట్ మరియు ఎగ్జిక్యూటివ్ అవరేకుర్లు నడుపు తున్నారు

“కార్యనిర్వహణలోనే కవితాగానం ఉంది.”

—షేక్స్పియర్

మీ విజ్ఞానం పరీక్షించుకోండి

క్విజ్

1. ఆంగ్లంలో 'బుల్స్ అండ్ బేర్స్' అనే వదం దీనికి సంబంధించినది.
(ఎ) దిగుమతులు మరియు ఎగుమతులు,
(బి) బాంకింగ్, (సి) కమ్యూనికేషనులు,
(డి) స్టాక్ మార్కెట్.

2. లలిత్ కళా ఎకాడమీకి దీనితో సంబంధం ఉంది:
(ఎ) నాట్యము, (బి) పెయింటింగ్, శిల్పము, కళలు మరియు ఆర్కిటెక్చర్ వగైరా, (సి) సంగీతము, (డి) ఇవిఏవికావు.
3. శ్రీనివాస రామానుజం పేరు దీనికి సంబంధించి ఉంది
(ఎ) థియరీ ఆఫ్ రెలిటివిటీ, (బి) థియరీ ఆఫ్ సంబర్స్, (సి) థియరీ ఆఫ్ ప్రోబబిలిటీ, (డి) రామన్ ఎఫెక్ట్
4. 1988వ సంవత్సరంలో ఇండియన్ ఫిల్మ్ ఇండస్ట్రీ జరుపుకున్న ఉత్సవము.
(ఎ) సిల్వర్ జూబిలీ, (బి) డైమండ్

జూబిలీ, (సి) ప్లాటినం జూబిలీ, (డి) గోల్డెన్ జూబిలీ

5. ఇనుము మరియు ఉక్కు పరిశ్రమలు చాలామటుకు ఇక్కడ ఉన్నాయి
(ఎ) మల్యా మైదానము, (బి) బుందేల్ఖండ్, (సి) ఛోటా నాగపూర్ మైదానం, (డి) ఇవేవి కావు.
6. ఎలక్ట్రీసిటీ వినియోగానికి బిల్లు దీనిపై ఆధారపడి ఉంటుంది.
(ఎ) వోల్టేజి, (బి) వాటేజ్, (సి) ఓమ్స్, (డి) కరెంట్.
7. భారతదేశంలో అణుశక్తి వినియోగానికి అవసరమైన యురేనియంను ఉత్పాదించే రాష్ట్రం ఏది?
(ఎ) బీహార్, (బి) ఒరిస్సా, (సి) కర్ణాటక, (డి) రాజస్థాన్
8. క్రింది వాటిలో ఏది యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆర్గనైజేషన్ కి చెందనిది?
(ఎ) ILO, (బి) FAO, (సి) ASEAN, (డి) IMF

తెలివికి పరీక్ష

- 1 క్రింది వరుసలో తరువాతి రెండు సంఖ్యలు ఏవి?
1 4 9 16 25 36 - - ?

మొట్టమొదటి నాక

మొట్టమొదటి తెలుగు పదకొండు సంవత్సరాలకు పూర్వం ఈ పత్రికలో నిర్మించబడింది. 30 మిక్సర్ పాత్రగా ఉండి సముద్ర మీద ప్రయాణం చేయడానికి వాసుకుల శక్తి గల కైరటాల మీద ఆధారపడి ఉండేది.

“జీవితమనే సర్కుసులో మనస్సనే కోతి శరీరమనే గాడిదపై స్వారీ చేస్తుంది.”

- 2 క్రింద సూచించిన వరుసలో ఇముడనిది ఏది?
విజ్ఞాన కోశము, నిఘంటువు, నవల, పారిభాషిక పదకోశము,
- 3 అనేక తెలుగు కీర్తనలు రచించిన భక్తా గ్రోనరుడు త్యాగరాజస్వామికి ఈ సంవత్సరం ఎన్నో ఆరాధన జరిగింది
(ఎ) 113, (బి) 123, (సి) 133, (డి) 143
- 4 క్రింది వాక్యాలకు తెనుగు జాతీయములను వ్రాయండి.
(ఎ) ఇద్దరికీ అనుకూలంగా చెప్పేతీర్పు, (బి) ఉన్నది ఉన్నట్టు జరిగినది జరిగినట్టు చెప్పడం.
- 5 జటీవల పద్యవిభాషణ, మెగోసేనే అవార్డులు ప్రహించిన ఎమ్.ఎస్ సుబ్బులక్ష్మి 1988-89లో పొందిన అవార్డు ఏది? ఎవరు ఇచ్చారు?
6. క్రింది ఖాళీలను అర్థవంతమైన పదాలతో పూరించండి
_____ మనస్సు _____ దృష్టి
వలననే ఏకాగ్రత సాధ్యమవుతుంది
- 7 వేదాంతులకు ప్రత్యేకంగా దేవుడు లేడు, అత్యు లేడు, స్వర్గ సరకాలు లేవు, కర్మలేదు మరి వారికున్నది ఏమిటి? అది దేన్ని సూచిస్తుంది?
8. నిప్పుకు వేడి, నీటికి చల్లదనం, వేచకు చేదు ఎలా వచ్చాయి?

మాటల మహిమ

- 1 కునుకు నిద్రచేతాలు (ఎ), తగ్గు (బి), తాకట్టు (సి), కుంటేవాడు (డి).
- 2 కుతుక: కుత్తుక (ఎ), కంఠము (బి), కుత్తిక (సి), కురూపి (డి).

- 3 గుట్టు రహస్యము (ఎ), ధైర్యము (బి), వంచన (సి), బీరువు (డి)
- 4 గమ్మత్తు: చమత్కారము (ఎ), వేడుక (బి), వెల (సి), చలించు (డి)
- 5 కోడిగము వంచన (ఎ), శృంగార చేష్ట (బి), పరిహాసము (సి), వ్యర్థము (డి).
- 6 దిక్కు దెస (ఎ), మార్గము (బి), పది అనుసంఖ్య (సి), రక్షకుడు (డి).
- 7 తెరువు మార్గము (ఎ), దారి (బి), న్యాయము (సి), ఉపాయము (డి)
- 8 నిలుచు నిలుచుండు (ఎ), వర్తించు (బి), మిగులు (సి), బ్రతుకు (డి)
(జవాబులు వ పేజీ చూడండి)

విస్మయ పాఠశాలలు

మార్చి '82, జూన్ '82, డిసెంబరు '82; ఫిబ్రవరి '83; మార్చి '84, మే '84, జూన్ '84, అగస్టు '84 మొదటి నవంబరు '84; జనవరి '85; మార్చి '85 మొదటి అగస్టు '85, అక్టోబరు '85; జనవరి '86 మొదటి డిసెంబరు '86; జనవరి '87 మొదటి డిసెంబరు '87; జనవరి '88 మొదటి డిసెంబరు '88; జనవరి '89 మొదటి జూన్ '89 కాపీలు సావర్జన ఉన్నవి 1982 కాపీల వెల రూ. 2.50 లు; 1983 కాపీల వెల రూ. 0.75 లు; 1984 కాపీల వెల రూ. 8.75 లు; 1985 కాపీల వెల రూ. 10.25 లు; 1986 కాపీల వెల రూ. 18.25 లు; 1987 కాపీల వెల రూ. 19.00 లు; 1988 కాపీల వెల రూ. 20.25 లు; 1989 కాపీల వెల రూ. 12.00; 0జనవరి నాటిల్ పొందిదానికి కాపీల వెల తపాటు రూ. 5.00 లు చెల్లి M.O. పంపాలి— రక్తా విజయి నెం. 9 దేశికాశక్తి, మైసూరు, మద్రాసు 560 004.

—నర్మలదేవి ముద్రా

“మనస్సు మౌనం వహించినప్పుడు పరమాత్మ పలుకులు వినిపిస్తాయి.”

ఉదజని-కౌపటి ఇంధనము

ఉదజని విశ్వంలో లభిస్తున్న సామాన్య మూలద్రవ్యము. అణువిస్తోటనం వల్ల నక్షత్రాలలో ఉదజని హీలియంగా మారుతున్నప్పుడు నక్షత్రాలు కాంతిని ప్రసరిస్తున్నాయి. ఒక కిలో గ్రాము ఉదజని మండినప్పుడు పెట్రోలుకి మూడురెట్లు అధికంగా 33 కిలో వాట్ అవరుల విద్యుచ్ఛక్తి విడివడుతుంది. ప్రస్తుతం ప్రపంచం మొత్తం మీద 32 మిలియను టన్నుల ఉదజని వినియోగవడు తుంది సగం ఉదజనితో విరుపుల ఉత్పాదనలో వాడే అమ్యోనియా ఉత్పాదించబడుతుంది. మిగిలిన సగంతో ప్లాస్టిక్స్ ఉత్పాదనలో వాడే తక్కువ రకం ఆల్కహాల్ మెథనాల్ (Methanol) ఉత్పాదించబడుతుంది. ద్రవ రూపంలో ఉండే సోయాదిక్కుడు నూనెను ఉదజనితో గట్టిపరచి మార్గరీన్ ను తయారు చేస్తున్నారు ఉదజనితో ఉష్ణశక్తిని, విద్యుచ్ఛక్తిని కలిగించు కోవచ్చు. మూలద్రవ్యములలో మిక్కిలి తేలికైనది ఉదజని. అనేక బిలియను సంవత్సరాల నుండి లభిస్తున్న ప్రాతిపదిక మూల ద్రవ్యము.

ఉదజని, ఇతర ఇంధనాలు ముఖ్యంగా పెట్రోలుకు బదులుగా వాడుకో దగినది భావికాలపు కారులు తక్కువ ఇంధనాన్ని వినియోగించుకోవడమే గాక ఈనాడు బాగా అభివృద్ధి చెందిన ఆధునిక కారు కంటే మిక్కిలి తక్కువ పరిమాణంలో కాలుష్యాలను కలిగించేదిగా ఉండాలి 1973 నుంచి ప. జర్మనీలో డెయిమ్లెర్ - బెంజ్ కార్లకు ఉదజనిని సెకండరీ ఇంధనంగా ఉపయోగించడానికి అనేక పరిశోధనలు చేస్తున్నారు. ఉదజని మరియు ఉదజని పెట్రోలు మిశ్రమంతో కార్లను నడపడానికి బెర్లిన్ లో ప్రయోగాలు చేస్తున్నారు. డెయిమ్లెర్ హైడ్రజిన్ ఫ్లోరేజి విధానాన్ని

అనుసరిస్తే, BMW ద్రవరూపంలో ఉదజనిని వాడుతుంది. ఇది ఉష్ణనిరోధకం కావించ బడిన కంప్రెస్రలో - 253 డిగ్రీల సెంటీగ్రేడు దగ్గర నిల్వ చేయబడుతుంది. ఈ ఉష్ణోగ్రతను నిలబెట్టడం చాలా ముఖ్యం. లేకపోతే ఉదజని వాతావరణంలో హరించి నష్టమై పోతుంది. కంబస్టన్ విధానం పెట్రోలు ఇంజనుతో సమానంగా ఉంటుంది. ఇంజక్షన్ విధానంలో ఉదజనిని సెలిండర్లలోకి ఇంజెక్ట్ చేస్తారు. ఇది ఇచ్చట మండించబడుతుంది. అధిక (మిగతా 9 వ పేజీలో)

లామా ఉమ్ముతుంది

జంటి జాతికి సంబంధించిన లామా (Lama) ద్వితీయ అమెరికాలో నివసిస్తుంది. ఒకరెలగ ఇదికూడా నిరు లేకుండా అనేక వారాలపాటు జీవిస్తుంది. దీనికి దురభ్యాసం ఉంది. ఇప్పుడు లాని వారిని చూస్తే ముఖం మీద భయభయ ఉచ్చేస్తుంది.

“పరమాత్మ కోసం కేవలం దేవాలయాల్లోనే వెతకకండి. పసిపాపల నవ్వుల్లో, దీనుల కన్నీటిలో కూడా చూడండి.”

మారేడుపండు

వి. నాగరాజు

భారతదేశంలో లభించే మంచి పుష్టికరమైన పండు మారేడుపండు. ఈచెట్టు మొండి జాతికి చెందినది. అన్ని భూములలోను, వివిధ వాతావరణాలలోను ఇది ప్రవృద్ధి పొందుతుంది. పండుపై చివు గట్టిగా ఉండడం వల్ల చాలాకాలం నిల్వ ఉంటుంది. ట్రాన్స్

పోర్టుకుగానీ, అమృకానికి గానీ వివిధమైన ఇబ్బందులు ఉండవు

మారేడు భారతదేశంలో మిక్కిలి ప్రాచీనమైనది. చరిత్రకు పూర్వకాలంనుంచి ఇది చాలా ప్రసిద్ధిగా ఉంది. దీనికి పురాణ ప్రసిద్ధి ఉంది హిందువులు సాంప్రదాయకంగా మారేడు దళాలను శివుడికి అర్పిస్తారు. మారేడు చెట్టు చరిత్ర వేదకాలం నాటిది. రామాయణ కాలంలో కూడా దీనిని గురించి తెలుసు శ్రీరామచంద్రుడు వివిధరకాల వండ్లలో మారేడు వళ్లను కూడా చేర్చి నైవేద్యం చేసి ధర్మకార్యాలు చేసాడు అజంతా గుహలలో ఇతర ఫలాల

చిత్రాలతో పాటు మారేడు ఫలం చిత్రం కూడా ఉంది.

వృక్షశాస్త్రరీత్యా బేల్ ఏగ్లెలి మార్గిలోసివెల్. రూటేసియే (Rutaceae) కుటుంబానికి చెందినది. సాధారణంగా మారేడు చెట్టు 6-8 మీటర్లు ఎత్తు పెరిగే అకురాలైన చెట్టు మూడేసి అకులు చేరి ఉంటాయి అకులు సువాసనగా ఉంటాయి.

భారతదేశంలోను, శ్రీలంకా, పాకిస్తాన్, బంగ్లాదేశ్, బర్మా, థాయ్‌లాండ్, ఆసియాలో అగ్నేయ ప్రదేశాలలోను ఇది విస్తారంగా పెరుగుతుంది. 1759లో ఇది భారతదేశంనుంచి యూరపుకు తీసుకుపోబడింది. ఉత్తరప్రదేశ్, బీహార్, ఒరిస్సా, వశ్చిమబెంగాల్, మధ్యప్రదేశ్ లలో సాగుబడి జరగని ప్రదేశాలలో ఈ వళ్లు బాగా పండుతున్నాయి. దక్షిణ భారతదేశంలో సాధారణంగా ఇళ్లలో దీనిని పెంచుతారు.

మామిడి, ఆరెంజ్, అరటి, జామ, నపోటా వళ్లలాగ దీనికి అంత గిరాకీ ఉండదు. ఇతర వళ్ల జాతి మొక్కలు విస్తారంగా బయలుదేరని ప్రదేశాలలో కూడా ఇది బాగా పెరుగుతుంది.

(8 వ పేజీ తరువాయి)

వ్యయంతో కూడిన ఉదజని కార్లు ఇప్పటి పెట్రోలు మరియు డీసెల్ కార్లతో పోటీ పడలేవు. ఉదజనిని గురించిన సాంకేతిక ఎరిజ్ఞానం అంతగా ప్రవృద్ధి పొందలేదు. భవిష్యత్తులో ఇతర ఇంధనాలకు బదులుగా వాడుకోవచ్చు. 21వ శతాబ్దం “సౌర, ఉదజని యుగం” అని చెప్పుకోవాలి

—‘జర్మన్ న్యూస్’ సౌజన్యంతో

“ప్రాణజ్యోతి ఏప్పుడో ఒకరోజు అరిపోత తప్పుడు
ఈలోగా ఇతరులకు వెలుగు నెందుకీయరాదు?”

4000 అడుగుల ఎత్తు మీద-7° c వద్ద కూడా ఇది పెరుగుతుంది

మారేడు పండులో 100 గ్రాముల తినగల పదార్థంలో 61.5 గ్రాముల నీరు, 18 గ్రా.ల ప్రోటీనులు, 0.39 గ్రా.ల క్రొవ్వు పదార్థాలు, 17 గ్రా.ల ఖనిజద్రవ్యాలు, 31.8 గ్రా.ల కార్బో హైడ్రేటులు, 55 మి.గ్రా.ల రిబోఫ్లావిన్, 1.1 మి.గ్రా నియాసిన్, 8 మి.గ్రా.ల విటమిను C ఉంటాయి. గింజలలో 62 శాతం ప్రోటీనులు, 32 శాతం నూనె, 3 శాతం కార్బోహైడ్రేటులు, 3 శాతం బూడిద ఉంటుంది

సంస్కృత ప్రాచీన వైద్యగ్రంథం చరక సంహితలో దీని ఔషధ గుణాలు ఎక్కువగా వివరింపబడ్డాయి. మారేడుపండులో లభించే మార్మిలోసిన్ (Marmelosin) వల్లే దీనికి ఔషధ విలువ ఏర్పడి ఉండవచ్చు. బాగా పండిన పండు ధాతువర్ణకమైన టానిక్, రక్త, ప్రావాన్ని నిలుపుతుంది. మంచి విరేచనకారి. గుండెకు, మెదడుకి మంచిది. పచ్చికాయ జీర్ణకారి అజీర్ణ బాధలకు, జిగట విరేచనాలకు మంచిది. క్షయవ్యాధికి మంచి ఔషధం దీర్ఘ కాలపు క్షయాలకు కూడా ఇది అమోఘంగా పని చేస్తుంది.

మారేడు చెట్టు అన్నిభాగాలు - కొమ్మలు, బెరడు, వ్రేళ్ళు, అకులు, పచ్చికాయలు వ్రతీది మానవునికి సంభవించే ఎదో ఒక రోగానికి ఔషధంగా పనిచేస్తుంది పచ్చికాయలతో మురబ్బా తయారుచేస్తారు. ఇది అన్ని అజీర్ణాలకు దివ్యమైన ఔషధంగా పనిచేస్తుంది. మారేడు పండ్లు గుజ్జుతో రకరకాల పానీయాలు కూడా తయారుచేస్తారు పచ్చికాయలు ముక్కలుగా కోసి ఎండబెట్టి వరుగు తయారుచేసి ఉపయోగించుకుంటారు మారేడు జిగురు అంటించుకోడానికి, చెమ్మ ఎక్కుకుండా చేయడానికి ఉపయోగిస్తారు.

మొక్కల పెంపకంలో క్రొత్తవిధానం

ప్రపంచంలో జనాభా ఎంతో పెరిగిపోయినా మొక్కల పెంపకంలో క్రొత్త విధానం అనుసరిస్తే భయపడక్కర్లేదు. యునైటెడ్ మెక్సికో అంశవాల ప్రకారం మనకు 5,000,000,000 పైగా జనాభా 2000 వరకైనప్పటికీ 6,000,000,000 అవుతుంది.

క్రొత్త విధానంలో మొక్కలు పెంపకం ప్రపంచంలో 12,000,000,000 మంది 6,000,000,000 మందికి పరిశ్రమ అవకాశాలు సమీకృతం. పరిశ్రమ పన్నులు క్రొత్త విధానాలు అనుసరించడంవల్ల అవకాశాలు పెరిగినా సంపాదనలు, ప్రపంచ అంతటా అనే దేశాల క్రొత్త విధానపు దానివల్ల విజృంభణ ఎంతో అధికం. దానివల్ల...

మరొకటి హుబ్లెస్ నగరములో తమిళనాడు ప్రభుత్వ తరఫునాగా ఉన్నా పరిశ్రమ అవకాశం కొంతమందికి ఉన్నాయి. 1960 లో పెడరల రివెల్జ్ అనే ప్రైవేట్ సొసైటీ 12 మందిల నెలలో 3 మందిని నియమించుకుంటుంది. మరొకటి 7 మందిల గెయిమ్స్ నియమించుకుంటుంది.

“లేనిదాన్ని సృష్టించడంలో కొందరికి ఆనందం, ఉన్నదాన్ని తొలగించడంలో మరికొందరికి సంతోషం.”

కాలంవృద్ధి చేయవద్దు

మనకు ఉన్న మొత్తం సమయంలో తీరిక సమయం మూడవవంతు అయినా అతీరిక సమయాన్ని వినియోగించుకునే విధానం మన స్వభావాన్నీ, శీలాన్నీ తెలియజేస్తుందని మనస్తత్వ శాస్త్రజ్ఞులు అందరూ ఏకగ్రీవంగా అంగీకరించారు. కానీ మనలో చాలామంది దీనితో ఉండే నిజాన్ని గ్రహించము

ముఖ్యంగా ఇరవై ఏళ్ళలోపు పిల్లలందరూ తమ తీరుబడిని అనందంగా చేసుకోడానికి కులాసాగా తిరుగుతూండటం మనం చూస్తూనే ఉన్నాము.

భగవంతుడు మనకు ప్రసాదించిన తీరు బడి లేక తీరిక సమయాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోవాలి వృధా చేసుకోకూడదు. ఒక మనిషిని వృధాగా హత్య చేసారన్నా లేక మనం పెంచుకునే ప్రాణులను హత్య చేసారన్నా మనం ఎంత భయపడిపోతామో! కానీ ప్రతి రోజూ ఆఫీసు వని అయిన తరువాత, లేక సెలవు రోజులలో ఇతరులు తీరిక సమయాన్ని ఎంతో వృధా చేస్తున్నా చూసి ఊరుకుంటాము. వాళ్ళదే సుఖంగా ఉన్నారని అనాయ, ఈర్ష్య చెందుతాము

మన దేశనాయకులు దేశంలో ఎన్నెన్నో విలాస కేంద్రాలు, మ్యూజియంలు, లైబ్రరీలు, ప్రదర్శనశాలలు ఏర్పరచారు. కానీ లాభంతో అనందాన్ని అనుభవించడానికి, సృజనాత్మకమైన హాబీలకు ఎంతమాత్రం అవకాశం కల్పించడం లేదు

బ్రహ్మాండమైన భావనా నిర్మాణ యోజనలు చేపట్టి భగవంతుడు సృష్టించిన సహజ సుందరమైన ప్రకృతి వనరులను ఎన్నిటిలోనాశనం చేస్తున్నారు దీనివల్ల ప్రకృతిమాత ఒడిలో మనకు శాంతి లభించడంలేదు. యాతనామయమైన జీవితంలో సుఖం కలిగించుకోడానికి, సృజనాత్మక శక్తిని ప్రవృద్ధి చేసుకోడానికి అవకాశం లభించడంలేదు

మనం లభించచేసుకున్న తీరిక సమయాలలో సృజనాత్మక హాబీలను అభ్యాసం చేసుకోడానికి బదులు రేడియో, నవలలు, సినిమా మొదలైన వాటికి దాసులమై పోతున్నాము ఒకప్పుడు మనం సంగీతం నేర్చుకుని పాడుకునే వాళ్ళం. ఇప్పుడు ఎవరో పాడిన పాటల పేర్లులుతో

ముందా జాతుల వివాహాలలో శకునాల పాత్ర

భారత సామాజికజీవంలో ఎన్నెన్నో ముందా జాతుల వివాహాలలో శకునాల పాత్ర ప్రముఖత ఉంది. వేదాల తొలి మొదటి పుస్తకం వెంటనే ఒక పుస్తకం ఉన్నట్లుగా తమిళాచార పుస్తకం అని అయిందేమో చెప్పడానికి దానిలో గొప్పల సరియైన వల చేతిలో ఉన్నవాడు ఉన్నట్టే అది ముగియడంగా భావించి పోలి ముగియడం వాళ్ళ ముందురేజుకు పెట్టుకుంటారు.

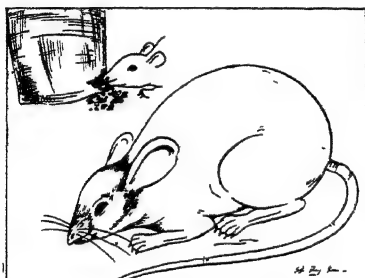
“కొందరు ఎన్నిబాధలయినా సహించగలరుగానీ ఇతరులు బాగుపడ్డారంటే భరించలేరు.”

అక్కడా-ఇక్కడా

1.4 మిలియను టన్నుల ధాన్యం ఎలుకలు తినేస్తున్నాయి

బంగ్లాదేశ్‌లో ప్రతినంవత్సరం 1.4 మిలియను టన్నుల ధాన్యం ఎలుకలు నాశనం చేస్తున్నాయి 6,00,000 టన్నుల ధాన్యం

ఇతర పురుగులు, కీటకాలు, చిలుకలు తినేస్తున్నాయి ఇక్కడ 18 మిలియను టన్నుల ధాన్యం ప్రతినంవత్సరం ఉత్పత్తి అవుతుంది 10 కోట్ల జనాభా ఆహార అవసరాలను భర్తీ చేసుకోడానికి 2 మిలియను టన్నుల ధాన్యాన్ని ఈదేశం దిగుమతి చేసుకుంటుంది.

—'సి ఇ.ఎన్.ఎఫ్ ఎస్' సౌజన్యంతో

* * *

5000 సంవత్సరాలనాటి పురాతన ఫారేనిక్ ప్యూనరల్ బోట్

కెయిరో సమీపంలో చియోప్స్ పిరమిడ్‌లో లోతుగా ఒక గోతిలో సీలుచేయబడిన ఫారేలు ఉపయోగించిన 5000 సంవత్సరాలనాటి ప్రేత నౌక (funeral boat) ను వీడియో చిత్రాలు తీయడానికి అమెరికన్ మరియు

ఈజిప్షియన్ శాస్త్రజ్ఞులు అంతరిక్షయుగపు సాంకేతిక విజ్ఞానాన్ని అనుసరించారు వీరు కమెరాలను 10 సెంటీమీటర్ల క్రైపరంగల నన్నని ద్వారం గుండా, సుమారు 2600 బిసిలో ఈజిప్షియనులు సీలుచేసిన గోతిలోకి దింపి అతి జాగ్రత్తగా ఫోటోలు తీసారు.

అందమైన ఆర్కిడ్‌లు మరియు రోడ్‌డెండ్రానులు

భారతదేశంలో అందమైన పూవులు పూసే రకరకాల ఆర్కిడులు మరియు నతతహరిత ములైన (rhododendrons) చెట్లు అంత రిచిపోయే పరిస్థితులలో ఉన్నాయని బొటానికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియావారు సంకలనం చేసిన రెడ్ డాటా బుక్‌లో చెప్పబడింది.

* * *

భారతదేశంలో 329 మిలియను హెక్టేరుల బీడు ప్రదేశం

భారతదేశంలో ఉన్న మొత్తం 329 మిలియను హెక్టేరుల బీడు ప్రదేశంలో 30 మిలియను హెక్టేరుల భూమిలో అనలు చెట్లు, చేమలు లేవు. ఆరానల్లీ పర్యతశ్రేణికి పశ్చిమ ప్రదేశం, మూటికి రెండు వంతులు రాజస్థాన్ బీడు ప్రదేశాలని చెప్పుకోవచ్చు.

* * *

వెటివేర్ భూక్షరణ నివారకము

గడ్డి మైదానాలలో పెరిగే గరిక, బంజరు భూములలో పెరిగే పొడుగుగట్టి గడ్డివలె గాక వెటివేర్ (Vetiver) ప్రత్యేకమైన గడ్డి ఇది

“ప్రపంచాలకు, ఆచరణకు మధ్య అంతరం అంతరిస్తే మనిషి మనిషి అవుతాడు.”

ప్రపంచంలో ఎక్కడైనా బాగా పెరుగుతుంది. భూక్షరణాన్ని నివారించి ప్రపంచ వ్యాప్తంగా వ్యవసాయాభివృద్ధిని సంగ్రహిస్తుంది. వెటివేర్ గడ్డిని పెంచడం వల్ల భూక్షరణం నివారించబడుతుంది. భూమిలో తేమ పెరగడంవల్ల అధిక ఫలసాయాలకు సహకరిస్తుంది. ప్రపంచ బ్యాంక్ నిపుణులు తమ పరిశోధనల వల్ల తెలుసుకున్నారు

* * *

రూ. 17 లక్షల తమలపాకు ఎగుమతి చేయబడింది

1987-88వ సం.లో మొత్తం తమలపాకుల ఎగుమతి విలువ రూ. 17 లక్షలు

* * *

ప్రాచీన కంచుపాత్ర 2.97 మిలియను డాలర్లకు అమ్మబడింది

చైనావారు 1600 BC మరియు 1100 BC మధ్య గేదె ఆకారంలో పోతపోసి తయారు చేసిన పెద్ద కంచుపాత్ర ఇటీవల లండన్ నగరంలో వేలం వేస్తే 2.97- మిలియను డాలర్లు లభించింది. పితృదేవతలకు నైవేద్యాలు చేయడానికి చైనాలో మిక్కిలి భాగ్య వంతులు జంతువుల ఆకారాలలో పోతపోసి తయారు చేసిన కంచుపాత్రలు ఉపయోగించేవారు.

* * *

అంతరిక్షంలో సౌరశక్తి కృత్రిమ ఉపగ్రహాలు

అంతరిక్షంలో పెద్దపెద్ద సౌరశక్తి కృత్రిమ ఉపగ్రహాలను ఏర్పాటు చేయటంవల్ల

ప్రపంచంలో విద్యుచ్ఛక్తి కరువు 2025 నాటికి తీరుతుందని కొందరు నిపుణులు అభిప్రాయ పడుతున్నారు

* * *

సజీవ వృక్షాల మ్యూజియం

గుజరాత్ బరోడాలో ఇండియన్ పెట్రోకెమికల్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ వారు 1,00,000 కు పైగా వృక్షాల 'సజీవ మ్యూజియాన్ని' (Living Museum) ఏర్పాటు చేసారు. ఈ మ్యూజియం కోసం ఏర్పాటైన మొత్తం 75 హెక్టారుల నేలలో 32 హెక్టారుల వైశాల్యంలో 70 అంతరించిపోతున్న చెట్ల జాతులను కూడా పెంచుతున్నారు

* * *

ప్రతిదినం పరిశ్రమలలో కలిగే ప్రమాదాలవల్ల 8000 మంది గాయపడుతున్నారు

భారతదేశంలో పారిశ్రామిక రంగంలో కలిగే ప్రమాదాలవల్ల రోజుకు అధ్యులం 2 లేక 3 మంది మరణిస్తున్నారు. సుమారు 8000 మంది గాయపడుతున్నారు. 1970లో ప్రతి సంవత్సరం సరాసరి 3 లక్షల పారిశ్రామిక ప్రమాదాలు 80 దశాబ్దం మధ్యకాలంలో 2.75 లక్షలకు తగ్గిపోయాయి.

మైక్రోజుక్

మన దగ్గర పోతపోసి (Podarisk) వంటి చిన్న చిన్న పురుగులను మైక్రోజుక్ ద్వారా చూడవచ్చు. తన మరణానికి ముందుకు 25-35 మి.మీ మరియు 6-8 మి.మీ వ్యాసము ఉన్న పోతపోసి చిన్న చిన్న గుండ్రంలా అవలంబించును. దీని మూల గుండ్రం పోతపోసి చింతలకు కూడా దగ్గర

"విభిన్నమతాలు సహజీవనం నెరవేరుతున్న సమాజంలో సుతం, రాజకీయాల మధ్య పాత్ర వివత్సరమైనది."

జాగ్రఫీ - విజ్ఞానదాయకము

డా. హెచ్.ఎస్.లారెన్స్

తెలియని భూప్రదేశాలు, మనుషులు గురించి తెలుసుకోడానికే కాదు జాగ్రఫీ. పాఠశాలలోను, కాలేజీలోనూ, భూగోళ శాస్త్రాధ్యయనానికి తగిన ప్రాముఖ్యతను ఇవ్వాలి

సాంకేతిక రంగంలో కలుగుతున్న మార్పుల వల్ల మరియు నిరంతరం మానవుడు వరినరాసుగుణ్యంగా సరిచుచుకోడానికి చేసే

ప్రయత్నాలవల్ల భౌతిక భూగోళంలో మార్పులు సంభవిస్తూంటాయి. ప్రకృతివల్ల, మానవుని వల్ల కూడా నిరంతరం భూభౌతిక, సాంఘిక వాతావరణంలో మార్పులకు దోహదం కలుగుతుంది. నేటి జాగ్రఫీకి, నిన్ను మొన్నటి జాగ్రఫీకి మరియు ముందు రాబోయే రేపటి జాగ్రఫీకి సంబంధం ఉండదు. గణితశాస్త్రంలోగానీ, వైజ్ఞానిక శాస్త్రంలోగానీ మాతన విషయాలకు ప్రాముఖ్యత ఉన్నట్లే క్రొత్త జాగ్రఫీకి ప్రాముఖ్యత ఉంటుంది.

భూగోళ శాస్త్రాధ్యయనం మరియు పరిశోధనల వల్ల మనం తెలుసుకునే అర్థికాభివృద్ధి అధ్యయనం, పారిశ్రామికాభివృద్ధి, మెట్రోపాలిటన్ ప్రగతి, ప్రాంతీయ యోజనలు, జీవావరణ సమతౌల్యత, కాలవ్యము, గ్రామీణ జీవనం, జనాభా పరిస్థితులు, ప్రాంతీయ

సహజీవనము, వనరుల పరిరక్షణ మొదలైన విషయాలన్నీ అర్థిక యోజనలకు, ప్రగతికి అవసరమైన ప్రాతిపదిక విజ్ఞానాన్ని కలిగిస్తాయి. విదేశాలలో సంబంధములను పెంపొందించుకోడానికి, వాణిజ్యము మరియు వ్యాపార అభివృద్ధికి ముఖ్యమైనది జాగ్రఫీ.

మానవ జీవితంలో సన్నిహిత సంబంధం కలిగి ఉండటంవల్ల జాగ్రఫీకి సర్వత్రముఖ ప్రాముఖ్యత ఉంది. 'మానవజాతి సక్రమ అధ్యయనం మానవుడు' అని పొన్న చెప్పినది వాస్తవం. జాగ్రఫీ సంయోగాత్మకమైన పరిపూర్ణవిజ్ఞానము. చరిత్ర, విజ్ఞానశాస్త్రము, గణిత శాస్త్రము, సాహిత్యము, అర్థికవ్యవస్థ, సాంఘిక శాస్త్రము మొదలైన విషయాలన్నిటోపై జాగ్రఫీ ప్రభావం ఉంటుంది.

భౌగోళిక విజ్ఞానంవల్ల ప్రపంచం తెలుస్తుంది. పాఠశాలలో చదివే అనేక విషయాలలో ఒక్క జాగ్రఫీ మాత్రమే భూప్రదేశాన్ని గురించిన వివరాలను తెలియజేస్తుంది. ప్రజాపాలిత రాజ్యంలో ప్రజల విజ్ఞానాభివృద్ధికి నేడు జాగ్రఫీ సహకరిస్తుంది. జాగ్రఫీ చేర్పుకుని భౌగోళికంగా యోచించ గలిగినవాడే పరిపూర్ణ జ్ఞానవంతుడు.

జాగ్రఫీ సహాయంతో విజ్ఞానం అభివృద్ధి కలిగించుకోవాలనే నేను చెప్పదలచుకున్నది. సహజ ప్రవర్తన లేక సడనడిలో మార్పు విజ్ఞానంవల్ల లభిస్తుంది. పాఠశాలలో జాగ్రఫీ బోధించడంవల్ల విద్యార్థుల ప్రవర్తనలో మార్పు కలుగుతుంది ఒక్క విద్యార్థులలోనే కాదు ఉపాధ్యాయులలో, తలిదండ్రులలో, ప్రజాసీకంలో ఈమార్పు కలగాలి

"అభ్యుదయ మార్గంలో పురోగమిస్తూ అభ్యున్నతని సాధించాలంటే ప్రజలలో ఐక్యత, క్రమశిక్షణ అవసరం."

ప్రతి ఒక్కరూ తమ వరిసరాలకు భాగోళిక విజ్ఞానాన్ని అనువర్తించ జేసుకోవాలి వివిధ వనరుల దుర్వినియోగం, లోపభూములపై న పెంటుతుక్కు వితరణ విధానం, మొక్కలను, పెద్ద పెద్ద వృక్షాలను నరికివేయుట, నీటిని ప్రవహించ చేయకుండా ఉంచటం, ప్రకృతి రమణీయ ప్రదేశాలను పాడుచేయడం మొదలైనవన్నీ భాగోళిక పరిజ్ఞానం లోపించడంవల్లే ఏర్పడుతున్నాయి. ఆచరణయోగ్యమైన పౌరధర్మాభివృద్ధికి జాగ్రఫీ సహకరిస్తుంది

స్వచ్ఛంద సంస్థలుగా ఏర్పడి తమ వరిసరాలను సౌందర్యసంతం చేసుకోవడమే ఆచరణయోగ్యమైన జాగ్రఫీ అదే పౌరధర్మం అనిపించుకుంటుంది. జాగ్రఫీ జాతీయ సమైక్యతకే గానీ, విభజనకు సహకరించకూడదు దేశభక్తితో, పరస్పర సహకారంతో సంఘీభావంతో ఉండటం జాగ్రఫీపల్ల నేర్చుకోవచ్చు. నదీజలాలకై వివాదాలు, విద్యుచ్ఛక్తికై పోరాటాలు, జాతి కులమత వివాదాలు, బాషా విషయమైన కలహాలు, అహరధాన్యాల సరఫరాలపై వివాదాలు మనం జాగ్రఫీని (భూగోళశాస్త్రం) సక్రమంగా అవగాహన చేసుకోలేదని తెలియజేస్తూంది. “ఏకైక కుటుంబంగా జీవించాలి లేకపోతే నశించి పోతాము” అని డా॥ రాధాకృష్ణ చెప్పారు పరస్పర వివాదాలను, కలహాలను, ద్వేషాలను ప్రవృద్ధి చేసే వారు సంఘద్రోహులు. ఇతర దేశాల వివిధ యోజనలు, సంస్కృతులు జాతీయోత్సాహభివృద్ధికి సహకరిస్తాయి

జనానీకంలో పరస్పరావగాహనకు జాగ్రఫీ సహకరించాలి యువకులలో ఐకమత్య భావాన్ని పెంపొందించాలి విశ్వైక్యతకు సహకరించే వాటితో సరిపోల్చినప్పుడు పరస్పర వైషమ్యాలు ప్రాముఖ్యమైనవి కావని తెలుస్తూంది. అడ్డుగడలు నిర్మించుకోడానికి కాదు,

వివిధ దేశాలతో సన్నిహిత సంబంధం ఏర్పరచే వారధిగా జాగ్రఫీని బోధించాలి “మానవుల మనస్సులో యుద్ధభావాలు బయలు దేరతాయి కాబట్టి వారి మనస్సులలో శాంతికి సహకరించే భావాలకు దోహదం కలిగించాలి” అని యునెస్కో, కాన్స్టిట్యూషన్ ప్రతిపాదిస్తుంది.

వ్యక్తిగత అనుభవము, వివిధ దేశాలను చూడడం జాగ్రఫీకి ముఖ్యమైనది జాగ్రఫీ అధ్యయనం సహన భావాభివృద్ధికి సహకరిస్తుంది తరగతి గదులలో భాగోళికంగా నేటి పరిస్థితులను తెలుసు కున్నప్పుడు జాగ్రఫీ

(మిగతా 18 వ పేజీలో)

రాజస్థాన్ లో ఆదిక ప్రదేశం ధార్ ఎడారి

రాజస్థాన్ లో ఆదిక ప్రదేశం ధార్ ఎడారి కన్నుమీద ఉంటుంది మొత్తం 27 జిల్లాలలో 11 జిల్లాలలోని 2,80,751 చ.కి.మీ.ల వైశాల్యం ఉన్న ఎడారిలో కన్నుమీద ఉంది ఈ ఎడారి ప్రదేశంలో ఉన్న 15 కోట్ల మంది జనాభా 25 కోట్ల వసతులు అభివృద్ధి చేసే లక్ష్యం.

“నేరు జొరకుండా మాటలను మన్నించగలిగితే మన్ననకు వట్టిన మాలిన్యం వదులుతుంది.”

వజ్రాలు

భూగర్భ గోళంలో జనించే బ్రహ్మాండమైన ఉష్ణంవల్ల, ఒత్తిడివల్ల వజ్రాలు ఏర్పడతాయి. భూమిలోనుంచి గొట్టాలద్వారా వీటిని పైకి తీస్తారు. ఆఫ్రికాలో ఉపయోగించడానికి విలువైన జాతి వజ్రాలు దోచరహితంగా కోసి సానపెడతారు. ప్రస్తుతం దక్షిణ ఆఫ్రికా, జెయ్ రే, యుఎస్ఎస్ఆర్, భారతదేశము,

మరియు కొన్ని దక్షిణ అమెరికా దేశాలలోను వజ్రాలు గనులనుండి త్రవ్వబడుతున్నాయి.

వజ్రాలకు సంబంధించిన వింతవింత కథలు ఎన్నో ఉన్నాయి. సుప్రసిద్ధమైన 'కోహినూర్' వజ్రం భారతదేశానికి చెందినది. ఉజ్జయిని రాజధానిగా పాలించిన విక్రమాదిత్యుని కాలంనుంచి భారతదేశాన్ని పాలించిన అనేక రాజులు దీనికి వారసులయ్యారు. 1526లో జరిగిన పానిపట్టు యుద్ధంలో బాబర్ సైనికులు ఇబ్రహీంలోడీ సైనికులపై బాణాల వర్షం కురిపించారు. ఓడించి రాసులకొద్దీ వస్తువులను కొల్లగొట్టారు ఈ కొల్లగొట్టిన వస్తువులలో 'కోహినూర్' వజ్రం ఒకటి మొగలాయి చక్రవర్తి షాజహాన్ (1628-66) గొప్ప ధనవంతుడు. ఇతడి కోకా గారంలో 'కోహినూర్' కొంతకాలం ఉంది. 1739 లో నాదిర్ షా భారతదేశంపై దండెత్తి వచ్చి ఢిల్లీని ముట్టడించి 'కోహినూర్' ను

పర్షియాకి తీసుకువెళ్ళాడు. ఈనాడు 'కోహినూర్' లండన్ నగరంలో బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యాధిపతుల అమూల్య వస్తువులు భద్రపరచిన టవర్ ఆఫ్ లండన్ లో ఉంది.

16వ శతాబ్దం చివరి భాగంలో నికోలస్ హర్లే డిసాస్నీ దగ్గర ఉన్న సాస్నీ వజ్రం గురించిన కథ చాలా వింతగా ఉంటుంది. సాస్నీ దీనిని తాకట్టు పెట్టడానికి తన మనిషికి ఇచ్చి స్వీస్ దేశానికి వంపాడు. దారిలో అతను చంపబడ్డాడు. మరణించడానికి ముందు అతడవజ్రాన్ని మ్రుంగాడు. సాస్నీ ఆ మరణించిన వాని శరీరాన్ని ఛేదించి వజ్రం తీసుకున్నాడు. తరువాత ఇది అనేకమంది చేతులలోకి వచ్చి చివరకు గొప్ప పార్సీ వ్యాపారస్తుడైన సర్ జెమ్సెట్జీ జెయ్జీభాయ్ అధీనంలోకి వచ్చింది. ఇప్పుడది విస్కాంబ్ ఆఫ్టర్ కుటుంబం వారి దగ్గర ఉంది.

1943 లో వజ్రాలను వెతికే రాఫెల్ సొలానోకి దక్షిణ అమెరికా వెనుజులలో నీటి ప్రవాహంలో రాళ్ళగుట్టలలో మిక్కిలి స్వచ్ఛమైన వజ్రం లిబరేటర్ దొరికింది. ఇది కోడిగ్రుడ్డు ప్రమాణంలో ఉంటుంది. ఒక న్యూయార్కు వర్తకుడు హరీ విన్స్టన్, సొలానోకి 2,00,000 డాలర్లు ఇచ్చి దానిని తీసుకున్నాడు.

మరియొక అమూల్యమైన వజ్రం కుల్లినాన్ జనవరి 25, 1905న దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రిటోరియాలో ప్రీమియర్ గనులలో లభించింది. దీనికి ఆ గనిని కనిపెట్టిన సర్ థామస్ కులినాన్ పేరు పెట్టబడింది. ఇదే ప్రపంచంలో మిక్కిలి పెద్ద వజ్రం. దీని భారం 3,106 కారట్లు 1907లో ఇది బ్రిటిష్ చక్రవర్తి 7వ ఎడ్వర్డ్ కి బహుకరించబడింది. ఇది నాలుగు ముక్కలుగా కోయబడింది.

“స్వచ్ఛమైన జ్ఞానాన్ని సంపాదించుకోగలిగితే బుద్ధి జూడ్యంవల్ల కలిగిన ఉన్మాదం కుదురుతుంది.”

ఇది ఇప్పుడు బ్రిటన్ కిరీట ఆభరణాలలో ఉన్నాయి. 530.2 కారట్లు తూగే పెద్దముక్క 'ప్లైర్ ఆఫ్ ఆఫ్రికా' రాజదండంలో పొదగబడింది.

భారతదేశానికి చెందిన మరియొక అపూర్వమైన వజ్రం 'గ్రేట్ మొగల్' భారతదేశంలో సానబెట్టి కోయబడింది దక్షిణ భారతదేశం కొల్లూరులో లభించిన 'గ్రేట్ మొగల్' ఫ్రాంచి

దేశపు రత్నాల వ్యాపారి టావెర్నియర్ (Tavernier) 1666లో ఔరంగజేబు అస్తానంలో ఢిల్లీలో చూసాడు దీనిని నాదీర్షా 1739లో పర్షియాకు తీసుకు పోయాడు. గ్రేట్ టేబిల్, సీ ఆఫ్ లైట్, క్రౌన్ ఆఫ్ ది మూన్ వంటి ఇతర భారత దేశపు వజ్రాలు నేడు కనిపించడం లేదు. ఇవన్నీ పర్షియన్ ఖజానాలో భద్రపరచి ఉండవచ్చు.

తమిళనాడు శ్రీరంగంలో విష్ణు దేవాలయం నుంచి ఒక ఫ్రాంచి గ్రెనేడియర్ ఆర్లోవ్ (Orlov) వజ్రాన్ని తస్కరించుకుపోయాడు. ఇది అనేక చేతులు దాటి చివరగా రష్యా 2వ కాథరీన్ కు బహుకరించబడింది.

ఫ్రాంచి కిరీట ఆభరణాలలో గల వజ్రాలలో కొల్లూరులో లభించిన రీజెంట్ ఒకటి. ఇది నెపోలియన్ కత్తిపిడిలో పొదగబడింది. ఈనాడు ఇది పారిస్ లోవేరే మ్యూజియంలో ఉంది. సుప్రసిద్ధ ఫ్లోరెంఛైన్ వజ్రం భారత

దేశంలో లభించింది. ఇది ఇప్పుడు ఆస్ట్రియన్ ఖజానాలో ఉంది.

కొల్లూరులో లభించిన వజ్రం డైమండ్ ఆఫ్ డెత్ 'సీలీ వజ్రం' శుభమైనది కాదు. దీనిని భారతదేశపు దేవాలయం నుంచి దొంగిలించిన ఒక ఫ్రాంచి యోధుని అడవి కుక్కలు చీల్చి చంపాయి. దీనిని కొన్న ఫ్రాంచి రాజు 14వ లూయీ వంశం పూర్తిగా నశించి పోయింది. 15వ లూయీ అనేక కష్టాలను అనుభవించ వలసివచ్చింది. 16వ లూయీ, అతడి భార్య మేరీ ఆంటోయినెట్ ఫ్రాంచి విప్లవ సమయంలో ఉరితీయబడ్డారు

తరువాత దీనిని కొన్న ఆమ్స్టర్ డామ్ (నెదర్లాండ్స్) వర్తకుడు అత్యుపాత్య చేసుకున్నాడు. దీనిని ధరించిన లార్డ్ హెరాఫ్ ధనహీనుడై పోయాడు. కుదరని రోగంతో మరణించాడు. దీనిని కొన్న న్యూయార్క్ నగల వర్తకుడు పూర్తిగా నష్టపోయాడు. తరువాత దీనిని గ్రహించిన సుల్తాన్ అబ్దుల్ హమీద్ సింహాసనం పోయింది. మరణం సంభవించింది. తరువాత

(మిగతా 28 పేజీలో)

(16 వ పేజీ తరువాయి)

అధ్యయనం సార్థకమవుతుంది. ప్రతీ సెకండరీ పాఠశాలలోను ఒక జాగ్రఫీ గదిని అభివృద్ధి చేయాలి. లాబోరేటరీలో విజ్ఞాన శాస్త్ర పరిశోధకుని వలె జాగ్రఫీ చరిత్ర చదువుకునేవారు పరికరాలను ఉపయోగించాలి. విద్యార్థులు ప్రయోగ పూర్వకంగా జాగ్రఫీ అధ్యయనం చేయాలి. ప్రదర్శనలు ఏర్పాటు చేయాలి.

ప్రకృతి శాస్త్రాలకు, మానవ నిర్మిత శాస్త్రాలకు సుధ్య జాగ్రఫీ ఒక ప్రత్యేక మార్గము. దాని ప్రాముఖ్యత దానికి ఉంది.

“కుంటివానివద్ద నడక నేర్వడం కుదరదు.”

భైషగ్య ప్రసంగం

తేలుకాటుకి ప్రకృతి చికిత్స

భారతదేశంలో వైజ్ఞానిక శాస్త్రజ్ఞులు తేలుకాటుకి అమోఘంగా వనిచేసే అపూర్వమైన మందును తెలుసుకున్నారు. వృక్షశాస్త్రంలో కానవాలియా విరోసా (Canavalia virosa), హిందీలో బారాసెమ్ అని చెప్పబడే మొక్క గింజలు పై తొక్కతీసి కుట్టిన చోట పెడితే ఇవి అక్కడ చర్మానికి విషం హరించే దాకా అంటుకుంటాయి. విషం హరించిన వెంటనే ఇవి పడిపోతాయి. మధ్యప్రదేశ్ బస్తారులో కొండశాతులు దీనిని చాలాకాలం నుంచి ఉపయోగిస్తున్నారు

* * *

సంవర్క రహితమైన రోగనిదానం

యుఎస్ఎస్ఆర్ పెన్జా(Penza)లో మనస్తత్వ శాస్త్రజ్ఞులు సంవర్క రహితమైన రోగనిదాన సాధనం(Contactless diagnostics) కనుగొన్నారు. ఇది బయోప్లాస్మా చర్మపై ఆధారపడి ఉంటుంది 200మంది రోగులలో 90 శాతం రోగాలు విస్తారపాటు లేకుండా తెలుసుకోబడ్డాయి. ఈసాధన సహాయంతో ఖైడ్సెమరు, నాడీ మరియు క్యాన్సర్ రేట్లు కూడా తెలుసుకోవచ్చు. ఈ సాధనంలో బయో ప్లాస్మా జనరేటరు, డయాగ్నోస్టిక్ (రోగనిదాన) యూనిట్ ఉంటాయి. డయాగ్నోస్టిక్ యూనిట్ రోగి వివిధంగాలు చేసే వసులు, పూర్తి అంగ నిర్మాణం చేస్తూన్న వసులను గురించిన సమాచారం అందుకుంటుంది. రోగులకు కష్టమనిపించే టెస్టులు, ఇతర బాధర బండ్లు ఉండవు.

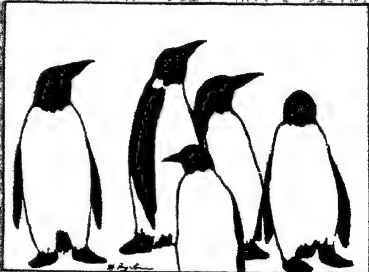
* * *

లివరు సంబంధమైన రోగాలకు

క్రోత్తరకం చికిత్స

మాస్కో సెంట్రల్ రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్ గాస్ట్రో ఎంటరాలజీ విభాగంలో క్రొత్తగా కనిపెట్టబడిన లివర్ చికిత్సా విధానం వల్ల మారకపు రేటు 30శాతానికి భాగా తగ్గిపోయింది. సోవియట్ వైద్యులు ప్రతిపాదించిన ఈ విధానంలో వేరుచేబడిన డోనరు లివరు కణాలను రోగి శరీరంలోకి ప్రవేశింపజేస్తారు. ఈ డోనరు కణాలు శరీరంలో జీవకణాలవృద్ధికి, స్రావీసుల సంయోజనకు తోడ్పడతాయి. అంటే ఆరోగ్యకరమైన లివరు చేసేవని చెప్తాయి. రోగి లివరు బాగుపడి సక్రమంగా పని చేసే దాకా ఇవి రోగి శరీరంలో ఉంటాయి. తరువాత లివరు ఈకణాలను సశింపజేస్తుంది.

పెంగ్విన్ నీటిలో 266 మీటర్ల లోతువరకు ఈదగలదు

పెంగ్విన్ పక్షులు నీటిలో 266 మీటర్ల లోతు వరకు ఈడ అక్కడ 18 నిమిషాలపాటు ఉండి గలవు

“కారణం లేకుండా కార్యం కలుగదు.”

మౌలద్దువ్యమం - శైలియం

మొట్టమొదట హిలియంను ఉపయోగించిన వారు జర్మనులు. గ్రహణ సమయంలో సూర్యకాంతి మండలం (Solar corona) స్పెక్ట్రమ్ ను పరీక్షించేటప్పుడు ఖగోళ శాస్త్రజ్ఞులు 1868లో దీనిని కనుగొన్నారు. అందుచేత దీనికి సూర్యుని సంబంధమైన హిలియం అనేపేరు పెట్టారు.

భూమిమీద హిలియం మొదట 1881 లో కనుగొనబడింది. ఇది చాలా అపూర్వమంగా లభించడం వల్ల, లభించినా అతి శీఘ్రంగా హరించిపోవడం వల్ల, దీనిపై రసాయనిక చర్యలు ఏవీ కలుగకపోవడం చేత శాస్త్రజ్ఞులకు దీనిపై అంత శ్రద్ధ ఏర్పడలేదు.

ఇది భూమి మీద కనిపెట్టబడిన తరువాత 34 సంవత్సరాలకు దీని ప్రయోజనాన్ని తెలుసుకున్నారు. దీనిని ప్రప్రథమంగా ఉపయోగించిన వారు జర్మనులు. వీరు దీనిని యుద్ధాలలో వాడడం ప్రారంభించి, 1915లో దీనిని విమానాలలో తీసుకువెళ్ళి లండన్ నగరాన్ని బొంబుచేసారు.

ఈనాడు హిలియమ్ కు అనేక ఉపయోగాలు ఉన్నాయి. ఎటామిక్ రియాక్టర్ లోను, ఇతర హెర్మిటిక్ (సీలుచేసే) విధానంలోను లీకేజీ ఉందా లేదా అని తెలుసుకోడానికి దీనిని ఉపయోగిస్తారు. సెమీకండక్టర్ వస్తువులైన సిలికాన్ మరియు జెర్మేనియమ్ మోనో క్రిస్టల్స్ హిలియం వాతావరణంలో తయారుచేయబడుతున్నాయి. దీనివల్లే ఎలక్ట్రానిక్స్ లో హిలియం అనివార్యమైంది. ద్రవరూపంలో హిలియం ఉష్ణోగ్రత అనేక లోహాలను, అల్యూమినియం సూపర్ కండక్టింగ్ చేస్తుంది క్రెయోట్రాన్స్ (cryotrons) అని చెప్పబడే సూపర్ కండక్టర్ రిలేలు ఎలక్ట్రానిక్ కంప్యూటర్లలో వినియోగ

పడుతున్నాయి. విద్యుత్ రంగంలో హిలియంకు బహుళార్థ ప్రయోజనం ఉంటుంది.

మెటర్నిటీ హాస్పిటల్స్ (ప్రసూతి వైద్యశాలలు) లో నెలలు తక్కువ బిడ్డలు నైట్రోజన్ కు బదులుగా హిలియం చేర్చిన గాలిని పీల్చుకునేటట్లు చేస్తారు. దగ్గు, ఒగర్లు, ఉబ్బనం రోగంతో భాదపడేవారికి హిలియం అధికంగా చేరిన గాలిని పీల్చడం వల్ల ఉపశమనం కలుగుతుంది. చాలాకాలం పాటు అంతరిక్ష ప్రయాణం చేసే వ్యోమగాములకు (cosmonauts)కి హిలియం అధికం చేరిన గాలి వల్ల వాతావరణం అనుకూలమంతంగా ఉంటుందని బయాలజిస్టులు తెలుసుకున్నారు. హిలియం వాతావరణంలో నిల్వచేసిన ఆహారవస్తువులు, వాటి అనలైన రుచి, కమ్మదనం, నానన చెడకుండా ఉంటాయని తెలుసుకున్నారు.

స్త్రీలను గౌరవించండి

స్త్రీలను గౌరవించడం అన్ని దేశాల్లో అభివృద్ధి పొందాయి. స్త్రీలు సామాజికజీవితంలో భాగమై, దేశము అభివృద్ధి పొందలేదు. ఇది ముందు అభివృద్ధి పొందలేని స్త్రీలు గౌరవించబడని కుటుంబంగానే పోయింది. స్త్రీలకు సైకిల్ లాంటివి, అందుకే స్త్రీ జనాభా పెరగడం వల్లము.

—డా. వినయనంద

“తెలివన్నువుని ఊహించడం ప్రారంభిస్తే
వలుపురు వలురకాలుగా వలకడం సహజం.”

అయినా 'హీలియం ప్రిజర్వులు' ఒక భావ కల్పన. ఇంతవరకు కూడా ఈ మూలవదార్థం చాలా అపూర్వంగా ఉంది. ఎక్కడైనా ఇక తప్పనిసరి అనిపిస్తేనే దీనిని వాడతారు. మూలవదార్థాలలో రెండవదిగా పరిగణించబడ్డ హీలియం విశ్వాంతరాలలో లభించే అవకాశం కూడా రెండవదే. భూమి మీద ఇది మిక్కిలి తక్కువగా ఉంది. ఒక కిలోగ్రాం ద్రవ్యంలో 0.003 మిల్లీ గ్రాములు మాత్రమే లభిస్తుంది. దీనిని పొందడం అంత సులభంకాదు.

స్వచ్ఛమైన హీలియం నిధులు ఎక్కడా లేవు. సహజమైన గాసులలో తక్కువగా చేరి ఉంటుంది - వెయ్యోవంతు, నూరోవంతు తరచుగా 1 శాతంలో పదవవంతు.

సహజమైన గాస్ లో గల హీలియంను సేకరించుకోవాలి. దీన్ని జాగ్రత్త పెట్టడం బ్రహ్మాండం. మామూలుగా వట్టి ఉంచే గాస్ నిలిండ్లలో పెట్టినా గాలితో కలిసిపోతుంది.

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఒక ఘనమీటరు హీలియం పొందగలిగితే నిరర్థకంగా 20 ఘనమీటర్లు పొగ గొట్టం ద్వారా ఎగిరి పోతుంది కొలుములలో సహజ వాయువులు మండేటప్పుడు కూడా ఇది సంభవిస్తుంది. వచ్చినతంటా హీలియం వాతావరణంలోకే జారిపోతుంది. ఇది తటస్థమైనది-దానిపై రసాయనిక చర్యలేమీ ఉండవు. మిక్కిలి తేలికగా ఉండటం చేత ఆకాశంలోకి పోతుంది.

అయినప్పటికీ భూగర్భంలో హీలియం నిరంతరం పుడుతునే ఉంటుంది భూగ్రహం మీద రేడియో ఆక్టివ్ మూలవస్తువులే దీనికి ఆధారం. చాలా మెల్లిగా ఏర్పడుతూ ఎప్పటికప్పుడు ఏర్పడిన క్రొత్త హీలియం చుట్టు ప్రక్కల రాళ్లలోను, శిలలలోను చేరి పోతుంది.

భూమి మీద రెండవ మూలవదార్థమైన హీలియం వనరులు 5×10^{14} ఘనమీటర్లు

అని అంచనా వేయబడింది. భూమి ఏర్పడిన తరువాత దీనికి అనేకరెట్లు తయారైంది. చాలామటుకు హీలియం భూమి మీద లేకుండా హరించి పోయింది. సహజమైన గాసుల నుండి దీనిని లభింప చేసుకుని నిల్వ చేసుకోడం ముఖ్యం

— 'స్పెట్ నిక్' సౌజన్యంతో

భూమిమీద 35 శాతం వంట భూములు ఎడారులుగా మారిపోతున్నాయి

ఎడారిగా మారడం అనేది దేశంలోని నిరంతరం ప్రపంచంలో వంట భూములు అధికభాగం ఎడారులుగా మారిపోతున్నాయి. ఎడారిగా మారడం ఎల్ల భూభాగంలో ప్రపంచ దేశాలలో మూడో రెండువంతులు మరియు ప్రతి 7 నుండి ఒకడు సాగుతున్నాయి. 1984 లో యునైటెడ్ నేషన్స్ ఆర్గనైజేషన్ ఫర్ ఫుడ్ ప్రపంచంలో భూమిమీద 35 శాతం వంటభూములన్నీ ఎడారిగా మారిపోతూ భయంకర నిరర్థకంగా తిరుగుతున్నాయి. ప్రపంచ జనాభాలో 10 శాతం ఎడారులవల్ల సమస్యలుగా ఉన్నా తలించి.

— లోవల్ ఎడారులలో భూమియల్ల సైయన్ డూట్ సౌజన్యంతో

“పదహారు కళ్లతో నిండిన పూర్ణచంద్రునిలోని మచ్చ పరిగణనకు రాదు.”

మీరకు తెలుసా?

**ఎడ్యర్డ్ జెన్నర్ టీకా
మందు కనిపెట్టాడు**

(బ్రిటిష్ వైజ్ఞానిక శాస్త్రవేత్త ఎడ్యర్డ్ జెన్నర్
(1749-1823) టీకా మందును మొట్ట

EDWARD JENNER

మొదట కనిపెట్టాడు. రోగనిరోధక భావాన్ని
రుజువు చేశాడు. మనుచికి రోగనిరోధక శక్తిని
ప్రత్యక్షంగా ప్రదర్శించాడు.

* * *

న్యూజిలాండులో గేయిజర్లు

న్యూజిలాండ్ గేయిజర్లు (Geysers)
చాలా ప్రసిద్ధి పొందింది. భూగర్భం నుంచి
వేడినీటిని, అవిరిగి గాలిలోకి పైకి తన్నే
వేడినీటి బుగ్గలు గేయిజర్లు.

* * *

**రైలుదారుల మైలేజీ యుఎస్ఎ లో
అత్యధికం**

యుఎస్ఎలో రైలుదారుల మొత్తం మైలేజీ

చాలా అధికం. సుమారు 3,68,000 కి.మీ.లు.
ఇది ప్రపంచంలో ఉన్న మొత్తం 11,20,000
కి.మీల మైలేజీలో మూడవ నంబు.

* * *

**యుఎస్ పోస్టల్ సర్వీసు
1970లో ఏర్పడింది**

యునైటెడ్ స్టేట్స్లో స్వతంత్ర ప్రభుత్వ
సంస్థగా 1970లో ఏర్పడిన యుఎస్ పోస్టల్
సర్వీసు తపాలా విభాగాన్ని నిర్వహిస్తుంది.

* * *

**ప్రపంచంలో మిక్కిలి ప్రాచీనమైన
బ్రాడ్ కాస్టింగ్ సంస్థ-బిబిసి**

(బ్రిటిష్ బ్రాడ్ కాస్టింగ్ కార్పొరేషన్ (BBC)
ప్రపంచంలో మిక్కిలి ప్రాచీనమైన బ్రాడ్ కాస్టింగ్
సంస్థ. ఇది 1922లో మొదట ఒక కంపెనీగా
ప్రారంభించబడింది. ప్రస్తుతం బిబిసి
ప్రపంచం అంతటా 50 భాషలలో బ్రాడ్ కాస్ట్
చేస్తుంది.

* * *

పాడుపు కథలు

1. సుల్తాన్లు ఎర్రగజునాయి కానీ ఎర్రబుర్రులు కాదు.
2. అందగాడైన రాజు ఎప్పుడూ ఎర్రబుర్రు.
3. ఎర్రని వాళ్లు నిల్లుకానీ ఎర్రులు.
4. మూడవప్పటి కానీ దానికి కట్టిన తాడు మాత్రం ఎర్రం.

- అనామలు
1. సక్త్రాలు
  2. పండ్లు
  3. అగ్ని
  4. నూరు దారు

“తిన్నతిండి జీర్ణమైన తరువాత తింటూంటే
మందుమాకుల అవసరం ఉండదు.”

న్యూజిలాండులో ఎత్తైన వర్షతము
న్యూజిలాండ్ లో మిక్కిలి ఎత్తైన వర్షతము
3402 మీటర్ల మాంట్ కుక్.

* * *
మోంట్ బ్లాంక్ క్రింద

11 కి.మీల పొడవైన సారంగము

అల్ప్స్ వర్షతశ్రేణిలో మోంట్ బ్లాంక్
(Mont Blanc) క్రింద పెద్ద సారంగం ఉంది.
ఇది 11 కి.మీ ల పొడవుతో ఫ్రాన్స్ ను ఇటలీతో
కలుపుతుంది.

* * *

సినిమా చరిత్రలో మొట్ట
మొదటి టాకీ

సినిమా చరిత్రలో 'ది జాగ్ సింగర్' అనేది
మొట్ట మొదటి టాకీ ఫిల్మ్. ఆల్ జోల్సన్
(Al Jolson) నటించిన ఈ సినిమా 1928లో
తీయబడింది

* * *

శబ్దావరోధాన్ని అధిగమించిన
మొట్టమొదటి వ్యక్తి

గాలిలో శబ్దావరోధాన్ని అధిగమించిన
మొట్ట మొదటి వ్యక్తి ఎయిర్ కమ్యూడోర్ డొనాల్డ్
సన్. 1946లో ఇతడు మీటియార్ జెట్ తో
దీనిని సాధించాడు.

* * *

ప్రపంచంలో మిక్కిలి
ఎత్తైనచర్చి

ప.జర్మనీలో ఉల్మ్ కేథిడ్రల్ ప్రపంచంలో
మిక్కిలి ఎత్తైన చర్చి.

* * *

రాకెట్ శక్తితో ఎగిరే విమానాన్ని
సడిపిన మొదటి మహిళ

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధపు చివరి రోజు
లలో రాకెట్ శక్తితో ఎగిరే విమానాన్ని సడిపిన
మొట్టమొదటి మహిళ జర్మనీ దేశస్థురాలైన
హన్నారీట్స్ (Hanna Reitsch).

* * *

ప్రపంచంలో మిక్కిలి
దీర్ఘమైన వాహనం

ప్రపంచంలో భూమి మీద మిక్కిలి దీర్ఘ
మైన వాహనం - 54 చక్రాల "అర్కిటిక్ స్నా
ట్రయిన్" యునైటెడ్ స్టేట్స్ అర్మీ కొరకు
నిర్మించ బడింది. దీని నిడివి 174.3 మీటర్లు.

* * *

వెల్లింగ్టన్ బూట్స్
అంటే ఏమిటి ?

మోకాళ్ళ వరకు ఉండే రబ్బరు బూట్లను
వెల్లింగ్టన్ బూట్స్ అంటారు. వీటికి మొదటి
డ్యూక్ ఆఫ్ వెల్లింగ్టన్ (1769-1852) పేరు
పెట్టారు.

* * *

కాష్ ఆన్ డెలివరీ

వస్తువులను అర్డర్ చేసి అవి అందిన
తరువాత సొమ్ము చెల్లించే వ్యక్తిని "కాష్
ఆన్ డెలివరీ" అంటారు.

* * *

"అకలి అయినప్పుడు తినేవాడు అరోగ్యాన్ని
సమీపిస్తే, అధికంగా తినేవాడు వ్యాధిని సమీపిస్తాడు."

సూర్యుని భారం తగ్గిపోతూంది

సూర్యుని భారం సెకండుకి 1,000,000 టన్నులు తరిగి పోతుందని అంచనా వేయబడింది.

* * *

గడ్డిలో 4,000 రకాలు

గడ్డిలో 4,000 పైబడిన రకాలు ఉన్నాయి. వీటిలో గోధుమ, బార్లీ, వరి, ఓట్టు, వెదురు, చెరకు వంటివి కూడా చేరి ఉంటాయి.

* * *

‘బ్లూ తిమింగిలం’ 3 టన్నుల ఆహారం తింటుంది

‘బ్లూ తిమింగిలం’ రోజుకి 3 టన్నుల ఆహారం తింటుంది. దీనికి బరువెక్కిపోతుందనే భయం ఉండదు.

* * *

‘పీలీ’ అసలుపేరు

సుప్రసిద్ధ బ్రెజిల్ వుడ్ బాల్ ఆటగాడు మరియు ఫార్వర్డ్స్ ఎవర్ అయిన పీలీ అసలుపేరు ఎడ్మన్ ఆరాంజెస్ డెనాస్సి మెంజ్

* * *

మిక్కిలి పెద్ద వేరుగల మొక్క

గుమ్మడి పాదులకు చిన్న చిన్న వ్రేళ్ళు (Rootlets) 15 మైళ్ళు విస్తరించుకుని ఉంటాయి కాబట్టి ఇవే మిక్కిలి పెద్ద వేరుగల మొక్క.

* * *

ఎఫిల్ టవర్ కి 2,500,000 రివెట్టు

పారిస్ (ఫ్రాన్స్) లో ఉన్న ఎఫిల్ టవర్ 2,500,000 రివెట్టున్నాయి.

* * *

బోకియోలో ఖర్చు అధికం

ప్రపంచ ముఖ్యపట్టణాలన్నిటిలో జపాన ముఖ్య పట్టణమైన బోకియోలో ఖర్చు మిక్కిలి అధికంగా అవుతుంది.

పరిపూర్ణ సాంద్ర్యమే
వరమాత్మడు

సాంద్ర్యం అనంతమైనది దానికే అనంత అనేది లేదు పరిపూర్ణ సాంద్ర్యమే వరమాత్మడు సాంద్ర్యం నైమి యొక్క గోళి కాంతి తాపత్రయము మాదుర్గల దాని పూజలకంటెములు పరిపూర్ణ సాంద్ర్యంలో అనందిస్తూండే వానివి సాంద్ర్యము భూతి కలుగుతుంది గోభావమునమైన గుణ లింగైతలో ఏకనిలబడిన గుణములు ఇదురంటే దివ్యతల్పాన్ని ప్రకటిస్తాయి.

“జాతి ఛండాలునకు నత్కర్తవలన ముక్తి లభించును,
గుణ ఛండాలునికి కోటి జన్మలకైనా ముక్తి లభించదు.”

నిద్ర - కౌన్సిలైంగ్ విషయాలు

కొంత మందికి అనుకుంటే వెంటనే నిద్ర వచ్చేస్తుంది అమెరికా ప్రెసిడెంట్ జాన్ ఎఫ్ కెన్నెడీ అటువంటి వ్యక్తి. మరి కొంత మంది రోజుల కొద్దీ ఏ బాధలు లేకుండా కునుకు లేకుండా మేల్కొని ఉండగలరు. జపాన్ బౌద్ధ ఆశ్రమంలో భక్తులు ఒకే సమంగా 17 గంటల సేపు ధ్యానం చేస్తారు. అయిదు రోజుల వరకూ నిద్ర లేకుండా ఉంటారు.

యోగులు కొంతమంది గుండె కొట్టుకోకుండా చేసుకోగలరు శరీరంలో గుచ్చుకోకుండా మేకుల మీద కూర్చోగలరు అటువంటి వాళ్ళు వాస్తవంగా గుండెను అవటంలేదు ప్రతీసారి ఊపిరితిత్తులను విస్తరింప చేయడం వల్ల గుండె కొట్టుకునే ప్రమాణం తగ్గుతుంది బాధ కలుగకుండా స్వేచ్ఛా నియంత్రణ మానసిక శక్తిపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ఇది పూర్తిగా తెలిసికొన బడలేదు కానీ జపాన్ లో ధ్యానావస్థలో ఉండే బౌద్ధ నన్యసుల మెదడులో తరంగాలు ప్రత్యేక తీరులో ఉన్నాయి. ఇవి వారి అపూర్వ నిద్రావ శక్తిని తెలుసుకోడానికి కొన్ని రహస్యాలను తెలియ జేస్తాయి.

స్విట్జర్లాండ్ బాస్ల్ యూనివర్సిటీ వైద్యులు నిద్రపోతున్న కుందేలు మెదడు నుండి

కొంత రక్తాన్ని గ్రహించి మెళకుపుగా ఉన్న జంతువుకు ఇంజక్షను చేశారు వెంటనే అది నిద్రలోకి దిగిపోయింది. మెదడులో రక్తానికి గల నిద్రశక్తిని తెలుసుకోడానికి ఇదే ప్రారంభ దశ రసాయనిక ద్రవ్యంగా దీనిని ఉత్పాదించి సహజమైన గాఢ నిద్రను కలిగించవచ్చు.

నార్కోలెప్సీ (Narcolepsy) అనేది ఆపుకో లేకుండా కళ్ళు మూసుకుపోవడం. ఇది పిడుగులా సంభవిస్తుంది. ఒక స్త్రీ తన స్నేహితు రాలితో మాట్లాడుతూనే ఉంటుంది మరుక్షణం నిద్రపోతుంది. నడిచేటప్పుడు, కారు నడిపే టప్పుడు జటువంటి వాళ్ళు కునుకుపట్టలేక దిగిపోతారు. పకపకా నవ్వు, కోపంవల్ల కూడా నిద్రమత్తు వస్తుంది. ఎంతో మంది తమకు నార్కోలెప్సీ ఉందని తెలుసుకోకుండానే రోడ్ల మీద నిద్రమత్తుతో నడుస్తూంటారు.

జటువంటి కునికి పాట్లు తరచు వస్తుంటే వైద్యుని సలహా తీసుకోవాలి జటువంటివారు కారులను నడిపేటప్పుడు, మెషీనుల దగ్గర జాగ్రత్తగా మనలు కోవాలి!

ప్రపంచంలో మిక్కిలి ప్రాచీనమైన లైబ్రరీ

మొగ్గ, పురావస్తు శాస్త్రజ్ఞులు జాగ్రత్త వహించి సంగం లో బెబిల్ యుగంలో ప్రపంచానికి పూర్వపు చరిత్రాంగంలో చెప్పబడిన ప్రాచీన లైబ్రరీ ఒకదానిని కనుగొన్నారు. బి. సి. కె. 6 శతాబ్దికి చెందిన ఈ పురాతన లైబ్రరీలో మినో వారిక్ (Minoan) లిపిలో వ్రాయబడిన 2,000 చుట్టే పలకలు బ్రహ్మరహితమైనవి.

“నచ్చీల సంవదగలవ్వక్కి దారిద్ర్యము అవమాన హేతువు కాదు.”

మన రాష్ట్రాలు

గుజరాత్

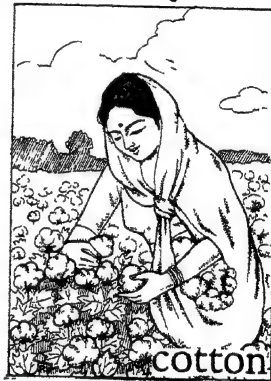
పశ్చిమ భారతదేశంలో గుజరాత్ వైశాల్యంలో 7వ పెద్ద రాష్ట్రం జనాభాను బట్టి 9వ స్థానాన్ని ఆక్రమిస్తుంది. బొంబాయి రాష్ట్రంలో ముఖ్యంగా గుజరాతీ మాట్లాడుకునే పశ్చిమ ఉత్తర భాగాలు చేరి గుజరాత్ ఏర్పడింది. మహారాష్ట్రం మాట్లాడుకునే మిగతా భాగం మహారాష్ట్ర అయింది అనాడు ఉన్నూడి రాష్ట్రాలకు రాజధాని నగరంగా ఉన్న బొంబాయి మహారాష్ట్రకు రాజధాని అయింది. గుజరాత్‌కి అహమ్మదాబాద్ రాజధాని అయింది ఇప్పుడు గుజరాత్ రాజధాని క్రొత్తగా నిర్మించబడిన గాంధీనగర్ ఇది అహమ్మదాబాద్ కు 32 కి.మీ.లు ఉత్తర దిక్కుగా నబర్పతి నదికి పశ్చిమ గట్టున ఉంది.

బ్రిటిషు రాజ్యాంగంలో తమ సౌకర్యార్థము, బ్రిటిషు పాలకులు గుజరాత్ ను చిన్న చిన్న సంస్థానాలుగా ఏర్పరచారు. 1947లో స్వాతంత్ర్యానంతరం గుజరాత్ లో సంస్థానాలు అన్నీ గుజరాత్ లో సమైక్యమై ఒకే పాలనలో ఉన్నాయి. 1960 వ సంవత్సరపు బొంబాయి రీఆర్గనైజేషన్ చట్టం ప్రకారం బొంబాయి

రాష్ట్రం మే 1, 1960న మహారాష్ట్ర మరియు గుజరాత్ గా విడిపోయినప్పుడు క్రొత్త గుజరాత్ రాష్ట్రం ఏర్పడింది

గుజరాత్ వైశాల్యం 1,95,984 చ.కి.మీ.లు
జనాభా 3,40,86,000 జనసాంద్రత
చ.కి.మీ.కి 173 అక్షరాస్యత 43.75 శాతం

గుజరాత్ లో 19 జిల్లాలు ఉన్నాయి. ఎన్నుకోబడిన 182 మంది సభ్యులతో ఇక్కడ లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ ఏకైక పాలకవర్గము హైకోర్టు అహమ్మదాబాద్ లో నిర్వహించబడుతుంది.

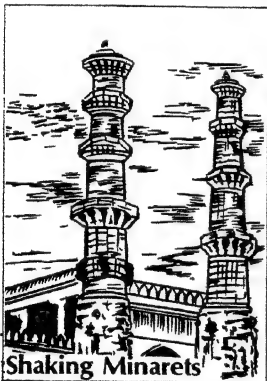
గుజరాతీ అధికార భాష హిందీ, ఇంగ్లీషు, మరాఠీ ఇతర ముఖ్యభాషలు. ఇక్కడ ముఖ్య మతస్థులు హిందువులు, జైనులు, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు మరియు పార్సీలు. గుజరాత్ లో ఆదిమవాసులు మొత్తం జనాభాలో 15 శాతం ఉంటారు

బానాస్, డామన్ గంగ, మాహి, నబర్పతి, పెత్రుంజి, తపతి, లూనీ, నర్మద, సరస్వతి

“ప్రేమ రహితులైన వారి జీవితం చవిటి నేలలో నట్టిపోయిన చెట్టు చిగురించినట్లుంటుంది.”

మరియు విశ్వమిత్ర నదీజలాలు గుజరాత్ మైదానాలకు ముఖ్యమైన నీటివనతి కల్పిస్తున్నాయి. ఈ నదులన్నీ వర్షాధారపు నదులు ఇక్కడ వర్షపాతము 65 మరియు 127 సెం మీల మధ్య ఉంటుంది.

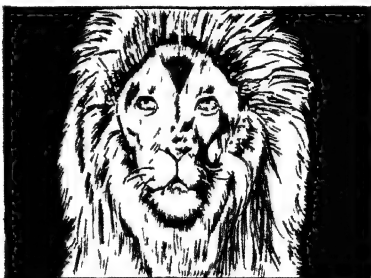
గుజరాత్ లో ఉప్పు, సున్నపురాయి, మాంగనీసు, జిప్సం, చైనాక్లే, కాలైట్, బాక్సైట్ వంటి ఖనిజాలు లభిస్తాయి బాక్సైట్, ఫ్లోరైట్, సున్నపురాయి, లిగ్నైట్, గాఙు, ఇనుక వనరులు గుజరాత్ లో విస్తారంగా ఉన్నాయి. గుజరాత్ మొత్తం భూప్రదేశంలో 10 05 శాతం అడవులతో నిండి ఉంటుంది సామాజిక అడవుల పెంపకం ఇక్కడ ప్రారంభమైంది గుజరాత్ లో

నాలుగు జాతీయ పార్కులు, 11 సాంకృతిక ఉన్నాయి.

గుజరాత్ లో 60 శాతం పైబడి జనాభాకు వ్యవసాయమే ముఖ్యమైతే ఇచ్చట సాగుబడిలో మూడవవంతు బాజ్రా ఇదే ముఖ్యమైన పంట రాష్ట్రంలో ఇతర ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తిలో 5వ వంతు గోధుమ రాష్ట్రంలో పరి, జోవర్, జొన్న ఇతర ముఖ్యమైన ఆహార ధాన్యపు పంటలు.

దేశంలో లభించే అతి సున్నతమైన ప్రత్తిరకాలు గుజరాత్ లో పండిస్తారు దేశం మొత్తంమీద ప్రత్తిపంట వ్యవసాయంలో 20 శాతం సాగుబడి ఇక్కడ జరుగుతుంది దేశంలో లభ్యమయ్యే వేరుశనగలో 30 శాతం గుజరాత్ లోనే పండుతుంది చివరగా దేశంలో లభ్యమయ్యే పొగాకులో 15 శాతం పొగాకు ఇక్కడే పండుతుంది

దేశపు పాడి పరిశ్రమరంగంలో గుజరాత్ ముఖ్యస్థానం ఆక్రమిస్తూంది. సుమారు 12,000 చ.కి.మీ ల సముద్ర ప్రదేశంలో మత్స్య పరిశ్రమ విరివిగా జరుగుతుంది.

స్వాతంత్ర్యానంతరం అనేక నీటి పారుదల ప్రాజెక్టులు పూర్తికావించబడ్డాయి కెల్-డెజర్ దగ్గర దోరై మరియు పనామ్ నదీ నబర్మతి నదికి రిజర్వాయర్లు నిర్మింపబడ్డాయి.

ప్రపంచంలో మొట్టమొదటి ఫింగర్ ప్రింట్ బ్యూరో

వెలి ముద్రల పరిశోధక కేంద్రం జూన్ 1897లో కల్కత్తాలో రైటర్స్ బిల్డింగ్ లో స్థాపించబడింది. అప్పటినుండి సంవత్సరమే జాతీయమైనదిగా భిక్షుల వ్యవస్థాపకుల హత్యచేసిన కోలీవరన్ అనే శాంతికుడు ప్రపంచంలో మొట్టమొదటి డ్రెలిముద్ర సాక్ష్యంతో చేరవ్వడంగా నిరూపించబడ్డాడు.

“నిప్పువల్ల ఏర్పడిన వుండు సులభంగా మానిపోతుంది నాలుకవల్ల ఏర్పడ్డ వుండు ఎప్పటికీ మానదు.”

సూరత్ దగ్గరగా ఉకాయ్ వద్ద జలవిద్యుత్ కేంద్రం స్థాపించబడింది. ధువారన్ వద్ద థెర్మల్ స్టేషన్ చాలా ముఖ్యమైనది. రాష్ట్రానికి అవసరమైన విద్యుచ్ఛక్తిలో సగానికి సగం మహారాష్ట్ర మరియు గుజరాత్ సరిహద్దు ప్రాంతాలలో ఉన్న తారాపుర్ అటామిక్ పవర్ స్టేషను నుంచి లభిస్తుంది.

SARDAR PATEL

బట్టలు, రసాయనిక వదార్థాలు, పెట్రోకెమికల్స్ మరియు ఔషధాలు, శాశా సంబంధమైన నూనెలు, ఎలక్ట్రానిక్ మరియు ఎలక్ట్రికల్ పరికరాలు, వర్ణ ద్రవ్యాలు, ఇంజనీరింగ్ వస్తువులు, మెషిన్ టూల్స్, సిమెంట్, చక్కెర మొదలైనవి గుజరాత్ రాష్ట్రంలో కొన్ని ముఖ్యమైన పరిశ్రమలు. దేశానికి అవసరమైన మొత్తం ఉప్పులో 60 శాతం ఇక్కడ ఉత్పత్తి అవుతుంది. అంకల్లేశ్వర్, కాంబే, కాలోల్ ప్రదేశాలలో నూనె మరియు సహజవాయువుల అన్వేషణ, ఉత్పాదన జరుగుతుంది. దేశంలో మిక్కిలి పెద్ద పెట్రోకెమికల్ కాంప్లెక్స్ బరోడాలో నిర్మించబడింది. కొయాలీలో ఆయిల్ రిఫైనరీ ప్రారంభించిన తరువాత ఇక్కడ పెట్రోకెమికల్ పరిశ్రమలు అభివృద్ధి చెందుతున్నాయి.

ఆరు పెద్దపెద్ద సిమెంట్ ఫ్యాక్టరీలతో దేశంలో 10 శాతం సిమెంటును గుజరాత్ ఉత్పాదిస్తుంది హాయి ప్రదేశంలో సత్రజని ఎరువుల ఉత్పాదన కొనసాగుతుంది బారుచ్ దగ్గర గుజరాత్ సర్వదా వాలీ ఫెర్టిలైజర్ కంపెనీ గొప్ప విజయాన్ని సాధించింది దేశానికి అవసరమైన పిల్లల పాలు 63 శాతం, పాలపొడి 47 శాతం ఇక్కడే ఉత్పాదించబడుతుంది ఆనంద్ లో 'ది అమూల్ కో ఆపరేటివ్ డైరీ' క్షీర సంబంధమైన ఉత్పాదనలకు ప్రసిద్ధి పొందింది.

నేడు గుజరాత్ లో 70,000 పైబడిన లఘు పరిశ్రమలు ఉన్నాయి. 1328 నూలు మిల్లులతో చేరి మొత్తం 13,000 ఫ్యాక్టరీలు ఉన్నాయి రాష్ట్రంలో 167 పారిశ్రామిక వాడలు ఉన్నాయి

(18 వ పేజీ తరువాయి)

దీనిని ధరించిన ఒక నటి స్టేజీమీద చంపబడింది 3,00,000 డాలర్లు చెచ్చించి దీనిని కొన్న ఒక గనిస్థంతదారుడు విషం త్రాగి ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు. ఈనాడు ఈ వజ్రం వాషింగ్టన్ DC (యుఎస్ఎ) స్కిత్ సోనియన్ ఇన్ స్టిట్యూట్ లో ఉంది.

అవురూపమైన రంగులలో మిక్కిలి పెద్ద వజ్రం 'బ్లడ్ రెడ్' 5.05 కారెట్లు నిర్దేశమైన ఈ వజ్రం 1927 లో దక్షిణ ఆఫ్రికాలో టీక్ పెన్ బర్గ్ లో లభించింది ఇది ఇప్పుడు యుఎస్ఎలో ఒక అనధికార సేకరణలో ఉంది.

నిర్దేశమైన ముత్యం వంటి 85.91 కారెట్ల వజ్రాన్ని న్యూయార్క్ నగరంలో సోత్ బైవారు లండన్ నకు చెందిన లారెన్స్ గాఫ్ కు సవంబరు 19, 1988 న అమ్మగా 91,30,000 డాలర్లు అత్యధికమైన ధర లభించింది

“భవవిభవము నిజమని యెంచగరాదు,
శివ మాధవ భేదము చేయగరాదు.”

విద్యారంగంలో అహమ్మదాబాద్ మరియు ఇతర పెద్ద నగరాలలో అనేక యూనివర్సిటీలతో గుజరాత్ ప్రగతి పథంలో ఉంది.

గుజరాత్ లో టూరిస్టులకు అనువైన ప్రదేశాలు అనేకం ఉన్నాయి బట్టల పరిశ్రమలకు ప్రసిద్ధిచెందిన అహమ్మదాబాద్ నగరంలో శిల్పాలతో అలంకరించబడిన గొప్ప గొప్ప కట్టడాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. సిడి బషీర్ మన్స్లో షేకింగ్ మినారెట్టు అద్భుతంగా ఉంటాయి

K. M. MUNSHI

ఒక శిఖరాన్ని కదిపితే రెండవ శిఖరం కూడా కదులుతుంది. అహమ్మదాబాద్ లో 'ది ఇండియన్ ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మేనేజిమెంట్', 'ది నేషనల్ ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ డిజైన్' మరియు 'గుజరాత్ స్కూల్ ఆఫ్ ఆర్కిటెక్చర్' చాలా ప్రసిద్ధి పొందినవి కాళికా మ్యూజియం, సంస్కారకేంద్రము, ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి పొందిన శిల్పి లెకార్నూసీర్ రూపకల్పన చేసిన పాల్గి మ్యూజియం, శ్రేయాస్ ఫోకఆర్ట్ మ్యూజియం చూడదగిన ఇతర ముఖ్యప్రదేశాలు

అహమ్మదాబాదు అధికాలకు, దేవాలయాలకు అవసరమైన చేతితో పెయింటు చేసిన బట్టలకి చాలా ప్రసిద్ధి చెందింది. అద్దాలు

పెట్టి కుట్టిన బట్టలు, ఎంబ్రాయిడరీలు, ఉన్ని శాలువలు, వెండి వస్తువులు దేశంలో ఉత్తమమైనవి ఇక్కడ లభిస్తాయి. అహమ్మదాబాద్ లో మొత్తం 75 టెక్స్ టైల్ మిల్లులు ఉన్నాయి. అహమ్మదాబాదులో గల అందమైన జైన దేవాలయాలలో ముఖ్యంగా చూడదగినది హాథీసింగ్ దేవాలయం.

ఇక్కడ సూరత్, బరోడా, జామ్ నగర్, రాజ్ కోట్ ఇతర పెద్దపెద్ద నగరాలు. సూరత్ లో వెండి మరియు బంగారు జరీ తయారు చేస్తారు. పట్టు బట్టల నేత ఇక్కడ ఒక కుటీర పరిశ్రమగా ప్రవృద్ధి పొందింది. వజ్రాల కోత మరియుక మహద్భుతమైన పరిశ్రమ

సారాష్ట్ర ద్వీపకల్పంలో జామ్ నగర్ పట్టు బట్టలకు, ఉన్ని బట్టలకు పై అండ్ డై అద్దకపు బట్టలకు చాలా ప్రసిద్ధి పొందింది. ప్రఖ్యాతి పొందిన క్రికెట్ యోధుడు జామ్ సాహెబ్ రంజిత్ సిన్హాజీ 1907 మరియు 1933 సంవత్సరాల మధ్య జామ్ నగర్ పాలకుడుగా ఉన్నారు. ఇప్పుడు గల ఆయుర్వేడిక్ యూనివర్సిటీ భారతదేశంలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిపొందినది.

సారాష్ట్ర ద్వీపంలో రాజ్ కోట్ అతిశీఘ్రంగా అభివృద్ధి పొందుతున్న నగరము బరోడా (వాదోదరా)లో బ్రహ్మాండమైన రాజభవనాలు, మ్యూజియం, యూనివర్సిటీ చూడదగినవి ఇచ్చటి లక్ష్మీ విలాస్ పాలెస్ భారతదేశంలో మిక్కిలి సుందరమైనది

అరేబియా సముద్ర తీరం మీద సారాష్ట్ర ద్వీపకల్పంలో ద్వారకలో సుమారు 3,400 సంవత్సరాలకు పూర్వం శ్రీకృష్ణ భగవానుడు సామ్రాజ్యాన్ని స్థాపించాడు హిందువులకు ముఖ్యమైన ద్వారకా దేవాలయం శ్రీకృష్ణ దేవాలయము శ్రీజగద్గురు శంకరాచార్యుల మతం (ద్వారకాపీఠం) ఆదిశంకరాచార్యుల వారు స్థాపించారు.

“అనురాగములేని మనసున నుజ్జానమురాదు.”

అహమ్మదాబాదుకు సుమారు 104 కి మీ.ల దూరంలో మోదెరాలోగల సూర్య దేవాలయం వంటి దేవాలయం బారతదేశంలో చాలా అరుదైనది ఇది 1026 AD నాటిది. రాత్రి పగలు సమానంగా ఉండే మార్చి 21 మరియు సెప్టెంబరు 23వ తేదీలలో (ఏమ సంక్రాంతి సమయం) సూర్య కిరణాలు గర్భగుడిలో సూర్య భగవానుని విగ్రహంపై పడేటట్టు దీనిని నిర్మించారు

కాంచె జలనంది దగ్గర అహమ్మదాబాద్ కు చేరువగా ఉన్న లోథాల్ 2200-1700 BC లో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి పొందిన రేవుపట్టణము. మౌర్యవంశపు చక్రవర్తి అశోకుని 14 శిలాశాసనాలు రాతి పలకమీద పాలి బాహల్ జునాగడ్ దగ్గర గిర్నార్ శిఖరం వద్ద లభించాయి గిర్నార్ వర్షత ప్రదేశం జైనుల యాత్రాస్థలంగా ప్రవృద్ధి పొందింది. ఇచ్చట అనేక జైన దేవాలయాలు ఉన్నాయి.

జునాఘడ్ కి 60 కి మీ.ల దూరంలో గిర్ అడవులలో మాత్రమే భారతదేశపు సింహం నివసిస్తుంది 1515 చకిమీల విశాలమైన ఈ అడవులలో సుమారు 200 సింహాలు ఉన్నాయి. సప్తతారా ఒక కొండ విడిది ఇది దక్షిణ గుజరాత్ సహ్యాద్రి పర్వత శ్రేణిలో ఉంది. 11వ శతాబ్దంలో ప్రారంభించి 20 వ శతాబ్దం వరకు గొప్ప గొప్ప భక్తులు 591

మీటర్ల శత్రుంజయం కొండపైన 303 వైన దేవాలయాలను నిర్మించారు

వ్యాపార కేంద్రంగా చారిత్రక ప్రసిద్ధి పొందిన పోర్బందర్ గొప్ప సుహృత్తుని జన్మ స్థలం ప్రబాస్-పటాన్ లో సోమనాథ దేవాలయం ఉంది. ఉద్వాడాలోని పార్లీల అగ్ని దేవాలయం (Fire Temple) మిక్కిలి ప్రాచీనమైనది

ప్రసిద్ధి పొందిన రచయితలకు, రాజకీయ నాయకులకు, దేశోద్ధారకులకు గుజరాత్ వుట్టి నిల్లు నానాలలో, ఉమాశంకర్ జోషి, కర్కన్ దాస్ మానెక్, వంటి గొప్ప గొప్ప పండితులు ఇక్కడే జన్మించారు బారతదేశపు నిర్మాతలలో ప్రముఖుడైన నర్తాక్ వల్లభ్ బాయిపటేల్ గుజరాత్ కు చెందినవారు హరిజనులు మరియు అదివాసుల ఉద్ధరణకు పూనుకున్న తక్కర్ బాపాకి, కులపతి కె ఎమ్. మున్షి వంటి పండితులకి ఇదే జన్మస్థానం ఇటీవల గొప్ప సవలరచయిత పన్నాల వటేల్ కి 1985 జ్ఞానపీఠ అవార్డు లభించింది. గుజరాత్ లో రాస్ మరియు గార్హ ముఖ్యమైన జానపద నృత్యాలు

పదేసి సంవత్సరాలకు 'లెమ్మింగు'లు పెరిగిపోతున్నాయి

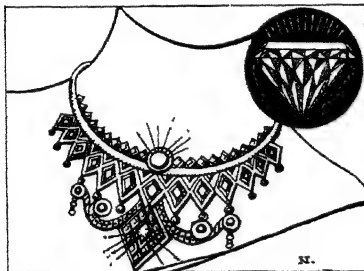
లెమ్మింగ్ అనే యా యూరప్ మరియు ఉత్తర అమెరికా సరిహద్దు ప్రదేశాలలో నివసించే సమస్త చిన్న జంతుకందం జంతువు. ప్రతి 5 సంవత్సరాలకు ప్రాంతాలలో గుర్తుపైతర యాత్రాలో ఇది ప్రయాణంలా పెరిగిపోతాయి. మిలియనుల కొద్దీ లెమ్మింగులు సమగ్రమైన పరిశోధనలు ఇలా వెళ్తున్నాడు ఏదీని జలం ఇలమవుల బాల్యము తివరాలు మగిలిన ఏకాగ్ర సమగ్రం కొట్టుకుపోతాయి.

“స్వరరాగ సుధారసయుత భక్తి స్వర్గావవర్గమురా ఓ మనసా!”

నిజాలు - నిదర్శనాలు

రత్నాలు మరియు ఆభరణాల ఎగుమతి

1988-89 సంవత్సరంలో రత్నాల మరియు ఆభరణాల ఎగుమతుల విలువ రూ. 4,565 కోట్లకు పెరిగింది. మొత్తం రత్నాల మరియు ఆభరణాల ఎగుమతిలో ప్రత్యేకం వజ్రాల

ఎగుమతి 93 శాతం. 1988-89 వ సం॥లో మొత్తం వజ్రాల ఎగుమతి విలువ రూ 4,230 కోట్లు. ప్రపంచంలో మొత్తం 90 మిలియను కారట్ల వజ్రాల ఉత్పాదనలో భారత దేశానికి 55 మిలియను కారట్లు. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పరిశీలిస్తే వజ్రాల వ్యాపారంలో భారతదేశపు వజ్రాల ఎగుమతి 35 శాతం.

— 'ఎకనామిక్ టైమ్స్' సౌజన్యంతో

* * *

భారత దేశపు రైలు దారులలో మల్టీగేజి మార్గము 62,000 కి.మీ.లు

1950-51 నుండి 1987-88 సంవత్సరం మధ్యకాలంలో మల్టీగేజి రైలు మార్గం 53,600 కి.మీ. నుండి నుమారు 62,000 కి.మీ.కు

పెరిగిపోయింది. 44 బిలియను టన్నుల ట్రాఫిక్ వాల్యూము (రెవిన్యూ మరియు నాన్ రెవిన్యూ) 231 బిలియను టన్నులు అయింది. 12 బిలియను ప్రయాణీకుల సంఖ్య 1987-88 సంవత్సరాంతానికి 38 బిలియను అయింది రూ. 827 కోట్ల మూలధనం (capital-at-charge) రూ 11,622 కోట్లకు పెరిగింది.

* * *

భారతదేశంలో టీ ఉత్పాదన 700 మిలియను కిలోగ్రాములు

మొత్తం ఉత్పాదించబడిన 700 మిలియను కి.గ్రా.ల టీలో 470 మిలియను కి.గ్రా.లు దేశంలో వినియోగమవుతుంది. 1988-89 లో టీ ఎగుమతులవల్ల లభించిన మొత్తం విదేశీ మారకం రూ 644.26 కోట్లు.

* * *

లఘు పారిశ్రామిక సంస్థల ఎగుమతుల విలువ రూ. 3,648 కోట్లు

భారత దేశంలో 1985-86లో లఘు పారిశ్రామిక వస్తువుల ఎగుమతి విలువ రూ. 2769 కోట్లు. 1986-87లో ఇది రూ. 3,648 కోట్లకు పెరిగింది.

* * *

పంజాబులో తలసరి ఆదాయం అత్యధికం

1987-88లో పంజాబు తలసరి ఆదాయం రూ. 5477 - అత్యధికం. రూ. 4490ల తలసరి

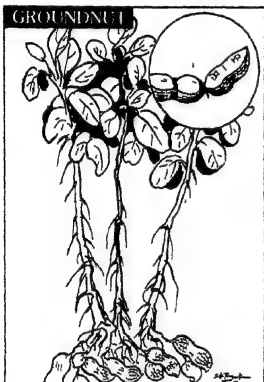
“ఎందరో మహానుభావులు అందరికీ పంధనములు.”

ఆదాయంతో మహారాష్ట్ర ద్వితీయ స్థానాన్ని
రూ. 3636 తో గుజరాత్ తృతీయ స్థానాన్ని
అక్రమిస్తున్నాయి

* * *

రికార్డు స్థాయిలో నూనె గింజల ఉత్పాదన

1988-89లో భారతదేశంలో నూనె గింజల
ఉత్పత్తి 178 మిలియను టన్నులు రికార్డు

స్థాయిని అందుకుంది. 1984-85లో
సాధించిన 129 మిలియను టన్నుల రికార్డు
ఉత్పాదనకంటే ఇది 37.37 శాతం అధికం.

* * *

భారత దేశంలో 42.4 కోట్ల నిరక్షరాస్యులు

భారతదేశం మొత్తం మీద నిరక్షరాస్యులు
424,256,000 మంది. వీరిలో 241,611,145
మంది చదువురాని స్త్రీలు ఉత్తర ప్రదేశ్‌లో
నిరక్షరాస్యుల సంఖ్య అత్యధికం-80,756,753
దక్షిణ ప్రాంతంలో ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 37,514,855
మంది చదువు రానివారు

* * *

60,000 లీటర్ల మంచినీరు కాలువ్యం చెందుతూంది

ఒక్క సంవత్సరంలో శరీరసంబంధమైన
600 లీటర్ల వ్యర్థ వదలాలను టాయిలెట్లలోను,
లెట్రీనులలోను త్రోసివేయడానికి 60,000
లీటర్ల మంచినీరు కాలువ్యం అయిపోతూంది.

* * *

హెక్టేరుకి సగటు ఫలసాయం

వేరుశనగ పంట భారతదేశంలో సగటున
హెక్టేరుకి 759 కి.గ్రా.లు ఇదే ప్రపంచ సగటు
ఉత్పాదన 1122 కి.గ్రా.లు అవాల

సుభాషితాలు

ముత్యమున్న తోట మెరుంగి నిన్ను తరముగు
స్వతయు గతయు దెలియ దెలివదును
నిన్ను సూత్రముననే నివరింపగారాయ
విశ్వదాభిరామ వినుకవేమా

విన్నుతి మాత్రాన నిజమును కల్గలను
నిర్ణయించు హుతిదు ముందు వెనుకట
మంచి చెడ్డలు జాగా తెలుసుకున్న తరువాతే
నిర్ణయించాలి.

పలక మెడను చెతబట్టి బుద్ధంబాన
బంటు తనమురాయి ధరితభ లేమి?
నిదిలేన దిరుగుచెతది పురుషుడేనె
విశ్వదాభిరామ వినుకవేమా

విడము చేతితో దాలు పట్టుకున్నంత
మాత్రాన కత్తి పట్టుకున్నంత మాత్రాన
విరుదు కాలిదు పురుషునినిరి స్వప్నగా
తెరిగినంత మాత్రాన స్త్రీ పురుషుడు కాలము

“కొట్టిన వానిని కోపించక కీర్తించినవాడే మహాత్ముడగును.”

విషయంలో హెక్టరుకి ప్రపంచపు నగటు 1262 కి.గ్రా అయితే భారతదేశంలో 700 కి.గ్రా.లు. సూర్య కాంతి ప్రపంచపు నగటు ఉత్పత్తి హెక్టరుకి 1308 కి.గ్రా. లుంటే భారత దేశంలో హెక్టరుకి 454 కి.గ్రా.లు మాత్రమే.

* * *

ఈశాన్య ప్రదేశాలలో 100 శాతం గ్రామీణ విద్యుత్ సౌకర్యం పొందిన మొట్ట మొదటి రాష్ట్రము

ఈశాన్య ప్రదేశాలలో 100 శాతం గ్రామీణ విద్యుత్ సౌకర్యం ఉన్న మొట్టమొదటి రాష్ట్రం మరియు భారతదేశంలో 5వ రాష్ట్రం నాగలాండు

* * *

భారతదేశంలో పాల ఉత్పత్తి

1987-88లో భారతదేశపు 45 87 మిలియను టన్నుల పాల ఉత్పత్తి 1988-89లో 48 70 మిలియను టన్నులు అయింది

* * *

16 లక్షల విదేశీ విలాస యాత్రికులు భారతదేశాన్ని సందర్శించారు

1988-89లో 16 లక్షలకు పైబడిన విలాస యాత్రికులు (టూరిస్టులు) భారతదేశాన్ని సందర్శించారు.

* * *

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అక్షరాస్యత

1981 దశ వార్షిక జనాభా లెక్కల ప్రకారం భారతదేశపు అక్షరాస్యుల నగటు శాతం 36.

కంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అక్షరాస్యుల శాతం 29.6 - చాలా తక్కువ. జనాభా సాలు పెరుగుదల రేటు 2.5 శాతం అయితే అక్షరాస్యతరేటు 0.5 శాతం - చాలా తక్కువ

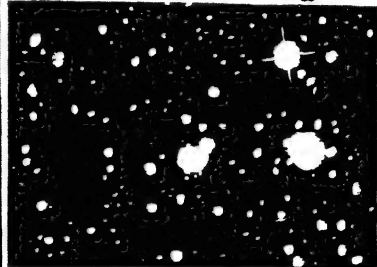
* * *

జనపనార ఉత్పాదన 13.88 లక్షల టన్నులు

భారతదేశంలో 1988-89లో మొత్తం జనపనార ఉత్పాదన 13.88 లక్షల టన్నులు అయితే 2.23 లక్షల టన్నుల ఎగుమతుల విలువ రూ. 243 37 కోట్లు.

* * *

బ్రహ్మాండమైన క్రొత్త ఉష్ణ నక్షత్రాలు కనుగొనబడ్డాయి

యుఎస్ఎ మిస్సెసోటా యూనివర్సిటీలో ఖగోళ శాస్త్రజ్ఞులు భూమికి సుమారు 15,000 కాంతి సంవత్సరాల దూరంలో పెద్ద మెగాలానిక్ మేఘంలోనూ, 2,30,000 కాంతి సంవత్సరాల దూరంలో చిన్న మెగాలానిక్ మేఘంలోనూ ఒక చిన్న గలాక్సీలో క్రొత్త ఉష్ణ నక్షత్రాలను కనుగొన్నారు. పుట్టిన వెంటనే నశించి పోతున్న బ్రహ్మాండమైన నీలి నక్షత్రాలను గురించి వివరాలు ఈ నక్షత్రాల వల్ల తెలుసుకోవచ్చునని వీరు అభిప్రాయ వదు తున్నారు.

“మహావేదికలపై కథాగానములొనెర్పడి కథకులకు శ్రోతలకుగల ఆనందము చేకూరదు.”

21,784 వార్తాపత్రికలు మరియు ఇతర పత్రికలు

1984 లో భారతదేశంలో మొత్తం పత్రికల (వార్తా మరియు ఇతర) సర్క్యులేషన్ 6 11 కోట్లు. ఇది సంవత్సరానికి 10 4 శాతం పెరుగుదలను సూచిస్తుంది. డిసెంబరు 31, 1984 నాటికి మొత్తం వార్తాపత్రికలు, పీరియాడిక్స్ (వార, వక్త, మాస పత్రికలు) సంఖ్య 21,784 ఇది 4 9 శాతం పెరుగుదలను సూచిస్తుంది.

* * *

నాన్ రెసిడెంట్ ఇండియనుల డిపాజిట్లు రూ. 13,971 కోట్లు

భారతదేశంలో ఉన్న నాన్ రెసిడెంట్ ఇండియనుల డిపాజిట్లు 1983లో రూ.1386 కోట్ల నుండి మార్చి 1989 కి రూ. 13,971 కోట్లకు పెరిగింది

* * *

దేశంలో 1,59,283 ఖాయిలా సంస్థలు

భారతదేశంలో జూన్ 1987 నాటికి మొత్తం ఖాయిలాపక్ష సంస్థలు 1,59,283. వీటి బాకీల మొత్తం సొమ్ము రూ.4222.69 కోట్లు.

* * *

'88-'89 లో సిమెంటు ఉత్పాదన 44 మిలియను టన్నులు

43 5 మిలియను టన్నుల లక్ష్యాన్ని మించి 1988-89 లో 44 మిలియను టన్నుల సిమెంటు ఉత్పాదనలో ఉత్పాదించబడింది.

* * *

భారతదేశంలో పొగాకు ఉత్పాదన

భారతదేశంలో ఉత్పాదించబడే పొగాకులో క్రమబద్ధం చేయబడిన సిగరెట్లు తయారీ రంగంలో 24 శాతం ఉపయోగిస్తే, బీడి తయారీదారులు 38 శాతం ఉపయోగిస్తున్నారు పొగాకు ఉత్పాదనలో ప్రపంచంలో భారతదేశం మూడవస్థానాన్ని ఆక్రమిస్తుంది ప్రతి సంవత్సరం రూ 200 కోట్ల విలువ ముడి పొగాకు విదేశాలకు ఎగుమతి అవుతుంది

ప్రపంచం వండించే పొగాకులో 25 శాతం చైనాలో వినియోగమవుతుంది

అయితే సంవత్సరం కోట్లకు పన్నులు పొపు తీసుకు ఇచ్చినా ఎంత ప్రజలం చేసినా ప్రపంచం అంతటా 1000 మిలియను పొగాకు సంవత్సరం ప్రతి సంవత్సరం రూ 100 కోట్లకు పొగాకు ఉత్పాదన ఉన్నాడు. యునైటెడ్ స్టేట్స్ లో పొగాకు ఉత్పాదన 20 శాతం ఉత్పాదన ప్రపంచం ఉత్పాదన పొగాకులో 25 శాతం ఇక్కడ చైనాలో వినియోగం అవుతుంది

“ముందు చూపులేని నరుడెంతటి గొప్పవాడైనా సమాజదూషణకు గురికాక తప్పదు.”

నవభారత నిర్మాతలు

జె.ఆర్.డి. టాటా

జహంగీర్ రతన్‌జీ దాదాబాయ్ టాటా పేరు భారతదేశంలో అందరికీ తెలిసినదే. ఇతడు ఫ్రాన్స్ రాజధాని పారిస్‌లో జూలై 29, 1904లో జన్మించాడు. ఇతడి తండ్రి ఆర్.డి. టాటా. ఇతడు జెమ్‌శేట్‌జీ నుస్సర్‌వాంజీ టాటా దాయాది మరియు దగ్గరి బంధువు అదిగాక భారత దేశంలో ప్రముఖ పారిశ్రామిక

వేత్తలలో ప్రథమశ్రేణికి చెందిన వారిలో ఒకడు. తల్లి ఫ్రెంచి యువతి

జహంగీరు విద్య ఫ్రాన్స్ జపాను మరియు భారతదేశంలో గడిచింది. 1922లో 18వ ఏట ఇతడు టాటా నస్ లిమిటెడ్‌లో ఒక అసిస్టెంట్‌గా పనిచేస్తూండేవాడు. నాలుగు సంవత్సరాల తరువాత ఆనంట్లకు అతడు డైరెక్టరుగా నియమితుడయ్యాడు. 1938లో ఇతడు టాటాస్ బోర్డ్ ఆఫ్ డైరెక్టర్స్‌కు ఛైర్మన్ గానూ, న్యూ ఇండియా అన్యూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్‌కి వైస్ ఛైర్మన్‌గా పదవులను స్వీకరించాడు

1946లో టాటా ఎయిర్ ఇండియా లిమిటెడ్‌కి

తరువాత 1948లో ఏర్పడిన ఎయిర్ ఇండియా ఇంటర్నేషనల్‌కి ఛైర్మన్ మరియు మానేజింగ్ డైరెక్టరు పదవులను అధిష్టించాడు. తరువాత 1953 లో ఎయిర్ ఇండియాకి ఛైర్మన్, ఛీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివ్ పదవులను పొంది, ఇండియన్ ఎయిర్‌లైన్స్‌కి సభ్యుడుగా ఎన్నుకోబడ్డాడు. నేషనల్ ఏర్ నాటికల్ లాబోరేటరీ ఛైర్మన్ గాను, ఇంటర్నేషనల్ ఏర్ ట్రాన్స్‌పోర్టు అసోసియేషన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీ సభ్యుడుగా ఉన్నాడు. 1948లో యునైటెడ్ నేషన్స్ జనరల్ అసెంబ్లీకి ప్రతినిధిగా పంపబడ్డాడు.

రెండవ ప్రపంచ సంగ్రామ నమయంలో షిహర్ జెమ్‌షేట్‌పూర్‌లో టాటా స్టీల్ పర్సన్సు యుద్ధావసరాలకు అనేక అభివృద్ధులతో విస్తృతపరచాడు టాటా రసాయనిక రంగంలో ప్రవేశించడానికి మిక్సీలి అభిలాషను పొందాడు. వైమానిక రంగంలో కూడా టాటా కార్యకలాపాలు వృద్ధిపొందాయి భారతదేశంలో పైలట్‌లైసెన్స్‌ను పొందడానికి ఇతడే మొదటివాడు 1929 నుంచి ఇతడు నెంబర్ 1 ప్రైవేట్ లైసెన్స్‌ను పొంది ఉన్నాడు.

1930లో ఇతడు ఒంటరిగా భారతదేశము మరియు ఇంగ్లండుల మధ్య విమానాన్ని నడుపు కుంటూ ప్రయాణం సాగించాడు. ఇతడు భారత దేశంలో మొట్టమొదటి ఇండియన్ ఏర్‌లైన్, ఏవియేషన్ డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ టాటాసన్స్ లిమిటెడ్ ద్వారా 1932లో టాటా ఏర్‌లైన్స్ ప్రారంభించి 1932 అక్టోబర్‌లో కరాచీ (ఇప్పుడు పాకిస్తాన్‌లో ఉంది) బొంబాయి నరీస్, 1937లో బొంబాయి ఢిల్లీ నరీస్ ప్రారంభించాడు.

1962 అక్టోబర్ 15న ఎయిర్ ఇండియా

“జ్ఞానము ఏకత్యమునకు, అజ్ఞానము భిన్నత్యమునకు దారి చూపును.”

30వ వార్షిక ఉత్సవ సందర్భంలో 'లియోపార్డ్ మోత్' విమానంలో కరాచి-బొంబాయి విమాన ప్రయాణాన్ని ఒంటరిగా సాగించాడు. అక్టోబరు 15, 1982లో ఎయిర్ ఇండియా మరియు ఇండియన్ సివిల్ ఏవియేషన్ గోల్డెన్ జూబిల్ సందర్భంగా తిరిగి కరాచి-బొంబాయి విమాన ప్రయాణాన్ని 78 ఏళ్ళ వయస్సులో ఒంటరిగా సాగించాడు

టాటా సంస్థ జహంగీర్ టాటా ఆధ్వర్యంలో బ్రహ్మాండమైన సాహసికోద్యమంగా రూపొందింది స్టీల్ వర్క్స్, కెమికల్ ప్లాంటులు గాక, నూలు మిల్లులు, కొబ్బరి నూనెమిల్లు, సిమెంట్ కంపెనీలు, గ్లినర్స్ ప్లాంట్, అనేక సోప్ ఫ్యాక్టరీలు స్థాపించాడు టాటా ఉద్యమాలన్నిటిలోను ప్రగతిని సాధించడమే జహంగీర్ టాటా ముఖ్యద్వేయం.

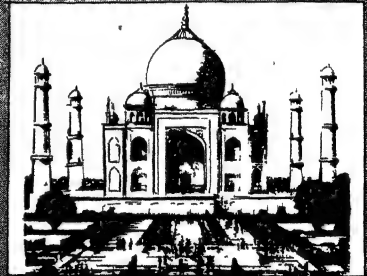
1946 లో జెమ్షెడ్ పూర్ స్టీల్ వర్క్స్ లో ఒక క్రొత్త వేతన నిధానాన్ని అమలుపరచాడు. ఇటువంటి ఇతరసంస్థలలో, అన్నిటికంటే ఇచ్చట అధిక వేతనాలు అమలుపరచబడ్డాయి. పనిలో నిపుణతకు బోనస్ లు, మరియు ప్రతి ఉద్యోగికి టాటా లాభాలలో కొంత శాతం బహుమానంగా ఇవ్వడం ప్రారంభించాడు రిటైరు అయిన వారికి అనేక లాభాలు కలుగ జేసాడు బెంగళూరులో ఇండియన్ ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్స్, బొంబాయిలో టాటా మెమోరియల్ హాస్పిటలు, టాటా స్కూల్ ఆఫ్ సోషల్ వర్క్, టాటా ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఫండమెంటల్ రీసెర్చ్ భారతీయుల ఉన్నత విద్యలకు జె.ఎన్ టాటా ఎండోమెంట్, దారిద్ర్య కారణాల పరిశోధనకు లండన్ స్కూల్ ఆఫ్ ఎకనామిక్స్ లో ఒక చెయిర్ ఏర్పాటు చేయడానికి టాటా నిధులు సహాయపడుతున్నాయి.

జహంగీర్ టాటా పార్సీ మతస్థుడు. ఈ మతస్థులు 8వ శతాబ్దంలో వర్షియా నుంచి

భారతదేశానికి వలసవచ్చారు ఈ పార్సీమతం అంత పెద్దది కాకపోయినా ఆర్థికంగా మిక్కిలి శక్తివంతమైనది మంచి పండితుడు, గ్రంథాభిలాషి, జీవితంలో ఉత్తమ కళాపాసకుడు అయిన టాటా ఇప్పుడు బొంబాయిలో సామాన్యంగా జీవిస్తున్నాడు. బర్మి అండ్ అజైజెరీ కౌన్సిల్ మీటింగులలో అతి చాచకత్వంగా అనేక క్లిష్ట సమస్యలను సాధిస్తూ సభ్యులకు ఆశ్చర్యం కలిగించేవాడు

పండిత జవహర్ లాల్ నెహ్రూతో భారతదేశ స్వాతంత్ర్యానికి సహకరించాడు. 1942లో గాంధీ మహాత్ముడు చెరలో పెట్టబడినప్పుడు

తాజ్ మహల్ క్రింద పాక్ అభ్యర్థులు

ఉత్తరపదో ఆగ్రాలో తాజ్ మహల్ పునాదులు పూచి అడుగున లేవదీసిన చెల్ కాచమ్ (నూల ప్రంబాల) అధారంగా ఉంటాయి భవనం పునాదులు ఈనాటి ప్రంబాల మధ్య బాలోకలం మన్న ప్రదేశ మేనదులాలు ఉంటాయి ఈ పెద్ద పెద్ద మూలలను పునాదిరాళ్ళు లాగిరకులు మరియు బొట్టలలో ఏర్పింపబడ్డాయి ఈ మూలలు పాక్ అభ్యర్థులగా ఉంటాయి అందుచేల్చే భూకలం ఏర్పడినందు తవసం ప్రక్కకు పరిగింపుగానే పోయింది

“తప్పులు చేయడం అందరికీ బాగా తెలుసు, తమ తప్పులు తెలుసుకుని సరిదిద్దుకోవడం చాలామందికి తెలియదు.”

నిరసనగా తన ఉద్యోగస్థులు నమ్మే జరిపితే కంపెనీ రూ. 36,00,000 వడ్డీని కూడా చెక్కు చేయకుండా వారితోపాటు సానుభూతిని ప్రకటించాడు.

భారతదేశపు పారిశ్రామిక జీవితంలో టాటా అపూర్వమైన గౌరవస్థానాన్ని పొందుతున్నాడు. భారతదేశంలో ఇతర కంపెనీలన్నిటికంటే వీరి కంపెనీలలో ఉద్యోగస్థులు అధిక వేతనాలు పొందుతారు మొట్టమొదట రోజుకు 8 గంటల వనిని ప్రవేశపెట్టిన పెద్ద కంపెనీ ఇదే ఉద్యోగస్థులకు కూడా లాభాలు శాతం వంచిపెడుతున్న మొట్టమొదటి కంపెనీ ఇదే తన ఉద్యోగస్థులకు చౌకగా గృహవసతులను కల్పించాడు. వైద్య సౌకర్యం, క్లబ్బులు, సినిమాలు అనేకం వారికి ఏర్పరచాడు ఉద్యోగస్థులకు, వారి కుటుంబాలకు జెమి పెడ్వూర్లో ఒక క్రొత్తనగరం ఏర్పడింది.

టాటా అనేక అవార్డులను, గౌరవప్రదమైన మర్యాదలను పొందాడు యునైటెడ్ స్టేట్స్ మిల్వాకీలో ది నేషనల్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఫోర్ట్యూన్ 1953లో ఇతడిని 'ఇంటర్నేషనల్ మానేజిమెంట్ మాన్'గా గౌరవించింది. 1954లో ఫ్రెంచి ప్రభుత్వం వారిచే ఆఫీసర్ ఆఫ్ లీజియన్ ఆఫ్ ఆనర్ గా ఎన్నుకోబడ్డాడు. 1955లో భారతదేశపు అధ్యక్షుడు నర్సింహుచే బిరుదును ఇచ్చి గౌరవించారు 'హెచ్.హెచ్. పోస్ పాల్ VI 1964లో "నైట్ కమాండర్ ఆఫ్ ది ఆర్డర్ ఆఫ్ సెంటిగ్రెగరీ ది గ్రేట్" అనే పావల్ ఆనర్ తో గౌరవించారు. 1966లో ఇతడు ఇండియన్ ఎయిర్ ఫోర్స్ కి ఆనరరీ ఎయిర్ వైస్ మార్షల్ పదవిని పొందాడు. టాటా ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఫండమెంటల్ రీసెర్చ్, ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్స్ ఆనరరీ ఫెలోషిపులతో గౌరవించారు. లండన్ ఐరన్ అండ్ స్టీల్ ఇన్స్టిట్యూట్ సభ్యుడుగా ఎన్నుకో

బడ్డాడు. ఫెడరల్ రిపబ్లిక్ ఆఫ్ జర్మనీ "నైట్ కమాండర్స్ క్రాస్ ఆఫ్ ది ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్"తో గౌరవించారు. వీరికి పారిశ్రామిక శాంతికి సర్ జహంగీర్ గాంధీ మెడల్ బహూక రింపబడింది. 1983లో "కమాండర్ ఆఫ్ లీజియన్ ఆఫ్ ఆనర్" పదవికి ఎన్నుకోబడ్డాడు ఇటీవల ఇండియన్ సివిల్ ఏవియేషన్ పితా మహాను టాటా యు ఎస్ ఎ సీఐల్లో మిక్కిలి గౌరవప్రదమైన డెవియల్ గుగ్నేహిమ్ మెడల్ ను గ్రహించాడు.

అహ్లాదకరమైన సంభాషణ చతురుడు టాటా అనేక విద్యాసంస్థలతోను, సాంఘిక సంస్థలతోను, క్రీడా సంస్థలతోను సంబంధాలను ఏర్పరచుకున్నాడు. సాహిత్యోపాసకుడు, కళాసోచకుడు, విజ్ఞానాభిలాషి జహంగీర్ టాటా.

మిక్కిలి ప్రాచీనమైన డైనోసర్ గుడ్డు

గుడ్డు మిలియన్లు సంవత్సరాలకు పూర్వం డైనోసర్ గుడ్డు శిలాభావి ఎక్కువ వేలకొద్దల యువ పక్షిని కలలాడే యువపక్షిదే పరిణామము కనుగొన్నారు. ఇది ఇంకవరకు కనిపించిన మిక్కిలి ప్రాచీనమైన డైనోసర్ గుడ్డు అని విశ్వసింపబడుతుంది.

“పట్టుపట్టరాదు. వట్టి విడువరాదు. దీనినే దీక్ష అంటారు.”

మేల్కోట - సుప్రసిద్ధ దేవాలయం ఎన్. రామకృష్ణ

కర్ణాటక రాష్ట్రం శ్రీరంగవట్టుం తాలూకాలో మేల్కోట ఒక వచిత్రమైన యాత్రాస్థలంగా ప్రసిద్ధి పొందింది. ఇది మైసూరుకు సుమారు 50 కి.మీ ల దూరంలో ఉంది. దేవాలయం యదుగిరి కొండపై ఉంది ఎదురుగా కాచేరీ నది ప్రవహిస్తుంటుంది.

Melkote

వైష్ణవ మతాధారకులగు ప్రసిద్ధిపొందిన శ్రీరామానుజులు చోళ చక్రవర్తిచే దండించ బడ్డారు అప్పుడు రామానుజులు తప్పించు కుని చోళరాజ్యము నుంచి పారిపోయి మేల్ కోటలో తలదాచుకుని, అక్కడ వది సంవత్సరాల పాటు ఉన్నారు.

అందువల్ల మేల్కోట ఒక గొప్ప యాత్రా స్థలంగా మారింది. ఇచ్చట శ్రీరామానుజులు జైనమతావలంబుడైన హెయినల రాజు విష్ణువర్ధనునిచే వైష్ణవ మతాన్ని స్వీకరించ జేశారు దీనికి రాజుగారు మిక్కిలి సంతసించి దగ్గరగా కొన్ని భూములను వారికి దానం చేసాడు. 12వ శతాబ్దంలో జరిగిన కళ ఇది.

14వ శతాబ్దంలో మహమ్మదీయులు మేల్ కోటను ముట్టడించి పట్టణాన్ని పూర్తిగా నాశనం చేసారు తరువాత విజయనగర చక్ర

వర్తుల మంత్రి దీనిని 1460 ADలో పున రుద్ధరించ జేసాడు 1771 లో మహారాష్ట్రలు మేల్కోటను దోచుకుని పట్టణాన్ని ధ్వంసం చేసారు కానీ ముఖ్యమైన దేవాలయం మాత్రం నేటికీ అనేక భక్తులను ఆకర్షిస్తూంది.

ఈ దేవాలయంలో శ్రీకృష్ణ విగ్రహం మిక్కిలి సుందరమైనది. దీనినే చల్లపిళ్ళ రాయ దేవా లయం అని కూడా అంటారు. శ్రీ రామాను జులకు శ్రీకృష్ణుడు న్యవ్వరిలో ప్రత్యక్షమై తనను ఢిల్లీసుల్తానులు తీసుకొని పోయిరి అని చెప్పగా శ్రీరామానుజులు సుల్తానును సందర్శించుటకు వెళ్లిరి. అచ్చట సుల్తాను కుమార్తె అందమైన శ్రీకృష్ణ విగ్రహాన్ని అలంక రించి సింహాసనంపై ఉంచి ఆడుకొనుచుండెను రామానుజులు ఆ విగ్రహము తన కిమ్మని సుల్తా నుని అర్పించెను సుల్తాను ఇష్టపడలేదు

మనస్సును జయించినవారు ప్రవంచాన్ని జయిస్తారు

ఒక పెద్ద గాథలో గడ్డిక్రింద ఒక సాము చిన్న ఎలుక ఒకేచోట నివసిస్తూండేది. ఒకరోజున రైతు గడ్డితీయటకుంటే సాము కాదేసింది. అప్పుడే ఎలుక కూడా తల ముందుకు పెట్టింది. రైతు దీనిని చూచి 'ఈ చిన్న ఎలుకేదా' అని తిరు ప్పిస్తాడు. దేందనరేజున రైతుని ఎలుక కలిపింది. సాము ముందుకు తలపెట్టి చూసింది. సాము చూడటంతో రైతు జయంతో కేసు పెట్టాడు. భూమిలో సాము కలిచేసింది' అంటూ మూర్ఖునిది పోయాడు. భయంవల్ల భీతి కలుగుతుంది. భయంవల్ల దైర్ఘ్యం వశమైంది. కాబట్టి మనసును జయించినవారు ప్రవంచాన్ని జయిస్తారు.

— మా దేశానికి సామంతుల

“అజ్ఞానంధకారాన్ని పటాపంచలము చేయువాడే గురువు”

రామానుజులు ధ్యాన నిమగ్నుడై యోగ శక్తితో అందరూ చూచుచుండగా చల్లపిళ్ళ రాయ కృష్ణా రమ్మని పిలువగా ఆ దివ్యసుందర మూర్తి సృత్యంచేస్తూ వచ్చి శ్రీరామానుజుల ఒడిలో చేరెను. సుల్తాను మరియు సఖికులు ఆశ్చర్య చకితులైరి సుల్తాను మెచ్చుకుని భక్తి పూర్వకముగా ఆ విగ్రహమును రామానుజుల కిచ్చెను. శ్రీరామానుజులు ఆ విగ్రహమును మేలోకోటకు తీసుకువచ్చి అచ్చట దేవాలయంలో ఉత్సవ విగ్రహంగా ప్రతిష్ఠాపించారు. సుల్తాను కుమార్తె ఆ దివ్య విగ్రహ వియోగాన్ని భరించ లేక అవరిమితమైన కృష్ణ భక్తితో మేలోకోట

చేరి అచ్చట స్వామిని నిత్యమూ సేవించుచూ చివరకు పరమాత్మనియందు లీనమయ్యెను. ఈమె జ్ఞానకార్థం ఒక దేవాలయం కూడా ఇచ్చట నిర్మింపబడింది.

మేలోకోటలో కొండపై శ్రీ నరసింహస్వామి దేవాలయం 1614లో మైసూరు రాజుల వశమైంది. శ్రీరంగవట్టణమును కలుపుకున్న కృష్ణరాజ వాడయర్ 1614లో తిరిగి ఈ దేవాలయాన్ని మేలోకోటలో బ్రాహ్మణులకిచ్చి తను కూడా వైష్ణవ మతాన్ని స్వీకరించాడు.

మేలోకోటలో 'వైరముడి' వజ్రాల కిరీటోత్సవం చాలా ప్రసిద్ధి పొందింది. మేలోకోట దేవాలయం చారిత్రకంగా హరిజనులకు ప్రవేశమును కలిగించిన మొట్టమొదటి దేవాలయము. శ్రీకృష్ణ విగ్రహమును ఢిల్లీ సుల్తానులనుండి

తీసుకువచ్చుటకు ఆనాడు హరిజనులు శ్రీ రామానుజులకు సహాయపడిరి. అందుచే శ్రీరామానుజులు ఆనాటి నుండి హరిజనులకు ఇచ్చట దేవాలయ ప్రవేశ సౌకర్యం కలిగించి యున్నారు. శ్రీరామానుజులు మొట్టమొదటి సంఘసంస్కర్త.

బేకరీలలో వనిచేసేవారు 25 మిలియను మంది

బేకరీ మరియు 25 మిలియను మందికి జంకా వనిసాలయంలో జూన్ 25న వంశకము మరియు విశయవంగాలలో అనేక వేలమందికి ఉన్నానాకాల్ కలిగిస్తుంది. వారితోగల ఆనాడే వరికములలో బేకరీలు చాలా ముఖ్యపాత్ర పోషిస్తాయి.

— ఎకనామిక టైమ్స్, సౌజన్యం

“కర్తవ్యం విస్మరించి, జీవుని బాధించి,
దేవుని పూజించిన లాభముండదు.”

కలం స్నేహితులు

[మీపేరు, వయస్సు, చిరునామా, హాబీలు ఈ శీర్షిక క్రింద ప్రచురింపబడాలంటే తగిన వివరాలతో సహా రూ. 5/-లు మనియార్డరు ద్వారా పంపండి. —సంపాదకుడు]

1. మెలగండుల వెంకటేశ్వర్లు, 20 సం.లు., S/o సత్తయ్య, ఉంగుటూరు పోస్టు, ఆలేరు మండలం, (నల్గొండ జిల్లా) 508 101 పుస్తక పఠనం, దైవభక్తి, ప్రకృతి ఆరాధన.
2. మల్లిడి గంగిరెడ్డి, బి.ఎ మొదటి సంవత్సరం, కొంకుదురు, (తూ.గో.జిల్లా) 533 345 జనరల్ నాలెడ్జి సేకరణ.
3. వి. బాలకృష్ణ (బాలు), 20 సం.లు, S/o లక్ష్మీనాయుడు గారు, గుడివాడ గ్రామము, పాడేరు పోస్టు మరియు మండలం, (ఏకాభివృద్ధి జిల్లా) 531 024 పుస్తకాలు చదవడం, ప్లాటు, ప్రకృతి ఆరాధన.
4. చెన్నంశేఖర్, 14 సం.లు, S/o సి.హెచ్. నారాయణ, దోమకొండ, (నిజామాబాద్ జిల్లా) 503 123. క్రికెట్ ఆడడం, రేడియో వినడం, పత్రికలు చదవడం.
5. కొరడ సూర్యరావు, 20 సం.లు, హ్యూస్ పేవర్ ఎజెంట్, బడ్డవానిపేట గ్రామము, ఉర్లంపొట్ల, నరసన్న పేట R.M. (శ్రీకాకుళం జిల్లా) 532 425 జనరల్ నాలెడ్జి, పుస్తకాలు, పేపరు చదవడం.

ఎలుగుబంట్లు

యూరప్ మరియు ఆసియాలోని కొన్ని ప్రదేశాలలో నివసించే గొయ్యిరంటు ఎలుగుబంట్లు యూరప్, ఆసియాలోని ఎంతటి నర్మనీలలో ఆడిస్తాయి. ఎక్కువ మందిగా అట ధాన్య పేర్లను

ఉత్తర అమెరికా పర్వతాల నాలసిరికి జంతువు సాధారణంగా పైకి వచ్చినందుకు చిట్టచివరికి సున్ను కొనంత ఉద్రేకించుతాయి అనియవలంగా పునర్నిస్తాయి.

యుఎస్ఎ రికార్డుల ప్రకారం సెవెన్ థిలెండు బొమ్మ ఎలుగులు చాలా ఉగ్రమైనవి. నిష్కారణంగా మానవులను దురుసు చేస్తాయి.

అర్మీబిక్ మనసమేధులలో చుండు పర్వతాలలో తిరిగి పోలార్ ఎలుగుబంట్లు అవలంకరించే ఏదో చాలాదూరం తదుక్తుంటూ పోతాయి. ఏదో బొమ్మ తెల్లగా ఉంటుంది.

అలాస్కా దీనికలంలో ఉండే కొడెయిక్ ఎలుగు బంట్లు చాలాపెద్దవి. 67 మీటర్ల ఎత్తుగా 675 కి.గ్రాము ఉంటాయి. ఇది భూమి మీద నివసించే ఏకైక పెద్ద మూసాచిర జంతువు.

“శక్తిసామర్థ్యాలను వినియోగించు కోకుండా భారమంతా భగవంతుని మీదవేస్తే భగవంతుడుకూడా అనుగ్రహించడు.”

అప-ఇప

ప్రపంచ రికార్డుల గిన్నెస్ పుస్తకం
60 మిలియను కాపీలు

1955 నుండి సుమారు 1,40,000 రికార్డులతో ప్రపంచ రికార్డుల గిన్నెస్ పుస్తకం 31

భాషలలో 60 మిలియను కాపీలు అమ్ముడైనాయి. క్రీస్టియనుల పవిత్ర గ్రంథం బైబిల్ తరువాత ఈ కాపీల అమ్మకం ద్వితీయస్థానాన్ని పొందుతుంది.

భారతదేశంలో యురేనియం
భోరియం పనరులు

బ్రిటన్ రియాక్టర్లో ఉపయోగించే యురేనియం మరియు భోరియం నిధులు భారతదేశంలో 120 బిలియను టన్నుల మరియు 600 బిలియను టన్నుల బొగ్గుకు సరి సమానంగా ఉన్నాయి. ఇది భారతదేశంలో లభించే బొగ్గుకు సుమారు 6 రెట్లు.

* * *

ఇంధనపు ఖర్చు మీద ఆదా

సోవియెట్ యూనియన్ జపాన్ జైల్లో కమ్మూనార్ అసెంబ్లీ సంస్థనుంచి ZAZ -

11023 జపాన్ జైల్స్ కారులు వస్తున్నాయి. లోవల ఎంతో సౌకర్యంగా ఉంటుంది. గంటకు 90 కి.మీ.ల వేగంతో 100 కి.మీ.లకు 48

ద్వీప్ జవాబులు: 1 (డి) ప్లాక్ మార్కెట్, 2 (బి) మెయింటెన్స్ సెల్లులు, 3 (సి) సెయింట్ మరీయు ఆర్మీచెక్స్ సెల్లు, 4 (డి) సెయింట్ ఆన్ వంజర్, 5 (సి) ప్లాటినం జాబిల్, 6 (సి) వాటా వాగ్మార్ మైదానం, 7 (సి) వాటా, 8 (సి) ASEAN.

తెలివికి పరీక్ష - జవాబులు: 1 49.64, 2 నవం - ఇది పరిశ్రాత్తులకు మిగిలిపోయింది, 3 (బి) 123, 4 (సి) కువి పేర్లు, (సి) మర్కెట్ మర్కెట్, 5 కాలిడాస్ పిన్నా, మర్కెట్ మర్కెట్, ప్రభుత్వం, 6 పరిశ్రమ మిగిలిపోయింది, 7 మారు - ఇది పరిశ్రమల అసమర్థతను తెలియజేస్తుంది, 8 వాటి సమస్యను పరిష్కరించే వాటికా కుడాలు వచ్చాయి.

మార్కుల మహిమ - జవాబులు: 1 నిద్రలే పాలు (సి), కర్మ (బి), 2 కుత్త (సి), కుత్త (బి), కుత్త (సి), 3 రిసార్సు (సి), రిసార్సు (బి), వంశ (సి), 4 పుష్కరము (సి), వేడ (బి), 5 పంప (సి), కృంగార వేడ (బి), పరిశ్రమ (సి), పుష్కరము (బి), 6 దెస (సి), మార్కెట్ (బి), పది అసమర్థత (సి), రక్తము (బి), 7 మార్కెట్ (సి), దారి (బి), న్యాయము (సి), రిసార్సు (బి), 8 నిలమిండు (సి), పరిశ్రమ (బి), మిగిలి (సి), బుత్తు (బి).

“దరిద్రులకు ధనసహాయం చేయలేనివారి ధనము ఏకాంతంలో వ్యర్థమైపోయేయవలె యోచనం వంటిది.”

లీటర్ల ఇంధనం - మామూలు కంటే 30 శాతం తక్కువ వినియోగమవుతుంది. ఎలక్ట్రానిక్ ఇంజిన్ మరియు వాటర్ కూలింగ్ వల్ల ఇంజను బాగా సమృథంగా పనిచేస్తుంది. ఎక్కువ దూర ప్రయాణాలలో ఇంధనాన్ని బాగా తగ్గిస్తుంది. అభివృద్ధి కావించబడిన డైసెల్ ఇంజన్ల 18 సెకండ్ల కాలంలో గంటకు 100 కి.మీ. వేగం అందుకుంటుంది.

* * *

యునైటెడ్ నేషన్స్ పోస్ట్ ఆఫీసు

యునివర్సల్ పోస్ట్ యూనియన్ (UPU) యునైటెడ్ నేషన్స్ పోస్ట్ ఆఫీసు దీని స్థాపకులు దానికి ప్రత్యేకంగా ఉన్నారు. అంతర్జాతీయ తపాలా విధానాన్ని అభివృద్ధి పరచి క్రమబద్ధం చేయుటయే దీని ముఖ్య ఉద్దేశ్యము. దీని హెడ్ క్వార్టర్స్ స్విట్జర్లాండ్ బెర్న్ (Berne) లో ఉంది.

* * *

శరీరంలో ట్యూమర్లను తీయడానికి క్రొత్త విధానము

మెదడు క్రింద ఏర్పడ్డ ట్యూమర్లను తొలగించడానికి ప్రా. టాడెవిగ్ అయిర్ మరియు డా॥ నార్ ఎల్ లీట్జ్ అనే ఆస్ట్రీయా వైజ్ఞానిక శాస్త్రజ్ఞులు అల్ట్రాసౌండ్ ఉపయోగిస్తున్నారు. కొన్ని సాంకేతిక అవరోధాలవల్ల ఇంత వరకూ అల్ట్రాసౌండ్ మెదడు పైతలం మీద ట్యూమర్లను తీయడానికి ఉపయోగించేవారు. మెదడులోగల ట్యూమర్లను తీయడానికి అల్ట్రాసౌండ్ను ఉపయోగించడం వల్ల మెదడులో ట్యూమర్లు చుట్టుప్రక్కల ఉన్న నాడి కణాలకు అపాయం ఉండదు.

* * *

మిక్కిలి ప్రాచీనమైన ఆభరణ విశేషం

పచ్చరాళ్ళు పొదగబడిన ఈజిప్టు కంకణము మిక్కిలి ప్రాచీనమైన ఆభరణ విశేషము. ఈ అమూల్యమైన రత్నాలు బహుశ సినాయి ద్వీపకల్పంలో మిక్కిలి ప్రాచీనమైన గనుల నుండి త్రవ్వబడ్డాయి. ఇది అప్పుడు టర్కీలో ఒక భాగమై ఉండేది. అందుకే దీనిని 'టర్క్ క్యాయిస్' లేక 'టర్కీ స్టోన్' అని అంటారు.

* * *

రక్తపుష్టికి పానీయం

బాగా ఎండిన మూత్రం సంధ్య 200 గ్రాముల 50 గ్రాముల అప్పుడప్పుడు ఒక చిన్న చెంచాడు అప్పుడప్పుడు ఈ మూత్రం బాగా ఎండిన మూత్రం కలిపి అవసరమైతే వేడిగా పంపించి చల్ల త్రాగండి ఈ పద్ధతిగా మూత్రం లోని ప్రతిదీ ఎం శాశ్వత బుద్ధిపరుగుతుంది తల ఎక్కువ నిలకలూ మనకే దానివల్ల వచ్చే అనారోగ్యాలను దూరమే చేసుకోవచ్చు రక్తపుష్టి కలిగి శరీరం దాని లోని రక్తపుష్టిని తగ్గించును.

— డా॥ ఎల్.ఎస్.ఎస్.

“మానవులలో అహంకారమమకారాల వల్ల నీతివర్తన కరువైపోతుంది.”

ప్రపంచంలో ఎక్కువ రద్దీగా ఉండే అంతరిక్షపు రేవు

సోవియెట్ యూనియన్ ముఖ్యపట్టణం మాస్కోలో స్పెసెట్కోక్ కాస్మోడ్రోమ్ ఈనాడు మిక్కిలి రద్దీగా కనిపించే అంతరిక్షపు రేవు (space port). ఇక్కడ నుంచి వెయ్యికి పైగా అంతరిక్షపు లాంచీలను పంపారు.

***

9 సంవత్సరాల వయస్సులో రచించిన నవల అత్యధికంగా అమ్ముడయింది

1909లో డెయ్ సీ ఆప్ డివర్ట్ 9 సంవత్సరాల వయస్సులో రచించిన నవల అత్యధికంగా అమ్ముడయింది. 'ది యంగ్ విజిటర్స్' అనే ఈ హాస్య నవల 2,00,000 పైగా అమ్ముబడ్డాయి. ఇంత బ్రహ్మాండమైన విజయం పొందిన ఆమె తిరిగి ఒక్కనవల కూడా వ్రాయడానికి వూను కోలేదు.

***

పక్షుల గాన కచ్చేరీలకు పరవశించిపోతారు

రష్యాదేశపు లియోనార్డ్ కోయిర్ మెటాస్క్యీ పరిశోధనా ఫలితంగా పక్షులు ఇంపుగా సుక్ర వ్యంగా పాడగలవని రుజువు చేసాడు. ఇతడు పక్షుల గాన కచ్చేరీలు ఏర్పాటు చేస్తూండేవాడు. టీవి ట్రాన్సాలలో కూడా ఇతడి పక్షుల ప్రదర్శనలు చూపించబడ్డాయి.

***

ప్రైఫాయిడ్ కి క్రొత్త టీకామందు యుఎస్ఎల్ నేషనల్ ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్

చైల్డ్ హెల్త్ అండ్ హ్యూమన్ డెవలప్ మెంట్ లో వైద్యులు బ్రహ్మాండంగా పనిచేసే క్రొత్త ప్రైఫాయిడ్ టీకామందును కనుగొన్నారు. సాల్మోనెల్లా ప్రేపి అని చెప్పబడే ప్రైఫాయిడ్ సూక్ష్మజీవులపైకోశం VI అనేది శరీరంలో ప్రైఫాయిడ్ సూక్ష్మజీవులను నశింపజేయడానికి అంటిబాడిలను సృష్టిస్తుంది.

విక్టోరియా మెమోరియల్

కలకత్తాలో విక్టోరియా మెమోరియల్ చాలా మొత్తం 80,300 చదరాల పుష్ప తూగుతుంది. ప్రభుగారిలో ఒకటి అంతే మీద విజయవిక్రాంతి తిరుగు తూటుంది. బ్రిటన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఆర్కిటెక్చర్ ప్రెసిడెండు నర్ చిలియమ్ ఏమర్సన్ దీనిని రూపకల్పన చేసినవారాయితలు. వైస్ రాయల్ దీనిని నిర్మించాడు. దీని నిర్మాణం 1904లో ప్రారంభించబడి 1935 వరకూ జరిగింది.

1921 లో ఫౌండేషన్ బ్రిటన్ మహారాజు విక్టోరియా జ్ఞాపకార్థం ఇది నిర్మించబడింది. ఈ బ్రహ్మాండమైన భవనంలోనే గాలిరిలలో చిత్రాలు, శిల్పాలు, లిటిరేచరులు, ఎటర్ ఆయుర్వాదులు మొదలైన వాణ్యలు మొదలైన 3,500 వస్తువులు ప్రదర్శించబడతాయి. భగవద్దత్తు పండిత అన్నాల్ దునియిన అంగ్లీయ భావనావేదకం నాతలది కూడా ఇక్కడ ప్రదర్శించబడుతుంది.

“వివయాన్ని హృదయస్థం చేసుకోవాలి, కంఠస్థం చేసుకుంటే చాలదు.”

ఆనందం అభివృద్ధి చేసుకో

మన కళ్ళకు, చెవులకు, న్నరకు, మనస్సుకు, హృదయానికి విందు ఆనందం ఇటువంటి ఆనందం మనమీదే ఆధారపడి ఉంటుంది ప్రపంచంలో లభించే సుఖసంతోషాలన్నీ లభించినా దురదృష్టం వదలకపోవచ్చు అలాగే అష్టకష్టాలతో తిక్కుకుంటు వడిపోతూన్న ఎంతో ఆనందంగా ఉండవచ్చు.

సంతోషంగా ఉండాలంటే ధైర్య సాహసాలు ముఖ్యం. మనకి ఏ అవకారం జరిగినా మాట వరనకి నిండల పాలైనప్పుడు ఉత్సాహంతో వాస్తవాన్ని ఎదుర్కోగల శక్తి ఉంటేనే తప్ప ఆనందం అనుభవించలేము. ఇంకొకరు నిరామయమైన నిత్యానందంతో ఉంటే వారిని చూచి అనూయ పొందకూడదు, ఈర్ష్య చెంద కూడదు.

మనకి తృప్తి అనేదే ఉండదు. అందుకే మనలో కొందరు అనలు ఆనందం అనుభవించలేరు. ఎంతో ఆశిస్తాం. ఆశకు అంతు ఎక్కడ? ఆశించినది అందనప్పుడు, కోరినది దొరకనప్పుడు అసంతృప్తితో దుఃఖిస్తాం. కోపంతో చిరచిరలాడుతూ అనూయ పొందుతాము. ఎన్ని కష్టాలు సంభవించినా, నిజం చెప్పాలంటే చలించకుండా నిమ్మకు నీరెత్తినట్లుండాలి. అన్నిటిని తేలికగా తీసుకోడం అలవాటు చేసుకోవాలి. స్థిమితంగా నిత్య సంతృప్తితో ఉండటం అభ్యాసం చేసుకోవాలి.

జీవితాంతం సుఖం ఉండదు. సుఖం క్షణ కాలం ఉండేది అటువంటి సదవకాలమను మనస్సులో జ్ఞాపకం పెట్టుకుని జీవితం గడపాలి.

ఆనందంగా ఉండాలంటే దాతృత్వం ఉండాలి. ఇంకొకరికి ఇవ్వాలి. ప్రేమానురాగాలతో ఔదార్యంగా ఉండగలిగితే జీవితంలో ఎంతో మంచిని అనుభవిస్తాము అనురాగం, అభిలాష, ఉత్సాహం ప్రవృద్ధి చేసుకోవాలి ప్రతిఫలం దక్కకపోయినా, అభినందించక పోయినా విచారవదనవసరం లేదు. ఇచ్చిన దానికి ప్రతిఫలం ఆశించకూడదు. ప్రతిఫలం అశిస్తే ద్వేషం అంకురిస్తుంది సంతృప్తి ఉండదు. కృతజ్ఞతను ఆశించకుండా మంచిని చెయ్యాలి. ఒకరికి ఉపకారం చెయ్యడంలో ఉండే సంతోషం అనంతం.

ఏంచేస్తే తృప్తి, ఆనందం కలుగుతుందో, నీకేది ఇష్టమో తెలుసుకో. సాధించ దలచినది ధైర్యంగా సాధించాలి ఆ సమయానికిది నాగరికత అనిపించక పోయినా ధైర్యంగా ఎవరి ధర్మంవారు ఆవరించి తీరాలి. ఎవరి వ్యక్తిత్వం వారు నిలబెట్టుకోవాలి ఎవరికి వారు తమలా ఉండటం అలవాటు చేసుకోవాలి. సౌశీల్యాన్ని అభివృద్ధి చేసుకుంటూ జీవించి, ఇంకొకరిని జీవించనివ్వాలి. సహకారభావం ఉండాలి. వరస్పరాసురాగంతో ఒకరు చేసిన అవకారం మరచిపోయి ఉపకారం చేయడానికి ఉద్యమించాలి అప్పుడు జీవితం ఎంత కంటక మయమైనా పూలబాటలా ఉంటుంది. నిత్య జీవనంలో రసమూర్తి కలగాలి. మనస్సులో చిత్రవృత్తులు ముడిగుండాలు తిరుగుకుండా మనస్సుని నిర్మలంగా ఉంచుకుంటే నిత్యానందంతో ప్రకాశిస్తారు.

“కాల, కర్మ, కర్తవ్యాలే మానవుని ప్రధానధర్మం.”

మన ఆదిమవాసులు

చెంచులు

ఆంధ్రప్రదేశ్ కర్నూలు జిల్లా నల్లమరై కొండలలో మార్కాపూరు తాలూకా మంత్రాల అడవులలో ఎర్రగొండపాలెం, గంజివారి పల్లె ప్రదేశాలలో చెంచులు నివసిస్తుంటారు.

చెంచులు ఒక విధమైన యాసతో తెలుగు భాష మాట్లాడుకుంటారు. మొగలాయి చక్రవర్తి,

బెరంగజేబు కుమారుడైన మహమ్మద్ మామమ్ 1694లో కర్నూలు వైపు ప్రయాణం చేస్తూండగా అతడికి చెంచులు ఎదురైయారు. వీరు నల్లగా ఉంటారు. తలమీద నిడుపాటి వెంట్రుకలు ఉంటాయి. అకులతో చేసుకున్న బోపిలను తలమీద ధరిస్తారు. ఎదైనా అసాయం జరుగుతుందని తెలిసినప్పుడు వీరు మానవులకు అసాధ్యమైన వేగంతో కొండలలోకి పారిపోతారు.

ప్రాచీన కాలంలో చెంచులు భయోత్పాతంగా దారిదోషిడిలు, దొంగతనాలు చేస్తూండే వారు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వంవారు వీరిని అణిచి పెట్టారు. చెంచులు గుర్రం, మేక, అరటి చెట్టు, తోట, బంగారు కాసు, గొయ్యి మొదలైన పేర్లతో విడివిడిగా ప్రత్యేక కుటుంబాలుగా విస్తారు. వీరిలో ప్రతి గూఢానికి ఒక పెద్ద

ఉంటాడు. ఒక్కొక్క గూఢంలో 20 మొదలు 50 పాకలు ఉంటాయి. ఈ పెద్దపైన సుమారు 10 గూడేలను చూసుకునే నాయకుడు ఉంటాడు. ఈ నాయకుడిని రెడ్డి అంటారు వీరిలో సివిలు, క్రిమినలు కేసులకి ఈ రెడ్డి న్యాయవిచారణ చేస్తాడు. అతడి తీర్పు తుదితీర్పు. విధించిన వన్ను వెంటనే చెల్లించవలసి ఉంటుంది.

చెంచులలో పెళ్లి తంతు చాలా వింతగా ఉంటుంది. ఒక విల్లు బాణము చేర్చి కట్టి భూమిమీద పాతిపెట్టి వధూవరులను ఇద్ద

నెం. 13 ప్రభావం

నెంబరు 13 కు శకునం వలెకే ఆహార్య శక్తి ఉందని విశ్వసించబడుతుంది. సోవియట్ ప్రధాన మంత్రి కృశ్చేవ్ అక్టోబరు 13, 1964 న లియోనిడ్ బ్రెజ్ నెవ్ చే వెళ్ళగొట్టబడ్డాడు.

నెంబరు 13 ప్రభావం వల్ల అమెరికా అంతరిక్షయాన పాథనం అపోలో 13, 1970 లో ముక్కులు, ముక్కులు అయిపోయింది. దీనిని అంతరిక్షంలోకి ప్లాస్ట్ ఆఫ్ చేసి చంపిన నమయం 13/13 గొట్టు, తరువాత ఏప్రిల్ 13న దాని విద్యుచ్ఛక్తి నిలిచిపోయింది.

1971 ఇంకొర్రేషనల్ ఎవరెస్ట్ ఎక్స్ పేడిషన్ లో 13 చోకాలకు చెందిన వ్యక్తారూపాలు ఉన్నాయి. ఇవి ఫిబ్రవరి 548 మీటర్ల ఎత్తున ఉంది అనగా నెంబరు 13 కార్యక్రమం విధిమించుకోవలసినవి.

ప్రపంచ ప్రసిద్ధి పొందిన శిల్పకాస్త్ర నిర్మాణం లోకొర్రేషన్ సంజాబులో వందీమిక్ నిర్మాణంలో 13 పెళ్ళయిన స్త్రీలమొకుండా విధమించాడు. నెం. 13 అంతే ఇతడికి భయం.

యూనైటెడ్ స్టేట్స్ లో ఎన్నో ఎయిర్ లైనులలో 13వ నెంబరు విమానం ఉండదు. విమానంలో 13 వ నెంబరు సీటు అసలు ఉండదు.

“భావశుద్ధియే జ్ఞాన సిద్ధి.”

రినీ దానిచుట్టూ ప్రదక్షిణం చేయిస్తారు. పెద్ద వాళ్ళు అశ్రీర్యదించి వారిమీద అక్షింతలు జల్లుతారు. ఒక్కొక్కప్పుడు వధూవరులు ఇద్దరూ అడవికి వెళ్లి ఒకరాత్రి అచ్చట గడిపి మరు నాడు ఉదయం ఇంటికి తిరిగి వస్తారు వారి తలదండ్రులు బంధువులను, ఇరుగు పొరుగు వారిని అహ్వానిస్తారు. వధూవరులకు కొత్త బట్టలు పెట్టి వారిద్దరికీ వివాహం జరిగినట్టు ప్రకటిస్తారు. సాధారణంగా పెళ్లి మధ్యాహ్నం అభిజిత్ ముహూర్తంలో సరిగ్గా 12 గంటలకు జరిపిస్తారు.

చెంచులు అడవులలో లభించే తేనె, కొమ్ములు, చర్మాల వగైరా సేకరిస్తారు. వీళ్ళు తేనెవట్టు లేక గూడు ఆకారంలో కట్టుకున్న పాకలో నివసిస్తారు. వీళ్ళ గుడిసెలు సాధారణంగా చెరువు లేక కాలవ దగ్గర ఉంటాయి. వీళ్ళు వప్పుదినుసులు, కంద దుంపలు, అడవిలో లభించే వేళ్ళు, వళ్ళు, ఇవ్వుపువ్వులు, మొగ్గలు, చింతకాయలు తింటారు. పురుషులు మొలకు గుడ్డ చుట్టుకుంటారు. స్త్రీలు చీర కట్టుకుంటారు.

పూర్వం చెంచులు విజయనగర సామ్రాజ్యంలో మరియు హైదరాబాద్ దగ్గర సైన్యంలో ఉండేవారు. వీరు కొండ ప్రదేశాలలో, మైదానాలలో బహుదూరం ప్రయాణం చేసేవారు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వంవారు ఈ అడవులను అక్రమించినప్పుడు చెంచులు పోరాడి దోచుకుని ఎదిరించారు. బ్రిటిషువారు వీరిని పూర్తిగా అణగద్రక్కారు. మార్చి 1929లో చివరి చెంచు తిరుగుబాటుదారులలో నాయకుడైన మంథలైగా అనే వానిని తుమ్మలబైలు దగ్గర చంపేసారు. ఈనాడు చెంచులకు పునరావాసం వంకల్పించారు. వీరు ఇప్పుడు చుట్టుపక్క దోపిడీకు పాల్పడకుండా నిశ్చింతగా జీవిస్తున్నారు.

ఎత్తైన ఆల్ఫ్స్ శిఖరాలు

యూరప్ లో మిక్కిలి ఎత్తైన మరియు పొడవైన వర్షక శ్రేణిలో స్విట్జర్లాండ్ దగ్గర ఆల్ఫ్స్ శిఖరాలు ఇంకా ఎత్తుగా పెరిగిపోతున్నాయి ప్రతి సంవత్సరం ఇవి 6 మీ.మీ.లు పెరుగుతున్నాయి

— 'స్వీస్ టోపోగ్రాఫికల్ డిపార్ట్మెంట్' వారి సర్వే రిపోర్టు సాజన్యంలో

ప్రేమమయి-జగజ్జనని

ప్రేమమయి, పెళ్లి మార్పుడు శ్రీయాదాయకమైన వాని పువ్వులమైన పరిణామం దే భూమాత కత్తెజన్మ తిరిగించే గాలి అప్ప సాజన్యంకమైన ప్రకృతిమాత మనకివ్విన అపూర్వ వరమే. సరి ప్రసాదించి అనుభవించగలిగినది ఎంతైనా ఉంది. భూమాతనికే సత్కృతి వ్యక్తి. మనదానికి సరైన చెవులు ఉంటే చెప్పు పలకరువాయి. శిలలు మాట్లాడతాయి. ప్రపంచంవే సెలయేదు. దర్శనమవాలని అంటాయి.

రకంకాల సంక్షుభాంగాయలు మనకిరెండాకి పడుతాయిన్నాయి. సువాసనలతో పాతని రంగు రంగుల పూలచెవు జుట్టాల్ని పుష్పయం చేస్తాయి. కృతజ్ఞత లేని మనస్సుడు కృతఘ్నులై చిక్కతని దురుకుంటున్నాడు. ప్రకృతి పర్యాలమే కిల్లంమించి నవవకాలను దురిందయ్యాలి మనుకుంటున్నాడు.

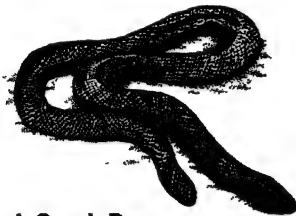
“జ్ఞానేంద్రియాలైదు, కర్మేంద్రియాలైదింటిని
అత్మలో సమ్యేకనం చేయడమే ఆత్మయోగం”

'450' మిలియన్ పైథిన్

టి.ఎస్.ఎన్. మూర్తి

ఒకరకం పెద్దపాము 'బో' సాధారణంగా నేటాడే ఆహారపు జంతువు చుట్టూ చుట్టుకు పోయి గట్టిగా అణిచి చంపుతుంది. 'పైథాను' (అజగరము) నలగగట్టి చంపుతుంది.

బో పాములు, పైథానులు ఎక్కువగా నీటి సమీపంలో నివసిస్తాయి. ఎక్కువసేపు నీటిలోనే ఉంటాయి. ఈ జాతికి చెందిన

Red Sand Boa

పాముల తోకకు ఒక అధారాన్ని గట్టిగా పట్టుకోగల (Prehensile) శక్తి ఉంటుంది. ఈ శక్తివల్లే చాలా పెద్దశరీరంతో ఉండే ఈపాములు చెట్ల మీదికి సులభంగా ప్రాకగలుగుతాయి. ఇవి రాత్రిపూట సంచరిస్తాయి. దీనికి అనుగుణ్యంగా నీటి కళ్లు చాలా చిన్నవిగా ఉంటాయి. కంట్లో పావలు నిలుపుగా ఉంటాయి. ఈ రెండు జాతులకు కూడా ముఖ్యంగా చిన్నచిన్న పక్షులు, ఇతర క్షీరదాలు ఆహారం.

బోయ్డే (boidae) కుటుంబానికి చెందిన పాములు వివపాములు కావు. ఇవి ఎరను గట్టిగా చుట్టుకుపోయి అణిచి చంపేస్తాయి. సంతానోత్పత్తి విధానాన్ని అనుసరించి బోయ్డే జాతి పాములు-రెండు జాతులుగా వర్గీకరింపబడ్డాయి. బో జాతికి చెందినవి చిన్న

పిల్లలను పెడతాయి. పైథానులు గ్రుడ్లను పెడతాయి. భారతదేశంలో ఉండే 'బో' లు కొద్దిగా అమెరికా 'బో' లను పోలి ఉంటాయి. నికోబార్ ద్వీపాలలో నివసించే మన భారత దేశపు రెటిక్యులేటెడ్ (వలవంటి చర్మంగల) పైథాన్ ప్రపంచంలో మిక్కిలి పెద్దది.

మరొకరకం పైథాన్ ఏషియాటిక్ రాక్ పైథాన్లు మనదేశం అంతటా ఉంటాయి. ముఖ్యంగా ఇవి దట్టమైన అడవులలో నివసించినా సమీపముఖద్వారాల దగ్గర, మాన్ గ్రోవులు, బురద ప్రదేశాలలోను, చిన్న చిన్న కొండ వాగులు ప్రవహించే చిట్టడవులలోనూ కూడా ఉంటుంటాయి. ఇవి సాధారణంగా ఆరు మీటర్ల పొడవుగా పెరుగుతుంది. శరీరంమీద పెద్దపెద్ద మచ్చలు ఉంటాయి. తోక పొట్టిగా ఉంటుంది తలమీద బాణపు గుర్తు ఉంటుంది. వీటిని బట్టి దీనిని సులభంగా తెలుసుకోవచ్చు.

2020 సంవత్సరం నాటికి 758 మిలియన్లు చిన్నుల బియ్యం కావలసి ఉంటుంది

2020 సంవత్సరం నాటికి ప్రపంచంలోని ఎనిమిది బిలియన్లు (8000 మిలియన్లు) మంది జనాభా సంవత్సరానికి 758 మిలియన్లు చిన్నుల బియ్యం అవసరమును ఉండని వాస్తవం ఏదైనా అంతరాయము బియ్యపు సరఫరాను సంపూర్ణంగా అంచనా చేసారు. ఇది ఈనాడు పండించబడుతున్న దానికి 60 శాతం అధికం.

“కప్పు సరిగా లేని ఇంటిలోనికి వానలు, వడగళ్లు కురియును. క్రమశిక్షణ లేని మనస్సులో కోర్కెలు విజృంభించి కడగండ్లపాలు చేయును.”

—గౌతమబుద్ధుడు

ప్రపంచంలోగల పైథానులలో రెబీక్యు లేపెడ్ పైథాన్లు ముఖ్యమైనవి. దీని శరీరంపైన విషమకొణ నమచతుర్భుజాకారంలో మచ్చలు ఉంటాయి. ఇది వలలాగ ఉంటుంది. దీనికి పోటీ దక్షిణ అమెరికాలో అనకొండా అనే నీటిలో నివసించే 'బో' పాము. ఇది 115 మీటర్ల పొడవుగా పెరుగుతుంది. అనకొండా శరీరం చాలా పెద్దది కాబట్టి దానికి వక్షులు, కోళ్లు, బాతులు, పిల్లలు, కుక్కలు, వందులు, జింకలు, తాబేళ్లువంటి అహారం అధికంగా కావలసి ఉంటుంది. ఇది ఎరని బాగా అణిచిపెట్టి హింస తిరుగకుండా చేసి చంపేస్తుంది. జంతువు చచ్చిపోయేదాకా గట్టిగా చుట్టుకుంటుంది.

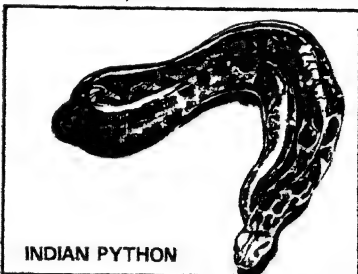

COMMON SAND BOA

భారతదేశంలో 'రెడ్ సాండ్ బో' మామూలు సాండ్ బో అని 'బో' పాములు రెండు రకాలున్నాయి. సాండ్ బోలు రాత్రిపూట సంచరిస్తాయి. ఎలుకలు, పందికొక్కలను వేటాడుతుంటాయి ఇవి చాలా మందకొడిగా ఉంటాయి. చురుకుదనం ఉండదు. వదులుగా ఉండే ఇసుకలో దూరి ఉంటాయి. వీటిని భయపెట్టినప్పుడు గుండ్రంగా చుట్టుకుపోయిన చుట్టలలో తలదూర్చుకుంటాయి. ఇవి ఒక్కొక్కసారి 6 మొదలు 8 పిల్లలను పెడతాయి. పాము పిల్లలు తలిదండ్రులను పోలి ఉంటాయి. 'రెడ్ సాండ్ బో' తోక చాలా మొద్దుబారి

రెండో తలలాగా కనిపిస్తుంది పాములను అడించే వాళ్లు సాధారణంగా వీటిని పట్టుకుని వీటికి రెండు తలలు ఉన్నాయని చెబుతుంటారు. మామూలు 'సాండ్ బో' లు మైదానాలలోను కొండ ప్రదేశాలలోను ఉంటాయి.

భారతదేశపు పాములలో రాకాసిలా ఉండే పైథానులు ముఖ్యంగా ఆడవులలోనే ఉంటాయి. ఇవి బాగా బద్ధకమైన పాములు. ఉన్నచోటు

INDIAN PYTHON

నుండి కదలవు ఆకలి అయినప్పుడుగానీ, లేపినప్పుడుగానీ మెల్లిగా లేచి ప్రాకుతాయి. ఎలుకలు, చిన్నచిన్న వక్షులు, నక్కలు, జింకలు, ఎద్దులు, అడవివందులు మొదలైన వాటిని తింటాయి. పైథానులు ఆహారపు ఎరను బాగా చుట్టుకుని గట్టిగా నొక్కి చంపేస్తాయి. ఎముకలను విరుగగట్టదు. పైథానులు చాలా పిరికివి. బాగా రెచ్చగొట్టి బెదరగొడితేగాని ఉద్రేకం చెందవు. పైథాను పాముల చర్మాలు చాలా విలువైనవి. దీనికోసమే ఈ పెద్దపెద్ద పాములను విస్తారంగా చంపేస్తారు

మిక్కిలి చిన్న కప్ప

ఈ అపరంశు పొడవుగా ఉండే స్త్రోగ ము కట్టి జాతులలో మిక్కిలి చిన్నది.

"ఎంతటి తీయని పూలవాసనలైననూ గాలికెదురీద జాలవు.
సత్కర్మల సౌరభాలు ఎదురుగాలిలో కూడా ప్రసరించగలవు.
సత్పురుషుని ప్రభావ పరిమళము దశదిశలూ వ్యాపించగలదు."

పనితొలగ్గం

ఉపయోగకరమైన సూచనలు

కృత్రిమంగా తయారు చేసిన వువ్వలను ఒక కప్పు మెత్తటి ఉప్పుడన్న నంచిలో వడచేసి నాలుగైదు సార్లు ఆడిస్తే తాజాగా కనిపిస్తాయి.

క్రోత్త చీపురు మొదలు వేడి ఉప్పునీటిలో నానబెడితే చివర కుంచెలు బిరుసెక్కి చాలాకాలం మన్నుతుంది.

దుమ్ముపట్టిన కుర్చీలు, సోఫాలు, బల్బులు శుభ్రం చేయటానికి వేడి నీటిలో ముంచివడళనరి గుడ్డను పిండి వాటి మీద వరచి ఒక బెత్తంతో కొట్టండి. దుమ్మును తడి బట్టలాగేస్తుంది.

నోటి దంతాలు తెల్లగా ఉండాలంటే నిమ్మరసం, ఉప్పు కలిపి తోముకోండి. లేకపోతే మెత్తటి ఉప్పుతో పళ్ళు తోముకోండి.

అలారం గడియారాలను ఒక రేకుమీద పెడితే అలారం గట్టిగా వినిపిస్తుంది.

పెనంమీద కొంచెం ఉప్పుపొడిచేసి వేడిచేసి పేవర్తో తుడిచి కడిగితే అవి శుభ్రంగా ఉంటాయి.

ఆకు కూరలు వండేటప్పుడు పంచదార ఒక చెంచాడు వేస్తే అవి ఆకువచ్చగా కంటికి అందంగా కనిపిస్తాయి.

మిరియాలుపొడి, పెరుగు కలిపి తింజే జలుబు తగ్గుతుంది.

తేనెలో మిరియాలపొడిని మరియు తులసి ఆకురసము కలిపి తింజే దగ్గు, కఫము తగ్గుతుంది.

శరీరంమీద దురదగా ఉన్నప్పుడు మిరియాలు, వేపాకు కలిపి బాగుగా నూరిత్రాగితే దురద తగ్గుతుంది.

కాలిపోయిన స్థలముపై వెంటనే తేనెను పూస్తే బొబ్బలెక్కవు.

నెయ్యి తయారుచేసినప్పుడు తమలపాకులు వేసినట్లయితే నెయ్యి కొన్నిరోజుల వరకు ఉంచినా శుభ్రముగా ఉంటుంది.

ఆవనూనె, కిరననాయిల్ సమపాళ్ళలో కలిపి, అందులో ఒక గుడ్డను ముంచి ఆ గుడ్డతో కర్ర ఫర్నిచర్ను తుడిస్తే ఫర్నిచర్లో మంచి మెరుపుదనము ఏర్పడుతుంది.

ఉల్లిపాయలు తిన్న తదుపరి ఒక చిన

“భగవంతుడు అన్నది నువ్వు పెట్టిన పేరు. కానీ అశక్తికి స్త్రీ, పురుష భేదం లేదు. దానిని భగవంతుడనే కాదు, ఇంకా ఏపేరైనా పెట్టు. ఉన్నది ఒకటే. దాన్నే నైస్సు స్వభావం అంటే అధ్యాత్మికం దైవం అంటుంది.” — అప

మలకును లేదా ఎండు దనియాలు నమిలితే
ల్లిపాయ వాసన పోతుంది

లవంగాలు నూరి నొసటిమీద వూస్తే తల
ప్పి తగ్గుతుంది.

ఆవ నూనెలో తెల్లుల్లి రెక్కలు వేసి బాగుగా
మరుగనిచ్చి ఆ నూనెను చెవిలో వేసినట్లయితే
ఏలో కురుపులు, నొప్పిమొదలగు కర్మ రోగములు
పోతాయి.

ఆరటికాయ ముక్కలు, వంకాయ ముక్కలు
ఓరిగినవి బియ్యం కడిగిన నీటిలో వేస్తే
ల్లబడవు.

పెనంపై ఉల్లిపాయ చెక్కతో ఒకసారి పామి
కొనిలు వేసుకుంటే దోసెలు బాగావస్తాయి.

తులసి ఆకుల రసంలోకేనే కలిపి వుచ్చు
ంటే జలుబు, దగ్గు నిమ్మళిస్తుంది.

తేనె, నిమ్మరసం నమభాగాలుగా వుచ్చు
ంటే కంఠం బొంగురు పోవడాన్ని ఇతర
ంతరోగాల్ని తగ్గిస్తుంది.

తేనెను సున్నంతో రంగరించి పట్టువేస్తే
కొణుకు నొప్పులు, కముకు దెబ్బ వాపులు
తగ్గిపోతాయి.

రెండు కళ్లమీదా రెండు నందివర్ణన వున్న
టునుకుని పదినిమిషాలు కదలకుండా
డుకుంటే కళ్లమంటలు తగ్గిపోతాయి.

బాగా వులిసిన మజ్జిగను రెండు, మూడు
ర్లు వుక్కిలిస్తే నోటిపూత తగ్గుతుంది.

వేడినీటిలో పెరిన నెయ్యివేసుకుని త్రాగితే
పొత్తికడుపునొప్పి తగ్గుతుంది

నల్లజీలకర్ర వేయించి ఒక చిన్నగుడ్డలో
మూట కట్టి వాసన చూస్తే జలుబు తగ్గి
పోతుంది

అద్దాలు తుడిచేటప్పుడు ఒకచిన్నకాగితం
నీటిలోముంచి తుడవండి తెల్లగా మెరుస్తాయి

సన్నటిపూసలు సూదిలేకుండా దారానికి
ఎక్కించడానికి దారం గోళరంగులో అద్ది
ఆరాక గుచ్చండి

పురికొనతాళ్లు చుట్టబెట్టి అంట్లుతోమడానికి
ఉపయోగించవచ్చు

అభివృద్ధి చెందిన దేశాలకు
13,200 మానెజర్లు
తరిలిపోయారు

భారతదేశంలో 1974 నుండి 1981 వరకు
13,200 మంది మానెజర్లు అభివృద్ధి చెందిన
దేశాలకు చలించి వెళ్ళిపోయారు

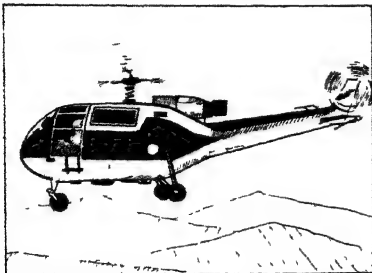
“నిర్మలమైన నరస్సులో రాయి విసిరితే అల్లకల్లోల తరంగాలు
అంతటికీ విస్తరించు కుంటాయి. అదేవిధంగా ఇతరుల
కష్టసుఖాలు, మనోభావాలు అందరం వరస్సరం పంచుకోవాలి.”

హెలికాప్టర్

ఎయిర్ ఫేసు (వాయువిమానం) కంటే ఎక్కువ అనుకూలవంతంగా తిరగడానికి అనువుగా ఉంటుంది హెలికాప్టర్ దీనిని 1907 లో ఫ్రాన్స్ లో కోర్మోన్ (Cormou) కనిపెట్టాడు.

హెలికాప్టర్లు వాటి పరిమాణపు వైశాల్యంలో భూమినుంచి పైకి, పైనుంచి భూమి మీదికి దిగగలవు ఇవి ఏదిక్కుగానైనా వెనుకకు,

ప్రక్కలకు కూడా ఎగురగలవు నిటారుగా పైకి వెళ్ళగలవు. గాలిలో స్థిరంగా ఉండగలవు

హెలికాప్టర్లకు ఒకపెద్దహరిజాంటల్ రోటారు (తిరిగే రెక్క) పైన తిరుగుతుంటుంది. సామాన్యమైన ఎయిర్ ప్లేన్ రెక్కలాగే రోటారు హెలికాప్టరును పైకి ఎత్తుతుంది. రోటారు వేగాన్ని మార్చుటవల్ల మరియు భేడుల కోణాన్ని మార్చుటవల్ల పైలట్ హెలికాప్టరుని పైకి క్రిందికి వెళ్ళుటట్లు లేక ఒకే చోట తిరిగేటట్లు చేస్తాడు. సిన్సింగ్ రోటారును కదుపుతూ హెలికాప్టర్ మర్గాన్ని నియంత్రించవచ్చు. హెలికాప్టర్ వెనుక భాగంలో ఒక రోటారు మెయిన్ రోటారుకు ఎదురుగా ననుకోణంలో ఉంటుంది. సిన్సింగ్ భేడులు హెలికాప్టరును అదుపులో ఉంచుతాయి

కొన్ని హెలికాప్టర్లలో వరుసగా ఒకదానిప్రక్క ఒకటి లేక ఒకదానిపైఒకటి రెండురోటార్లు

అమర్చబడి ఉంటాయి. ఒకే రోటార్ హెలికాప్టర్ సాధారణమైనది చిన్న హెలికాప్టర్లకు పిష్టన్ ఇంజనులు అమరుస్తారు. మిక్కిలి అధిక శక్తివంతమైన హెలికాప్టర్లు గాస్ టర్బైన్లతో తిరుగుతాయి. వీటినే టర్బ్ కాప్టర్స్ లేక జెట్ హెలికాప్టర్లు అంటారు వీటిని ముఖ్యంగా సైనికులు ఉపయోగిస్తారు. వీటిలో కొన్ని గంటకు 320 కి.మీ ల పైబడిన వేగంతో ఎగురుతాయి.

సముద్రంలో అవదలో చిక్కిన వారిని రక్షించడానికి హెలికాప్టర్లు ఉపయోగించబడతాయి. రోడ్ల రవాణా సౌకర్యంలేని చోట పెద్దపెద్ద భారాలను చేరదీయడానికి, సైనికులను యుద్ధభూమికి చేర్చడానికి, ఎరువులు చల్లడానికి, కీటకనాశిని మందులను, కలుపు నాశిని మందులను చల్లడానికి దీనిని ఉపయోగిస్తారు. విత్తనాలు చల్లడానికి కూడా హెలికాప్టర్లు ఉపయోగపడుతున్నాయి

(మిగతా 56 వ పేజీలో)

STATEMENT ABOUT OWNERSHIP AND OTHER PARTICULARS ABOUT NEWSPAPER "WISDOM" MADRAS-600 004

FORM IV (See Rule B)

1 Place of Publication	MADRAS
2 Periodicity of Publication	MONTHLY
3 Printer's Name	K V GOVINDA RAO
Nationality	INDIAN
Address	Printed at: M/s. Desh Publications (P) Ltd 267-B Royapettah High Road Madras - 600 014
4 Editor's & Publisher's Name	K V GOVINDA RAO
5 Nationality	INDIAN
6 Address	9, Desika Road, Mylepore, Madras - 600 004
7 Name & Address of individuals who own the Newspaper and partners	WISDOM PUBLICATIONS 9, Desika Road, Mylepore Madras - 600 004

I K V GOVINDA RAO hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief

Dated 1-3-90
Madras - 600 004

(Sd) K.V. GOVINDA RAO
Editor & Publisher
"WISDOM"

“ప్రజా సంక్షేమం కోసం, దేశం మేలుకోసం అచరణలో ఏకతానికి భావాల్లో బాహుళ్యత అవరోధం కాబోదు.”

తెలుగు సవల

సీతా రవిచంద్రన్

దేశ కాలానుగుణ్యంగా మనవుని ప్రగతి బహుముఖంగా ఉంటుంది బహుముఖంగా ప్రభువించిన ప్రగతి సంస్కృతి. మత సాంప్రదాయాలు, సాహిత్యము, వాస్తు, శిల్పకళ, చిత్రకళ, సంగీతం, నృత్యం, నాటకం మొదలైన వన్నీ సంస్కృతికి రూపం కల్పిస్తాయి.

చిలకమర్తి

తెలుగు భాష (తెనుగు, ఆంధ్రము)లో అవతరించిన సారస్వతము, తెలుగు సాహిత్యము. ఇదే తెలుగు వాఙ్మయం. వస్తువు ఏదైనా రచనా ప్రక్రియ ఎట్లున్నా - అది రసానంద జనకమైతే అది సాహిత్యం అనిపించు కుంటుంది. సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకుని రచయితలు సాగించిన రచనలు సాహిత్యంలో వివిధ ప్రక్రియలుగా రూపొందుతాయి.

11వ శతాబ్దంలో నన్నయ మొదలు నేటి వరకూ తెలుగులో వివిధ ప్రక్రియలు అవిర్భవించాయి. భారతీయ విజ్ఞాన సర్వస్వం అని చెప్పుకోదగిన సంస్కృత భారతాన్ని ప్రభువు ప్రోత్సాహం మీద వైదిక మత ఉద్ధరణకు

నన్నయ భట్టారకుడు తెలుగులోకి అనువదించాడు. శైవమత ప్రచారానికి దేశీ కవితా మార్గంలో శివకవుల పండితారాధ్య చరిత్రము, బసవ పురాణము వంటి ద్విపద గ్రంథాలు బయలుదేరాయి తిక్కన కాలంలోను, ఆ తరువాత సంస్కృత పురాణాలు ఆంధ్రీక రింపబడ్డాయి. అనేక కథాకావ్యాలు ఉచ్చ వింఛాయి తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో స్వర్ణయుగం అని చెప్పుకోదగిన 16వ శతాబ్దంలో అనేక ప్రబంధాలు వెలువడ్డాయి. క్షేత్ర మహాత్మాలు, ద్వ్యర్థికావ్యాలు, త్ర్యర్థికావ్యాలు, కల్పిత కథాకావ్యాలు, శ్లేష కావ్యాలు, శుద్ధాంధ్ర కృతులు, నిరోఢ్య చిత్రకావ్యాలు వచ్చాయి 17-18 శతాబ్దాలలో తంజావూరు, మధుర, వుడుక్కోట సంస్థానాలలో తెలుగు సాహిత్యంలో యక్షగానాలు, కీర్తనలు, పదాలు, మోహ శృంగారాత్మకమైన కావ్యాలు, వచనకావ్యాలు, చిత్రకావ్యాలు, దండకాలు, శతకాలు, ఛందోవ్యాకరణాలకార లక్షణ గ్రంథాలు, నిఘంటువులు వచ్చాయి. 18వ శతాబ్దం వరకు వెలసిన ప్రాచీన సాహిత్య ప్రక్రియ సంస్కృత భాషా ప్రభావితము. ముఖ్యంగా రాజాశ్రితము. సాహిత్యమంతా పండితైక వేద్యంగా ఉండేది.

విక్రమగా పెరిగిపోతున్న చెత్తచెదారం

యూఎస్ఎల్ నవంబర్ 12 శాతం స్థానిక పుణ్యవార్తాం అధికంగా పెరిగిపోతున్న మొత్తం భాషానికంటే ఎక్కువగా గోతులైన స్థానిక భాషానికంటే ఎక్కువగా పెరుగుతున్న చెత్తచెదారం

“విజ్ఞానశాస్త్రానికి నీతినియమాల పరమైన నిషేధాలు ఉండాలి.”

19వ శతాబ్దం నుంచి నేటివరకూ కొనసాగు తూర్పు సమస్యసాహిత్య ప్రక్రియ స్వాతంత్ర్యానికి ముందు దేశం ఆంగ్లేయుల పాలనలో ఉంది ఆంగ్లేయుల వల్ల, వారి సాహిత్య సంపర్కం వల్ల, జాతీయ భావప్రేరణ వల్ల, ఆలోచనా సరళిలో అనేక మార్పులు వచ్చాయి ఇది సాహిత్య భాషా ప్రభావితం ప్రజాశ్రుతిము, జన సామాన్య వేద్యము ఈ సమస్య సాహిత్య ప్రక్రియలో కథలు, కథానికలు, నవలలు, ప్రహసనములు, స్వీయచరిత్రలు, వ్యాసాలు, ఉపన్యాసాలు, విమర్శనలు బయలుదేరాయి 11వ శతాబ్దంనుంచి ప్రవృద్ధిపొందుతూ వచ్చిన సువిశాల సాహిత్య ప్రక్రియలో 19వ శతాబ్దం చివరి భాగంలో (1872) నవల ఉద్భవించింది. దక్షిణాది భాషలలో తెనుగే నవల రచనలో ముందంజ వేసింది. నవల ఒక విశిష్టమైన సాహిత్య ప్రక్రియ. కల్పనలతో కూడిన ఒక దీర్ఘమైన ఉపానిర్మిత కథ లేక చరిత్రాత్మక కథ. వాస్తవ జీవితానికి సంబంధించిన స్త్రీ, పురుష పాత్రలు, నన్ని వేళాల్లా కలిగి ఉంటుంది. ఇంగ్లీషు భాషలో పరిచితులైన మన దేశీయులను ఆ భాషలో నావెల్ (Novel) ఎక్కువగా ఆకర్షించింది సంఘంలో అనేక సమస్యలు బయలుదేరాయి స్వాతంత్ర్యం సంపాదించాలనే తపన ఏర్పడింది స్త్రీవిద్య, పునర్నివాహం, బాల్య వివాహం మొదలైన వాటిని సంస్కరించాలనే భావన ఏర్పడింది. రాజా రామమోహన్ రాయలు, కందుకూరి వీరేశలింగం వంటులు, ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగర్ వంటి సంస్కరణ కర్తలు బయలుదేరారు. సంఘ సంస్కరణతో పాటు భాషా విషయకంగా కూడా వీరు ఎన్నో మార్పులు తీసుకు వచ్చారు ఈ మార్పువల్ల సాహిత్య సాగరంలో ఉద్భవించింది నవల మొదటి రోజులలో ఈ నవలని నవీన ప్రబంధమని,

పదన ప్రబంధమని, అభ్యాసక అని పిలిచేవారు గుజరాతీ, మహారాష్ట్ర, కన్నడ భాషలలో నవలను కాచంబరి అంటారు తెలుగులో మాత్రం ఇంగ్లీష్ 'నావెల్' అనే పదాన్ని తద్భవం చేసుకుని నవల అని పిలుస్తున్నాము

1864 లో కొక్కొండ వెంకట రత్నం వంతులు గారు ప్రకటించిన 'మహాశ్వేత' సంస్కృత భాషలోని 'కాదంబరి'కి తెలుగు అనువాదము. ఇదే మొదటి నవల అని కొందరు అంటారు అటు తరువాత 1872లో నరహరిశెట్టి గోపాల కృష్ణశెట్టిగారు రచించిన 'శ్రీరంగ రాజచరిత్ర' సమకాలిక జీవిత చరిత్ర ఇదే మొదటి నవల అని మరికొందరి అభిప్రాయం ఏదే ట్టున్నా 1878 లో కందుకూరి వారు రచించిన 'రాజశేఖర చరిత్ర' తెలుగులో స్వతంత్రమైన నవల రచనకు దారి చూపింది దీనికి మరో పేరు 'వివేక చంద్రిక'. అనాటి ఆంధ్రదేశ సాంఘిక పరిస్థితులకు రాజశేఖర చరిత్ర దర్శనము వంటిది

వీరు రచించిన మరియొక నవల సత్యరాజా పూర్వదేశయాత్రలు. శ్రీవంతులుగారు ప్రప్రథమ నవలను వ్రాయడమే గాక అటువంటి నవలలు

(54 వ పేజీ తరువాయి)

V-12 అని చెప్పబడే సోనియెట్ Mil Mi-12 హెలమ్బర్ ప్రపంచంలో మిక్కిలి పెద్ద హెలికాప్టర్ దీనిభారం 1033 టన్నులు ఇది నాలుగు 6500-hp టర్బోప్రాప్స్ ఇంజన్లతో నడువ బడుతుంది 3700 మీటర్ల రోహారు అంచుల నుండి దీని నిడివి 67 మీటర్లు.

మే 1971లో రక్షణ కార్యక్రమంలో ఎవరెస్ట్ శిఖరానికి ఈశాన్యదిక్కుగా 7,000 మీటర్ల ఎత్తుమీద దిగడం హెలికాప్టర్ రికార్డు లాడింగ్.

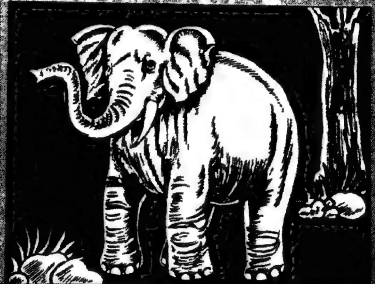
“పురుషార్థ సాధకాలైన ధైర్యసాహసాలు లేకుండా సందేహాలతో తికమకలు పడేవారికి శాంతి, సుఖం, ఆనందం ఉండవు.”

అనేకం తెలుగులో రావడానికి 'చింతామణి' అనే పత్రికను స్థాపించి (1892-99) నవల రచనను ప్రోత్సహించారు ఈ పత్రికలో నవల రచనకు నిబంధనలను ప్రకటించారు. వీటిని అనుసరించి కవులలో రచనా వ్యాసంగం అధికమైంది చింతామణి పత్రిక ప్రకటనను అనుసరించి రామచంద్ర విజయము, హేమలత, అపాల్యబాయి, సౌందర్యతిలక, కర్పూర మంజరి మొదలైన ఉత్తమ నవలలు రచించిన శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం గారు, వివేక విజయం రచించిన గొట్టేటి కనకరాజుగారు, త్రివిక్రమవిలాసం రచించిన టేకుమళ్ల రాజగోపాలరావు, సంజీవరాయ చరిత్ర వ్రాసిన తల్లాప్రగడ సూర్యనారాయణ రావుగారు, ధర్మవతీ విలాసం, మాలతీ రాఘవము మొదలైనవి రచించిన ఖండవల్లి రామచంద్రుడు మొదలైనవారు బహుమతులను పొందారు ముఖ్యంగా వీరు రచించిన నవలలలో ఎక్కువ భాగము ఇతర ప్రాంతాల చరిత్రకు ప్రాముఖ్యతనిచ్చారు

ఆంధ్రదేశపు చరిత్ర కథలకు ప్రాధాన్యమివ్వాలనే తలపుతో ఇటువంటి రచనలకు పోటీలు పెట్టి కొమర్రాజు వెంకట లక్ష్మణ రావుగారు విజ్ఞాన చంద్రికా మండలిని ప్రారంభించి తెలుగులో చరిత్రకు సంబంధించిన నవలల రచనను ప్రోత్సహించారు అలాడు విజ్ఞాన చంద్రికా మండలివారు 'విజయనగర సామ్రాజ్యము' (దుగ్గిరాల రాఘవ చంద్రయ్యగారు), 'ఏమలాదేవి' 'అస్తమయము' (భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు), 'రాయచూరు యుద్ధము' (కేశవరపు వెంకట శాస్త్రి) ప్రకటించారు ఆంధ్ర ప్రచారిణి, సరస్వతి, వేగుచుక్క, రామవిలాస గ్రంథమాలలద్వారా అనేక చారిత్రిక నవలలు వచ్చాయి. అడవి బాపిరాజుగారు హిమబిందు (సాతవాహనులనాటి కథ), గోనగన్నా

రెడ్డి (కాకతియుల నాటికథ) రచించారు వీటిలో ముఖ్యంగా అనాటి చారిత్రిక పరిస్థితులతోపాటు ఆకాలపు ఆచార వ్యవహారాలు, కాల విజ్ఞానము, అభిరుచులు గోచరిస్తుంటాయి. విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారు ఏకవీర, ధర్మచక్రము, వేయవడగలు, కడిమిచెట్టు మొదలైనవి రచించారు. వీరి ఏకవీర విశిష్టశైలితో ఉంటుంది దేశస్వాతంత్ర్యం సిద్ధించిన తరువాత నవల రూపురేఖలు సిద్ధించుకుని పరిపూర్ణతను పొందింది వారి సరసింహశాస్త్రిగారి (నారాయణ భట్టు, రుద్రమదేవి) నేలటూరి వెంకట రమణయ్యగారి (మధుమావతి, ఛత్రగ్రహిణి) తెన్నేటి సూరి (చెంగిజ్ ఖాన్) మొదలైన రచయితలు వచ్చారు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయంవారు పోటీలు పెట్టి క్రొత్త నవలలకు దోహదం కలిగించారు.

ఏనుగు నాడి నిమిషానికి 25 సార్లు కొట్టుకుంటుంది

పరిశీలన ముగిసిన నాడి నిమిషానికి 25 సార్లు కొట్టుకుంటుంది. ఒకచిన్న వ్యవస్థాపక నిమిషానికి 200 సార్లు కొట్టుకుంటుంది-ఇది ఆశాంశలో ఎక్కువ. ఎక్కువగా ఉండేది. ఎక్కువ వేగంతో చినిమియించుకుంటుంది కాబట్టి ఏనుగు నాడి నిమిషానికి 25 సార్లు మాత్రమే కొట్టుకుంటుంది.

“పరిస్థితులతో రాజీవడి సర్దుకు పోవడం కాదు,
అవసరమైనప్పుడు దృఢంగా వ్యవహరించడమే మానవత్వము.”

అందులో మల్లాది వసుంధర (తంజావూరి పతనం, దూరపు కొండలు), ధూళిపాళ శ్రీరామమూర్తి, పిలకా గణపతి శాస్త్రిగారు నవలలు రచించారు. నవల అవతరించిన సమయంలో కాగితం చౌక, పాఠకుల సంఖ్య అధికం ఆ కాలంలోనే ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథమాల వెలసింది తెలుగు వాతావరణంతో పాదగ బడిన నవలలు వేలకు వేలు వచ్చాయి సరస్వతి గ్రంథమాల వెలసింది. వాడుక భాషలో అనేక అనువాదాలు, అనుకరణలు నవలలుగా ఉద్భవించాయి. ప్రభాత్ కుముద్ ముఖోపాధ్యాయ బెంగళీ నవలకు శివశంకర శాస్త్రిగారి 'కుంకుమ భరిణి' తెలుగు అనువాదము. చలంగారి శశిరేఖ, దైవమిచ్చిన భార్య, మైదానం, కన్నటి కాలువ, బ్రాహ్మణీకం మొదలైన నవలలు ప్రీ పురుషుల స్వేచ్ఛా జీవనము శ్రేయోదాయకమని ప్రతిపాదించాయి. వీరు ప్రతిపాదించిన స్వేచ్ఛా ప్రణయం విప్లవాత్మకమైనది.

1872 నుండి నేటివరకు నవలా సాహిత్యం రకరకాల ఇతివృత్తాలతో వివిధ సంస్కరణలకు ప్రాతినిధ్యం వహించింది. 1872-1920 వరకు ప్రారంభదశలో వ్యక్తి సంస్కారం, నీతి ప్రాధాన్యం, నూతన విజ్ఞానం ముఖ్యం పరంపరాగత మూల్యాల కైఫీత్యం వస్తువుగా వీరేశలింగం, చిలకమర్తి వేంకటపాఠ్యశ్రీక కవులు నవలలు రచించారు. ఈ ప్రారంభయుగాన్నే అనువాద యుగం లేక చారిత్రక నవలయుగం అని చెప్పుకోవచ్చు.

తరువాత 1920 నుండి 1947 వరకు ఉన్నవ, విశ్వనాథ, చలం, బాపిరాజుగార్ల సూతన మూల్యాల అన్వేషణతో, అత్యు విశ్వాస స్ఫురణతో, ప్రణయతత్వ విచారణతో జాతి యోధ్యమంలో అనేక నవలలు వచ్చాయి. దీనినే వికాసయుగం అని చెప్పుకోవచ్చు.

స్క్రీమాన్ ట్రాయ్ ప్రదేశాన్ని కనుగొన్నాడు

సుమారు ఒక శతాబ్దం ముందు సుప్రసిద్ధ జర్మన్ వ్యాపారస్థుడు మరియు పురాశిల్ప వస్తు శాస్త్రజ్ఞుడు అగు హీన్రిచ్ స్క్రీమాన్ ట్రాయ్ ప్రదేశాన్ని హెలెన్ నగరాన్ని, హెరామర్ బ్రోజన్ యుద్ధ ప్రదేశాలను కనుగొన్నాడు. ఇది ఈనాడు ఆధునిక టర్కీ ఏజియన్ తీర ప్రదేశంలో ఉంది. చివరగా 1932-1938 సంవత్సరాల మధ్య కార్ల్ డబ్ల్యు.బ్లెగెన్ మరియు సిన్ సివాట్టి యూని వర్సితీలో పురాశిల్ప వస్తు శాస్త్రజ్ఞులు ట్రాయ్ లో పరిశోధనలు చేసారు. అనాటి నుండి ఈ ప్రదేశం పూర్తిగా ధ్వంసం చేయబడింది. అనధికార పూర్వకంగా ఇచ్చట అనేక నుండి త్రవ్వకాలు ప్రారంభించారు. పురాశిల్ప వస్తు పరిశోధనలకు డయర్బర్ బెంజ్ ఒక కొత్తరకం యూనిమాగ్ జీప్ ను తయారు చేసారు. దీనినే "అర్కయోమాటైలో" అన్నారు. ముఖ్యంగా ట్రాయ్ మరియు ఇతర ప్రదేశాలలో త్రవ్వకాలకు, క్రిల్లింగ్ లకు దీనిని ఉపయోగించారు. ట్రాయ్ ప్రదేశాన్ని మనో చెప్పిన ప్రకారం ట్రాయ్ లో ఇంకా అనేక రహస్యాలూ, భయంకర వదలెడు పురాశిల్ప వస్తు శాస్త్రజ్ఞులు మరియు శతాబ్దం చాటు అతి శాలభం గా ఉన్న ఈ త్రవ్వకాలు పరిశోధనలు చేయవచ్చు అని వీరు చెబుతున్నారు.

—అప్పారావు పీఠర్, నాగార్జునం

"మనసులోని మాలిన్యాన్ని మటుమాయం చేసుకోగల మానవుడే ప్రజ్ఞాధనుడు"

1947-1960 వరకు మనోవైజ్ఞానిక యుగంగా చెప్పబడిన ఈ యుగంలో నవల పరిధి మరింత విస్తృతం అయింది. నవలలో మనో విశ్లేషణ, అంతర్నిర్వహణకు సంఘర్షణ, మానవుని లోకీక లక్షణం ప్రాధాన్యత వహించాయి. ఈ యుగంలో గోపీచంద్, బుచ్చిబాబు, వారి సరసింహశాస్త్రి, కుటుంబరావు మొదలైన నవలా రచయితలు ప్రసిద్ధి పొందారు.

1960 నుంచి నేటివరకూ ఇటీవలి దశలో రాచకొండ విశ్వనాథశాస్త్రి, శ్రీదేవి, లత, బలివాడ మొదలైన వారు కొన్ని ప్రసిద్ధ నవలలను రచించారు. ఈ యుగంలో రచయితలతో పాటు రచయిత్రులు కూడా అధికంగా నవలలు వ్రాయడం ప్రారంభించారు. స్త్రీ పాఠక సంఖ్య అధికం అయింది వాసిరెడ్డి సీతాదేవి, లత, ముప్పాళ్ల రంగనాయకమ్మ ఇంకా అనేక మంది తిరుగుబాటు ధోరణిలో అనేక నవలలు వ్రాసారు. వీరు ముఖ్యంగా స్త్రీలకు ఇంకా స్వేచ్ఛ ఉండాలని, ఆలోచనా ధోరణిలో అభివృద్ధి ఉండాలని అంటూ చెప్పదలచుకున్న భావాలను ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో తమతమ రచనలలో స్పష్టంగా రచించారు. అనేక వారపత్రికలు, మాసపత్రికలు నవలలకు ప్రోత్సాహమిస్తున్నాయి. మధ్య తరగతి కుటుంబ కథలను ఇతివృత్తంగా గ్రహించి వ్రాయడం ప్రారంభించారు.

పుస్తకాన్ని చదివినవ జేయడంలో కథకు ప్రాధాన్య మిచ్చేవి అవరాధ పరిశోధక నవలలు. వీటిని ముఖ్యంగా పాశ్చాత్య భావల నుండి తెలుగువారు అనేకం అనువాదాలు చేసారు. సాంఘిక నవలలు లాగే రాజకీయ సమస్యలను ప్రతిబింబిస్తూ అనేక నవలలు ఉన్నాయి. నేడు పత్రికలలో దారావాహిక నవలలు ప్రచురింపబడుతున్నాయి. హాస్యరస ప్రధానంగా నవలలు వెలువడ్డాయి. శాస్త్ర విజ్ఞానంతో పాటు మనోవిజ్ఞాన శాస్త్రం బ్రహ్మాండంగా

అభివృద్ధి పొందింది. ఫ్రాయిడ్, జేమ్స్ జాయిస్, జీన్ పాల్ సాత్రె మున్నగువారు నవల రచనలో విప్లవం సాగించారు. ఈ పద్ధతిలో చాలా తెలుగు నవలలు వచ్చాయి. పన్నున్నాయి. రధానిర్వాణంలోను, సన్నివేశముల పేర్లులోను విశిష్టమైన నవలలు దెంకటి పార్వతీశ కవులు, జోన్నలగడ్డ వారు, తాపీ ధర్మరావు గారు, ఆరుద్ర, శారద, కెంపరావు, కొమస్వారి సాంబశివరావు గారు రచించారు. ఇంగ్లీషులో ఎన్నిరకాల నవలలు ఉన్నాయో అన్నిరకాలు తెలుగులో వచ్చాయి. అనువాదాలు, అనుకరణములు, స్వతంత్ర రచనలు, జేబునవలలు, రైల్వేనవలలు అనేకం వచ్చాయి.

హెక్టరుకి అధిక దిగుబడి పొందాలంటే?

సాంఘిక అధికంగా దిగుబడిని పొందాలంటే కరువునాశం, ఎరువు వినియోగం ప్రోత్సహించాలి. ఇప్పుడు మనదేశంలో హెక్టరుకి ఏడాదికి ఎరువుల వాడకం 46 కి.గ్రా.లు. ఎరువుల వినియోగం వాగ్లాండ్లో హెక్టరుకి 25 కి.గ్రా.లు అయితే మనదేశంలో 151 కి.గ్రా.లు. పొండచ్చేనిలో 231 కి.గ్రా.లు.

— యోజనా సాహస్యం

“వినదగు నెవ్వరుచెప్పిన వినినంతనే వేగపడక వివరింపదగున్, కనికల్ల నిజము తెలిసిన మనుజుడె పో నీతిపరుడు.”

గొరిల్లా

ఉషానాథ్

గొరిల్లా మిక్కిలి పెద్ద శరీరం, భయంకరమైన రూపముగల ప్రాణి. అతి స్థూలంగా భయోక్తాతంగా కనిపించినా సాధారణంగా గొరిల్లాలు అతిశాంతియుతంగా జీవితం గడుపుకుంటాయి.

గొరిల్లాలు మానవజాతికి అత్యంత సన్నిహితమైనవని ఆధునిక జీవరసాయనిక శాస్త్రవరిశోధనలు తెలియజేస్తున్నాయి. దీనిని అనుసరించి గొరిల్లాలను మానవజాతి (హోమినిడే) క్రింద విభజించారు.

అడవిలో బాగాపెరిగిన మగగొరిల్లా 170 సెం.మీ.ల ఎత్తుగా ఉండి, 160-250 కి.గ్రా.లు భారం తూగుతుంది. కానీ వీటిని వట్టుకుని పెంచినప్పుడు గొరిల్లాలు అతి స్థూలంగా పెరిగిపోయి 340 కి.గ్రా.ల భారం వరకూ తూగుతాయి. అడగొరిల్లాలు సాధారణంగా 150 సెం.మీ.ల ఎత్తుగా ఉండి సుమారు 90 కి.గ్రా.ల బరువు ఉంటుంది.

గొరిల్లాలు వృట్టుక నుంచి కారునలుపు రంగులో ఉంటాయి. వెంట్రుకలు నల్లగాగానీ, కొంచెం ఎరుపురంగులోగానీ ఉంటాయి. బాగా పెరిగిన మగ గొరిల్లాల వీపుమీద తెల్లటి వెండి రంగు మోపురం ఉంటుంది. దీనిమీద వెంట్రుకలు ఇతర భాగాలమీద వెంట్రుకలు కంటే పొట్టిగా ఉంటాయి. వయస్సు ముదిరిన కొద్దీ మగ, అడ గొరిల్లాలు బూడిద వర్ణంగా మారతాయి.

గొరిల్లాకి బాగా ఒత్తుగా పెరిగిన దట్టమైన కనుబొమలు, పొట్టికాళ్లు, నిడుసాటి భుజాలు, పెద్దపెద్దచేతులు, పాదాలు ఉంటాయి. ఇవి నాలుగు కాళ్ళమీద నడుస్తాయి. ముఖ్యంగా ముందు శరీరభాగం అంతా మోకాళ్ళమీద మోపి నడుస్తాయి. తలముందు భాగము విశాలంగా ఉంటుంది. చెవులు మాత్రం చిన్నవిగా తలకు అంటి ఉంటాయి.

గొరిల్లాలు ఉష్ణమండలపు అడవులలోను, మధ్య ఆఫ్రికా వర్షతప్రదేశాలలోను నివసిస్తాయి. పెద్ద శరీరం ఉండటంవల్ల ఇవి సాధారణంగా భూమిమీద తింటూ నంచరిస్తాయి. దవడలు చాలా బలిష్ఠంగా ఉండడంచేత గట్టిచెట్లబెరడు, లావుసాటి కొమ్మలు, వ్రేళ్లు, అకులు, కాయలు, పళ్లు తింటాయి. పగటిపూటంతా వచ్చిఅకులు, తీగలు తింటూ నంచరిస్తాయి.

ఇవి అభ్యాసాన్ని అనుసరించి 5 మొదలు 30 గొరిల్లాలు గుంపులు, గుంపులుగా నివసిస్తాయి కానీ కొన్ని పెద్దగొరిల్లాలు ఒంటరిగా అడవులలో విచ్చలవిడిగా తిరుగుతూంటాయి. వీవు తెల్లగా ఉండే సిల్వర్ బ్యాక్ గొరిల్లా గుంపుకి నాయకుడిగా ఉంటూ అగుంపును రక్షిస్తుంది.

“విన్నదానిని మననం చేసుకోడం వివేకుల లక్షణం.”

నాయకుడిగా ఉండే గొల్ల వాళ్ళనేయబడ్డప్పుడు గుంపులో తక్కిన గొల్లలు అన్నీ ఎటువంటి అటంకం కలిగించకుండా వాళ్ళను కోరుకుంటాయి.

గొల్ల గుంపులు ఏచులవిడిగా 7 మొదలు 25 చ.కి.మీ.ల మైతల్యంలో తిరుగుతాయి. సూర్యాస్తమయం అయిన తరువాత ఎక్కడ ఉంటే అక్కడ సంధ్యచేత గూటిని నిర్మించు కుంటాయి. భూమిమీద లేక చెట్లమీద ఆకుల తోను, కొమ్మలతోను పడకను తయారు చేసు కుంటాయి. ప్రతీరోజు సాయంకాలం ఎప్పటి కప్పుడు ఈ పడకలను ఏర్పాటు చేసుకుంటాయి. మూడు సంవత్సరాల లోపు పిల్లగొల్లలు తల్లి మాటున ఉంటాయి. తల్లి ప్రక్కనే పడు కుంటాయి.

గొల్లలకు ప్రత్యేకంగా జతకట్టే కాలం ఉండదు. సాధారణంగా 260 రోజులు గర్భం ధరిస్తాయి. క్రొత్తగా పుట్టిన గొల్లలు 1.8 మొదలు 23 కి.గ్రా.లు బరువు ఉంటాయి. సాధారణంగా బూడిద వర్షము చేరినఎరువు రంగులో ఉంటాయి. తలమీద బొడ్డుగా వెంట్రుకలు పెరిగి ఉండవు. కొద్దిరోజులలోనే చర్మం నలుపెక్కి పోతుంది. సాధారణంగా మొదటి లేక రెండవవారంలో చిన్నగొల్లలు కళ్ళు తెరుస్తాయి. 9 వారాలకు ప్రాకటం మొదలు పెడతాయి. 9వ నెలకు బాగా నడవడం ప్రారంభిస్తాయి. చిన్న చిన్న గొల్లలు మూడు సంవత్సరాలు పచ్చేదాకా తల్లిని అంటిపెట్టుకునే ఉంటాయి. తల్లి గొల్లలు పిల్లలను చాలాప్రేమగా చూసుకుంటాయి ఏ అపాయం రాకుండా రక్షిస్తూంటుంది.

ఆడగొల్లలు 6 సంవత్సరాలకు, మగ గొల్లలు 7 లేక 8 సంవత్సరాలకు పెద్దవి అవుతాయి. కానీ 14 సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చేవరకు మగవి పెరుగుతుంటాయి. గొల్లలు

మానవుని వల్ల ఏ అపాయం లేకుండా ఉంటే 40 లేక 50 సంవత్సరాలు జీవిస్తాయి.

ఆడవులలోను, ఇతర ప్రదేశాలలోను వీటినివానయోగ్యమైన ప్రదేశాలు నశించి పోవడం వల్ల ఈ జాతి బాగా తగ్గిపోయింది. అన్నిటికంటే బలవంతంగా వీటిని జూలలో పెట్టడం వల్లే ఇవి ఎక్కువగా నశించిపోతున్నాయి జూలలో ఉంచబడే ప్రతీ ఒక్కొక్క గొల్లకి అధమం 50 గొల్లలు చంపబడుతున్నాయి

- 'సిఇఇ ఎన్ ఎఫ్ ఎస్' సౌజన్యంతో

గబ్బిలాలు రాత్రి విగిరే కీచికాలను తింటాయి

పెద్ద చెట్ల దెక్కలలో రాత్రిపూట వసవలించే గబ్బిలాలు ఎలాకట్లా ఉంటాయి. ఇవి ఎటువంటి కేవలమనాశివాదుల విగిరే దూకులు నడిపించే పరికాలు మొదలైన వాటిని తింటుంటాయి. చిన్న వయసులోను గబ్బిలం ఒక కంటే 60కి దూకులు వల్ల ఉంటుంది. వచ్చినదేశాలలో గబ్బిలాల గురి పరిగి వీజానాథ మరయు వలెగ వసవలించే వలె తలచి ఎక్కువ దూర వలెగ వీజానా మొదలైన దేశాలకు వలెగ వీజానా లభిస్తుంటాయి.

- 'సిఇఇ ఎన్ ఎఫ్ ఎస్' సౌజన్యంతో

“సుఖానికి పొంగక, దుఃఖానికి క్రుంగక నిలిచినవాడే. ధీరోదాత్తుడైన నాయకుడు.”

పరిణామగమనములు

విలియం గిల్బర్ట్ గ్రేస్ (1848-1915) ఇంగ్లీషు క్రికెట్ యోధుడు మరియు సుప్రసిద్ధ వైద్యుడు క్రికెట్ జీవితంలో ఇతడు మొత్తం 54,904 పరుగులు చేసాడు 126 సెంచురీలు కొట్టాడు 2876 వికెట్లు తీసాడు

* * *

సర్ జాక్ హబ్స్ (1882-1963) ఇంగ్లీషు క్రికెట్ ఆటగాడు మరియు ఒపెనింగ్ బ్యాట్స్ మన్. ఇతడు చేసిన 61,237 పరుగులలో 5,410 పరుగులు 61 టెస్ట్ మ్యాచ్ లో చేసాడు 197 సెంచురీలు కొట్టి రికార్డు స్థాపించాడు

* * *

జానీ వీన్ ముల్లర్ గొప్ప ఈతగాడు. ఇతడు 1924 మరియు 1928 సంవత్సరాల మధ్య 5 ఒలింపిక్ స్వర్ణ పతకాలను గెలుచుకుని 24 ప్రపంచ రికార్డులను స్థాపించాడు 'టార్జానా'గా సటింధి ప్రసిద్ధి పొందాడు

* * *

ఎమిల్ జాబ్ పెక్. జెకోస్టేవియాకు చెందిన మిడిల్ మరియు లాంగ్ డిస్టెన్స్ రన్నర్ ఇతడు 18 ప్రపంచ రికార్డులను స్థాపించాడు ఇతడు గెలుచుకున్న 4 ఒలింపిక్ పైటిల్స్ లో 5,000 మీటర్ల ఫ్రైలిల్, 10,000 మీటర్ల రికార్డు, 1952 లో మరాథాన్ ఉన్నాయి

* * *

బిల్లీ జీనోకింగ్ అమెరికా దేశపు సుప్రసిద్ధ టెన్నిస్ ఆటగాతై. 6 సార్లు వింబుల్ డన్ ఛాంపియన్ పదవిని పొందింది ఒక్క సంవత్సరంలో 1,00,000 డాలర్లు గెలుచుకున్న మొట్టమొదటి క్రీడాకారిణి.

మైఖేలంజిలో (1475-1564) ఇటలీ దేశపు గొప్ప శిల్పి మరియు చిత్రకారుడు ఇతడి చిత్రం 'లాస్ట్ ఇడ్డిమెంట్', రోము ఇటలీలో సిస్టైన్ చర్చి ప్రైవేటుమీద వేసిన చిత్రం చాలా ప్రసిద్ధి పొందాయి సిస్టైన్ చర్చి ప్రైవేటుమీద మానవుని సృష్టి పెద్దవరద (great flood) మొదలైన బైబిల్ కథలు ఇతడు చిత్రించాడు రోమ్ నగరంలో సెంట్ పీటర్స్ చర్చికి బ్రహ్మాండమైన డోము రూపకల్పన ఇతడి శిల్ప కళానైపుణ్యాన్ని చాటుతుంది

* * *

యూక్లిడ్ (330-260 బిసి) ప్రాచీన గ్రీసు దేశపు గొప్ప గణిత శాస్త్రజ్ఞుడు గణిత శాస్త్రాభ్యాసానికి ప్రాతిపదికగా ఇతడి 'ఎలిమెంట్స్ ఆఫ్ జామెట్రి' ఇప్పటికీ ఉపయోగపడుతుంది

* * *

చార్లెస్ బాబేజ్ ప్రఖ్యాత బ్రిటిష్ వైజ్ఞానిక శాస్త్రవేత్త ఇతడు మొట్టమొదట 1812లో ఆటోమాటిక్ కాలిక్యులేటింగ్ మెషినుకి అవసరమైన వివరాలను ఉపసాదించాడు ఇతడి 'ఎనలిటికల్ ఇంజన్ (డిఫరెన్స్ ఇంజన్) 1827లో లోగరిథమ్స్ (logarithms) పట్టికలను తయారుచేయడానికి ఉపయోగించబడింది అదే డిజిటల్ కంప్యూటర్స్ ప్రాతిపదిక అయింది

ప్రపంచంలో మిక్కిలి పాడిగా ఉండే ప్రదేశము

ఈజిప్టులో అల్ అరజా ప్రపంచంలో మిక్కిలి పాడిగా ఉండే ప్రదేశము ఇక్కడ ఇంకావరకూ ఒక్క వానవియన కూడా పడలేదని రికార్డులపై తెలుస్తోంది

“గురువునందు శ్రద్ధ కలిగినవారికే సద్యస్తువు లభిస్తుంది”

వైద్యరంగం

సుఖరోగము నాన్నీ లీ గోహాల

సుఖరోగము అని చెప్పబడే వెనిరియల్ డిస్సీస్ (VD) లైంగిక సంవర్కం వల్ల ఒక వ్యక్తి నుండి మరో వ్యక్తికి సోకే అంటురోగం ముఖ్యంగా అంటురోగాలలో రెండవది సుఖ రోగము. సాధారణంగా జలుబు అతి శీఘ్రంగా అంటుకునే మొదటి రోగం. సుఖరోగానికి

తగిన చికిత్స నకాలంలో తీసుకోకపోతే ఆరోగ్యం పూర్తిగా చెడిపోయి వికలాంగులై, అంధత్వం ఏర్పడి శరీరం పూర్తిగా క్షీణించిపోయి మరణం సంభవిస్తుంది.

ఇంత భయంకరమైన అంటురోగమైనా చాలా మందికి తమకీ రోగం ఉందన్న విషయమే వారికి తెలియదు చాలామందికి తెలిసినా ఉన్నట్టు అనలు ఒప్పుకోరు

సుఖసంబంధమైన రోగాలు గొనేరియా (gonorrhea) మరియు సిఫిలిస్ (syphilis)

అనేవి రెండు బాగా వ్యాప్తిలో ఉన్నాయి. సాధారణంగా లైంగిక సంవర్కం ఏర్పడిన నాలుగైదు రోజులకు పురుషులలో ఈ లక్షణాలు వృద్ధిపొందుతాయి. స్త్రీలలో పదిమందిలో ఇద్దరికి కూడా బాగా ముదిరే పరకు తమకీ రోగం ఉన్నట్టే తెలియదు. గొనేరియాకు చికిత్స పొందకపోతే కీళ్లవాపులు మరియు అంధత్వం ఏర్పడుతుంది స్త్రీలలో వంధ్యత్వం (infertility) ఏర్పడవచ్చు.

సిఫిలిస్ మిక్కిలి భయంకరమైనది, అపాయకరమైనది ఇది శరీరంలో ఏ భాగానికైనా అంటువచ్చు దీనివల్ల గుండెరొగాలు, అంధత్వం, రక్తం మరియు లివరు సంబంధమైన రోగాలు సంభవిస్తాయి. పిచ్చి, మరణం ఏర్పడవచ్చు.

ఒక తల్లి గర్భంలో ఉన్న శిశువుకు కూడా ఇది సంక్రమించే అవకాశం ఉంది. దీనివల్ల బిడ్డలు చనిపోయి, లేక రోగంతో వికలాంగు

(53 వ పేజీ తరువాయి)

ఘనీభవించిన అంటూర్కిటికా మంచులో చిన్న చిన్న ఈగలు, ఇతర పురుగులు కనిపిస్తాయి. కానీ 22, 400 కి.మీ.ల తీరంలో సీళ్లు, పెంగ్వినులు, పెట్రెల్స్ ఇతర పక్షులు, సముద్రపు జీవులు కనిపిస్తాయి.

భూమి తీరప్రదేశం వలెగాక అంటూర్కిటికా 31.2 మిలియను చ.కి.మీ.ల తీర ప్రదేశంలో అపూర్వమైన జంతుజాలం ఉంటుంది.

“అత్యవశ్యానముచే ఎట్టి ఆనదలనైననూ జయింపవచ్చును.”

లుగా జన్మించవచ్చు. సిఫిలిస్ ప్రథమ లక్షణం చాన్క్రీ (chancre) అనే చిన్నపుండు ఏర్పడుతుంది. దీనిద్వారా సూక్ష్మ జీవులు శరీరంలో ప్రవేశిస్తాయి. ఈ పుండు బాధ అనిపించదు. సాధారణంగా ఏ చికిత్స అవసరం లేకుండా ఒకటినుంచి ఐదు వారాలలో మానిపోతుంది. కానీ సూక్ష్మజీవులు శరీరంలో చేరిపోతాయి. తరువాత ఆరు మొదలు 12 వారాల కాలంలో గానీ ఒక్కొక్కప్పుడు ఆరు నెలల తరువాత కానీ శరీరంమీద ఎక్కడైనా దద్దురులు బయలుదేరతాయి. చాలామందిలో ఈ లక్షణాలు కనిపించక పోయినా సిఫిలిస్ లోపల ఉంటుంది.

గోనేరియా సోకిన పురుషుల మూత్రంలో వచ్చని చీము కారుతుంది. మూత్రద్వారంలో మంటితకూడిన నొప్పు ఉంటుంది చాలామందికి ఇవి కూడా కనిపించక ఎటువంటి బాధ ఉండదు. గోనేరియా ఉన్న స్త్రీలలో 85 శాతానికి అనలు ఎలక్షణాలు కనిపించవు. స్త్రీలలో దీనిని కనిపెట్టడం వైద్యులకు కూడా చాలా కష్టం. కల్చర్ వల్ల కూడా రోగలక్షణాలు కనిపించవు అయినా రోగం శరీరంలో ఉంటుంది.

గోనేరియా మరియు సిఫిలిస్ రోగాలు రెంటికీ పెనిసిలిన్ (Penicillin) ఒక్కటే ఔషధం. రోగి నశలంలో చికిత్స పొందాలి. ఒకసారి నివారణ కనిపించినా స్త్రీ పురుషులు ఇద్దరికీ కూడా తిరిగి తిరిగి వస్తూంటుంది.

మఖ రోగాల ఫలితాలు మిక్కిలి భయంకరంగా ఉంటాయి. అనలు రోగంవల్ల భయంకర పరిణామం లేకపోవచ్చు సమాజంలో అమాయకత్వం వల్ల ఇటువంటి రోగాలున్న వారు పరాభవం, నింద, నిష్కారం, అవకీర్తితో మరణిస్తున్నారు.

సారస్ కోంగ

SARUS CRANE

గోదారిగా మానవత్వపు అంశ ఏమిటా ఉందో భారతదేశపు సారస్ కోంగజాతి చూడు అంత తిరిచి పోతున్న భయంకర పరిస్థితిలో ఉంది. మార్కెట్లోనుంచి రోజుకు అంత పెద్దదిగా ఎరువు దండుతల పడుచేత మేడ కాపురం సారస్ కోంగలు మరద సైదాలలోను, ఎండలాలలోనూ జంటలు జంటలుగా కనిపిస్తాయి.

ఇతర జాతి కోంగలవలెనే సారస్కోగా రెండు గుడ్లను పెడతాయి. అయితే రెండు గుడ్లలోను ఒకదే కోంగవల్ల అయి పెరిగి పెద్దదవుతుంది కానీ ఒక్కొక్కప్పుడు చిత్రదేవేల విసారంగా ఉన్న ప్రదేశాలలో రెండుగుడు పొడగబడతాయి అయినా సారస్ కోంగల జంటపెట్టిన ఒకే విధమే ఆ సాయం, అనంతరం కలగడంలా ఉంటే పెద్దదిగా పెరుగుతుంది. పోలెస్ పోడి ముందంగా వృద్ధిపొందజోతే.

కోంగ కోంగపెద్దలు మోలెను పెద్దది అవుతాయి. చాలా మరయు ఇవల విటేల సెసిసింధె వృత్తులు ఇతర ప్రాణులమీద జూరం తప్పనిగా ఉంచవడం చేత, మరద నేల తగిలినప్పుడు చిత్ర కాలుష్యం వల్ల ఈజాబా బాగావృద్ధిపొందడంలేదు.

— ఏ.కె.ఎస్.ఎస్.ఎస్. సాంకేతిక

“తన ఆత్మయే పురుషునికి నిజమైన గురువు.”

వినుదన్

తెలుగు మానవత్రికకు
అన్ని నైమలలోనూ, పట్టణాలలోనూ
సమర్థవంతులైన ఏజంట్లు కావాలి!

ఏజన్సీ వివరాలకు
కెంటానీ వ్రాయండి.

సర్క్యులేషన్ మేనేజర్

వినుదన్

9, దేశికా రోడ్డు, మైలాపూరు,
మద్రాసు-600004.

EDITED, PRINTED AND PUBLISHED BY K. V. GOVINDA RAO
AT No 9, DESIKA ROAD, MYLAPORE, MADRAS-600 004 (INDIA)
PRINTED AT

Desh Publications (P) Ltd. Madras-14 (Ph : 848084)

విశ్వా

అంతర్జాతీయ తెలుగు మాసపత్రిక

Registered No. 100/34-1974. Licence No. 100/34-1974.
Licenced To Post without Prepayment.

